

792.03

**MALO
POZORIŠTE
BEOGRAD**

1949

1979

**POČASNI ODBOR ZA PROSLAVU
TRIDESETOGODIŠNJICE
MALOG POZORIŠTA**

Stevan Bodnarov, vajar, član Saveta SR Srbije -
predsednik Odbora — Vera Belogrić, reditelj — Zora
Bokšan, reditelj — Svetislav Bradajić, član
Programskog saveta Malog pozorišta — Mišo Bušić,
reditelj, upravnik Pozorišta mladih u Sarajevu —
Branka Valtrović, profesor — dr Petar Volk, teatrolog,
predsednik Koordinacionog odbora pozorišta
Beograda — Janko Vrbnjak, dramski umetnik,
predsednik Zbora radnika Malog pozorišta — Draga
Vuković, slikar-kreator lutaka Malog pozorišta —
Milorad Gagić, dramski umetnik, predsednik Saveta
Malog pozorišta — Milena Dikić, profesor — Dragutin
Dobričanin, dramski umetnik — Ljubiša Đokić,
reditelj, profesor Fakulteta dramskih umetnosti —
dr Branivoj Đorđević, profesor Fakulteta dramskih
umetnosti — Radislav-Majo Đurović, sekretar KPZ
Beograda — dr Slobodan Žugić, lekar, član
Programskog saveta Malog pozorišta — Ljubomir
Zečević, direktor RTB — Dragoljub Janković, upravnik

Pozorišta lutaka Niš — Jefta Jeftović, predsednik IO
Gradskog SIZ-a kulture Beograda — Vera Jovanović,
dramski umetnik Malog pozorišta u penziji — Soja
Jovanović, reditelj — Živoimir Joković, reditelj,
upravnik Pozorišta „Pinokio“ — Branislav Kravljanac,
dramaturg Malog pozorišta — Marija Kulundžić,
reditelj Malog pozorišta u penziji — Matjaž Loboda,
dramaturg Lutkovnog gledališča u Ljubljani —
Dragan Lukić, književnik, urednik Radio Beograda —
Stojanka Mandić, profesor — Stevan Marioncu,
upravnik Scene lutaka Pozorišta „Toša Jovanović“ u
Zrenjaninu — Nada Matić, dramski umetnik Malog
pozorišta u penziji — Milica Manojlović, dirigent hora
„Kolibri“ — Bratislav Miladinović, rukovodilac Dečje
dramske grupe RTB — Ognjenka Milićević, profesor
Fakulteta dramskih umetnosti — Mirko Miloradović,
potpredsednik Izvršnog veća Skupštine SRS —
Milenko Misailović, književnik, dramaturg Narodnog
pozorišta u Beogradu — Davor Mladinov, reditelj

Kazališta lutaka u Zagrebu — Vukosava Nikolin, slikar-kreator lutaka — Radoslav Pavelkić, dramski umetnik, predsednik Umetničkog veća Malog pozorišta — Predrag Perović, savetnik Gradskog SIZ-a kulture Beograda — Vera Petković, dramski umetnik Malog pozorišta — Vesna Petrović, član Programskog saveta Malog pozorišta — Stevan Pešić, književnik — Gordana Popović-Krno, slikar-kreator lutaka — Miroslav Radonjić, upravnik Pozorišta mladih u Novom Sadu — Dušan Radović, književnik — Dobrila Rilak, dramski umetnik Malog pozorišta u penziji — Dušan Rodić, upravnik i umetnički rukovodilac Malog pozorišta — Ljubiša Ružić, pozorišni radnik, član Komisije za muzičku i pozorišnu umetnost RZK — Miodrag Simentić, sekretar Gradskog SIZ-a kulture Beograda — Miodrag Simonović, član Programskog saveta Malog pozorišta — Ilija Sljepčević, reditelj Pozorišta mladih u Novom Sadu — Monika Snarska, direktor Teatra „Guliver” u Varšavi — Milutin

Spasojević, predsednik Opštine „Palilula” — Srboljub Stanković, reditelj — Vlasta Stamenović, direktor Saveznog zavoda za međunarodnu, naučnu, prosvetnu, kulturnu i tehničku saradnju — Pavle Stefanović, književnik i kritičar — Roksanda Stojadinović, referent za kadrove Malog pozorišta — Donka Špiček, urednik „Sava-centra” — Rafaelo Talvi, slikar, predsednik SIZ-a kulture Opštine „Palilula” — Mića Tatić, dramski umetnik — Marica Tešić, član Programskog saveta Malog pozorišta — Božidar Timotijević, književnik — Marija Tomanović, član Programskog saveta Malog pozorišta — Olivera Tomov, dramski umetnik, sekretar OOSK Malog pozorišta — Georgij Turajev, zaslužni umetnik SSSR, direktor Teatra skazki u Lenjingradu — Mihajlo Farkić, upravnik Pozorišta „Boško Buha” — Mirjana Hrabar, profesor — Zoran Hristić, kompozitor — Slavoljub Čvorović, slikar, docent Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu

**MAŁO
POZORIŠTE**

BEOGRAD

1949

1979

Trideset godina postojanja jednog pozorišta je i malo i mnogo. Trideset godina postojanja jednog lutkarskog pozorišta, s obzirom na skromne dotadašnje tradicije našeg podneblja — mogu se smatrati godinama pionirskog rada, traganja, uspeha i kriza. Bilo je kod nas u raznim ranijim povodima prilike da se taj put kritički osvetli, da se izvuku iskustva nazru perspektive. Za nas je, možda, u ovom jubilaranom času, najzanimljivije ovo poslednje — kuda dalje? Možemo li reći da se nešto danas menja, ili bar ima li izgleda da se promeni?

Mislim da možemo.

Danas niz lutkarskih pozorišta postepeno dobija ili očekuje nove zgrade, nove radne prostore, postepeno ali sigurno poboljšavaju se tehnički i materijalni uslovi rada. Sve više dobrih pisaca piše, ili se interesuje za pisanje za decu i lutkarsku scenu.

Ugled lutkarstva raste, ili bar više očekuju i njega i od njega — i deca i odrasli.

Naše lutkarstvo sve dalje prodire u svet i svet dolazi k njemu, i interesuje se za njega.

Lutkarski umetnici oslobađaju se povremenog osećanja promašenosti i uzaludnosti, raste u njima svest o značaju i odgovornosti ovog teškog i plemenitog poziva.

Bolni problem podmlađivanja ima danas svoju perspektivu u predviđenoj Katedri na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, najpre za glumce-lutkare, a potom i za reditelje.

Javnost ne prelazi, a nadamo se uskoro i javna kritika neće ćutke prelaziti preko naših nastojanja i rezultata.

I najzad, uspešno stvaramo i razvijamo pretpostavke i uslove za puni samoupravni život i odnose u našim kućama, kao preduslov za uređenje tih odnosa i u drugim društvenim relacijama.

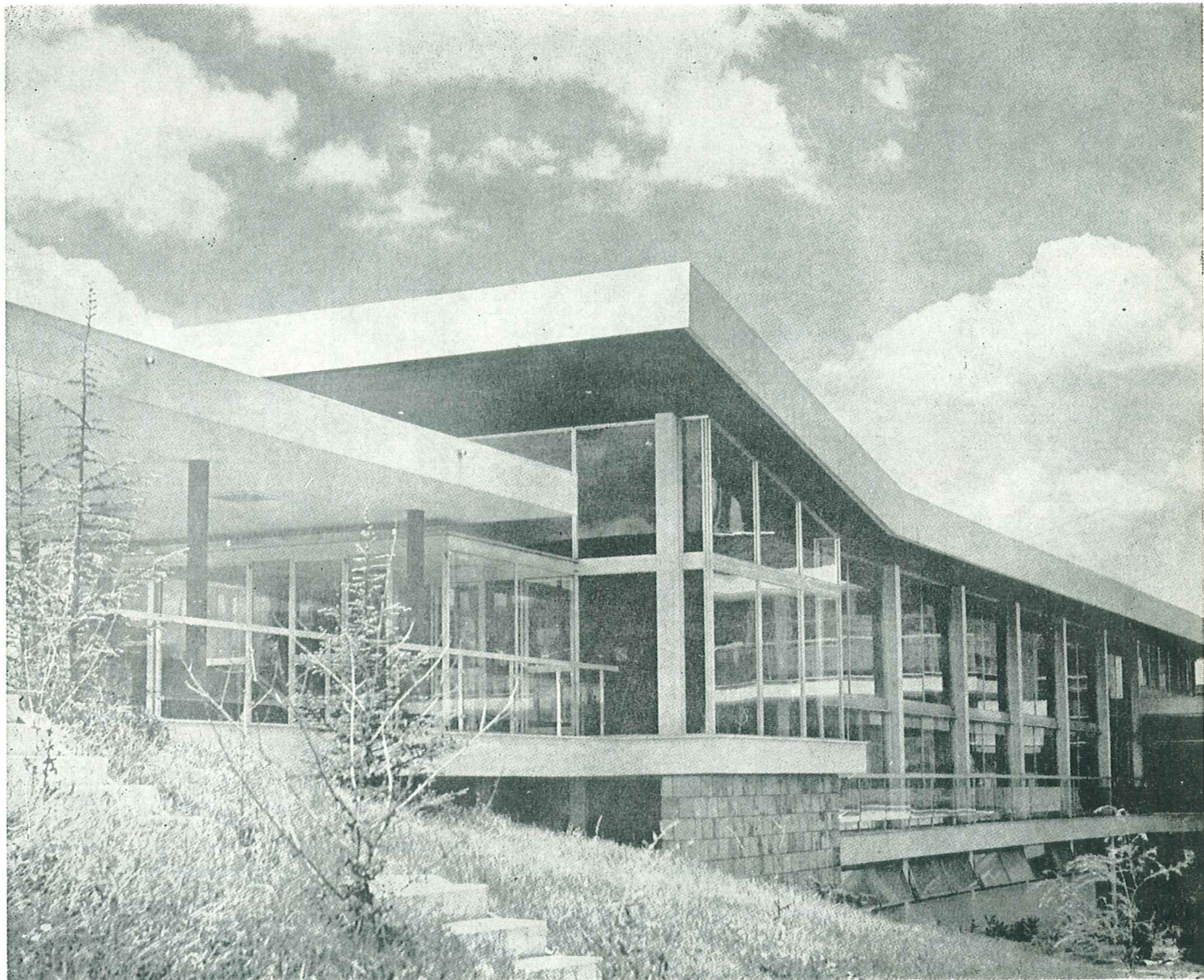
Sve su ovo novija iskustva i saznanja Malog pozorišta, a naravno i najvećeg broja drugih lutkarskih kuća.

No, ono što ne možemo očekivati od društva i drugih, nego smo upućeni sami na sebe — jeste upravo razvijanje visoke svesti o značaju naše umetničke i društvene funkcije, razvijanje stalnog nezadovoljstva postignutim, vođenje stalne bitke za osvajanje novih vrednosti i novih izražajnih sredstava u lutkarstvu, vođenje borbe za najviši domet lutkarskog stvaralaštva.

To se ne postiže ni brzo ni lako, ali samo tako umetnik-lutkar može pretvoriti svoju profesiju u plemenitu životnu vokaciju.

Pred nama su godine u kojima naši najstariji i najistaknutiji lutkarski umetnici, kojima u ovoj jubilarnoj godini treba da odamo zasluženno priznanje, mogu nesebično da predaju svoja znanja, saznanja i iskustva mladima i najmlađima, i time potpuno osmisle i dovrše svoj mukotrpan ali lep lutkarski život i put.

Dušan Rodić

ZGRADA MALOG POZORIŠTA
Projekat arh. Ivana Antića

МАЛО ПОЗОРИШТЕ

POSLE PREDSTAVE

Malo pozorište osnovano je odlukom vlade NR Srbije 27. maja 1948. godine pod nazivom POZORIŠTE LUTAKA NR SRBIJE, a zvanično je otvoreno 23. oktobra 1949. godine premijerom „Pepeljuga” od Vladimira Nazora, koja je održana u dvorani hotela „Palas”. (Današnji naziv — MALO POZORIŠTE zvanično je usvojen 28. decembra 1967. godine.)

Ovaj Teatar predstavlja jedan od najstarijih lutkarskih kolektiva u Jugoslaviji, a njegovo osnivanje pada u vreme kada nije bilo gotovo nikakvih tradicija lutkarske umetnosti u nas, pa je, izgrađujući puteve svog sopstvenog razvoja, Pozorište istovremeno krčilo i puteve jugoslovenskog lutkarstva uopšte.

Iako se dugi niz godina radilo pod veoma teškim uslovima, postojala je svest o tome da je za sopstvenu afirmaciju jedino moguće izboriti se vlastitim snagama, pa je već na početku maksimalna pažnja bila posvećena postupnom stvaranju veoma preciznih koncepcijskih odrednica i sopstvene fizionomije i stila, koji bi ovo Pozorište razlikovali od drugih pozorišta te vrste.

U tom cilju glavna pažnja koncentrisana je na probleme zgrade, umetničkog ansambla, repertoara, saradnika, lutkarskih „tehnika” i žanrova, i publike.

ZGRADA

Rad je počeo u potpuno neadekvatnoj prostoriji — u jednoj od dvorana hotela „Palas”. Pošto je posle nekoliko godina izgubljeno i to i takvo gostoprimstvo, aktivnost je morala da bude privremeno prekinuta.

Nastavljena je 1955. godine u nepodesnoj sali na Terazijama, a od 1962. godine paralelno je korišćena i mala dvorana Doma kulture „Vuk Karadžić”.

Čitav ovaj problem prostora i smeštaja rešen je trajno tek dvadeset godina posle osnivanja — useljenjem u novu zgradu na Tašmajdanu i njenim otvaranjem 6. juna 1968. godine.

UMETNIČKI ANSAMBL

Početak je bio više nego težak. Čitav kolektiv sastojao se od petnaestak ljudi. A što se tiče umetničkog, odnosno glumačkog ansambla, brojao je jedva desetak ljudi.

U vreme osnivanja Pozorišta, u Jugoslaviji (sem Dramskog studija Narodnog pozorišta u Beogradu, koje je školovalo kadrove uglavnom za svoje potrebe) nije bilo ni jedne pozorišne škole ili akademije. Stoga je ansambl, koji se sastojao od entuzijasta, ali bez iskustva, bio prinuđen da učeći stvara i stvarajući uči. No uprkos svim teškoćama, taj prvi period dao je nekoliko ljudi, koji su se trajno opredelili za ovu vrstu umetnosti, vezali za ovo Pozorište, i istovremeno postali imena koja u jugoslovenskom lutkarstvu znače. Ansambl se znatno uvećao 1962. godine integracijom sa nekadašnjom Ginjol-scenom Pozorišta „Boško Buha”, što je uopšte bilo od posebnog značaja za dalji opšti razvoj Pozorišta, a angažovanjem, kasnije, jednog broja glumaca sa završenim Fakultetom dramskih umetnosti fizionomija ansambla je celovitije uobličena; nedavnim dolaskom još jednog broja mladih glumaca izvršeno je i neophodno podmlađivanje, tako da danas, može se reći, Malo pozorište u pogledu umetničkog ansambla stoji spremno i za najkrupnije zadatke, koji ga očekuju, i za bezbolnu smenu generacija, koja sukcesivno predstoji.

Pozorište (koje danas broji 74 čoveka) ima 35 umetnika, od toga 28 glumaca.

REPERTOAR

Shvaćeno je da se mogu očekivati željeni rezultati i izgraditi sopstvena individualnost samo ukoliko bude negovan i sopstveni, specifični, u prvom redu — domaći repertoar.

Shvaćeno je da Pozorište nije u situaciji (kao dramska pozorišta za odrasle) da repertoar bira, nego da ga iz osnova stvara, pa je, pored budnog praćenja svega onoga što se na planu lutkarske scenske literature dešava u svetu, posebno

obraćena pažnja okupljanju jednog šired kruga istaknutih domaćih pisaca i temeljitoj saradnji sa njima.

Za Pozorište permanetno piše desetak domaćih autora. A ono je najčešće inicijator projekata, i sa piscima obično saraduje od sinopsisa do definitivne varijante teksta — od preliminarnog dogovora do same premijere, što je i kod nas, a i u svetu, shvaćeno kao jedan od najefikasnijih puteva za stvaranje savremenih scenskih dela.

Poslednjih desetak godina predstavlja veoma značajan period u tom smislu, a za poslednjih pet godina, na primer, od 23 premijere — 18 čine dela naših pisaca.

Zahvaljujući svim ovim i ovakvim nastojanjima Beograd je nesumnjivo postao jedan od najjačih centara savremene jugoslovenske lutkarske scenske literature, a ovaj Teatar vodeći u pogledu broja praizvedbi domaćih dela.

Nije zapostavljeno ni negovanje domaće klasike, pa su u repertoaru značajno mesto zauzeli Jovan Sterija Popović, Jovan Jovanović Zmaj, Ivo Andrić i dr.

SARADNICI

Što se tiče spoljnih umetničkih saradnika, koji se angažuju za realizaciju premijera, izvršena je orijentacija još od najranijih dana, kako na proverena domaća i strana imena, tako i na mlade, talentovane ljude. Takva politika pokazala se veoma uspešnom, i omogućila je ostvarivanje umetničkih koncepcija bez nekih većih oscilacija.

U pogledu spoljnih umetničkih saradnika Malo pozorište je u punom smislu te reči postalo otvoreni teatar.

LUTKARSKE „TEHNIKE” I ŽANROVI

Pozorište je u prvo vreme negovalo samo marionetsku „tehniku”. Kasnije, posle integracije sa Ginjol-scenom „Boško Buha”, prihvaćeni su i ginjol (ručne lutke) i javajke, a kasnije i pozorište maski, zatim tzv. crni teatar i (delimično) teatar senki.

Ovako široka skala korišćenja različitih „tehnika” omogućila

je Pozorištu da istovremeno neguje i različite žanrove — da sa podjednakim uspehom prikazuje bajke i savremene teme, istorijske teme i mjuzikle, tekstove dramski intonirane i komedije, i dr., i da se istovremeno približi onome što bi se moglo definisati kao sintetički teatar, koji objedinjuje lutke, rekvizite, igru živog glumca, maske, pokret, zvuk, boju, svetlost, igru prostora i sl. Istovremeno, sve to omogućuje bogat istraživački rad u oblasti lutkarstva. Ovo je utoliko značajnije, što se ta umetnost sve potpunije afirmiše kao sasvim specifičan teatarski rod, koji, kao što je poznato, deluje po zakonima dosta različitim od onih koji vladaju u dramskom pozorištu. Traganje za novim oblicima izražavanja, i što je posebno važno — i sadržajima, a protiv konvencionalnog, ustaljenog i utvrđenog, protiv akademizma svake vrste, drugim rečima, jedna stvaralačka radoznalost i jedna opšta težnja ka modernom izrazu veoma su doprineli kontinuiranom rastu i razvoju Pozorišta.

Bili su čak njihov preduslov.

PUBLIKA

Pozorište je od svoga osnivanja bilo namenjeno deci, a svojim repertoarom obuhvata sva četiri uzrasta — predškolski, mlađi, stariji i najstariji školski uzrast — drugim rečima, decu od 3—14 godina.

Pored matične, postoji i putujuća — Džepna scena, koja neguje manje scenske forme, a njen osnovni zadatak je da gostuje po školama, vrtićima, malim domovima kulture, domovima pionira, kao i u većini prigradskih naselja Beograda i na kulturno najnerazvijenijim područjima Srbije.

U projektu je otvaranje i Večernje scene, namenjene omladini i odraslima, čime će delatnost Pozorišta biti zaokružena.

Rad Večernje scene zamišljen je veoma široko i fleksibilno, a njen repertoar obuhvataće, kako dela sa čak dnevno aktuelnim temama, tako i najčistiju klasiku, kao što je, na primer, Šekspirova „Bura” ili Geteov „Urfaust”, sa ciljem da se okupe najširi slojevi publike.

U toku tridesetogodišnjeg rada ostvarene su 103 premijere — od toga 56 domaćih i 47 stranih autora.

Godišnja produkcija je relativno velika — 4 premijere i oko 400 predstava. (U 1978. godini, na primer, izvedeno je preko 400 predstava, sa preko 100.000 gledalaca.) Jedna četvrtina od ukupnog broja predstava u toku godine prikazuje se van zgrade. Dodajmo da je Pozorište u sezoni 1977/78 izvelo 505 predstava (od toga 136 na gostovanjima) sa ukupno 123.793 posetioca.

Od osnivanja do kraja sezone 1978/79 prikazana je 8.681 predstava sa 1.512.556 gledalaca.

Pozorište je razvilo značajnu međurepubličku saradnju sa sva tri bosansko-hercegovačka pozorišta lutaka (Sarajevo, Mostar, Banja Luka), u Hrvatskoj sa Zagrebačkim kazalištem lutaka i Dječjim kazalištem „Ognjen Prica” iz Osijeka, a u Sloveniji sa Lutkovnim gledališćem iz Ljubljane. Ta saradnja sastoji se u širokoj razmeni gostovanja, iskustava, literature, umetnika, informacija i sl.

Po istom principu razvijena je i veoma tesna saradnja i sa dva inostrana pozorišta (Pozorište lutaka „Guliver” iz Varšave i Državno lutkarsko pozorište skazki iz Lenjingrada), a u projektu je i nastavak saradnje sa Centralnim pozorištem lutaka iz Sofije.

Za ovih 30 godina Pozorište je gostovalo u 92 grada i naselja u Jugoslaviji i u 7 velikih evropskih pozorišnih centara (Varšava, Lođ, Katowice, Bratislava, Bukurešt, Lenjingrad, Sofija), a učestvovalo je 38 puta na 10 domaćih i 6 inostranih festivala i osvojilo ukupno 34 nagrade.

Sem toga, osvojilo je i 4 premije, koje dodeljuje Samoupravna interesna zajednica kulture Beograda.

Osim ovih, zvaničnih priznanja, Pozorište je steklo i značajna priznanja kritike.

Branislav Kravljanc

(Odlomak iz referata održanog povodom početka jubilarne godine Malog pozorišta)

SLEDEĆIH TRIDESET GODINA

Gledaoci prvih predstava Malog pozorišta mogli bi već imati unuke. Zaista, mnogo je vremena prošlo i nagomilalo se mnogo dokaza protiv mladosti svih onih koji taj početak pamte. Ja i moji vršnjaci imamo čega da se sećamo i šta da slavimo ali će neko drugi morati da radi na razlozima za sledeće jubileje.

Razmišljam ili sanjam — šta bih radio pred tom mogućnošću, da su mi ova pamet a one godine. Da sam na početku a ne na kraju. Da od mene, nekim delićem, zavisi sudbina Malog pozorišta u sledećih trideset godina.

Verovao bih, mnogo, u kulturnu i pedagošku misiju lutkarstva. Kao da ne postoji ništa važnije ni lepše.

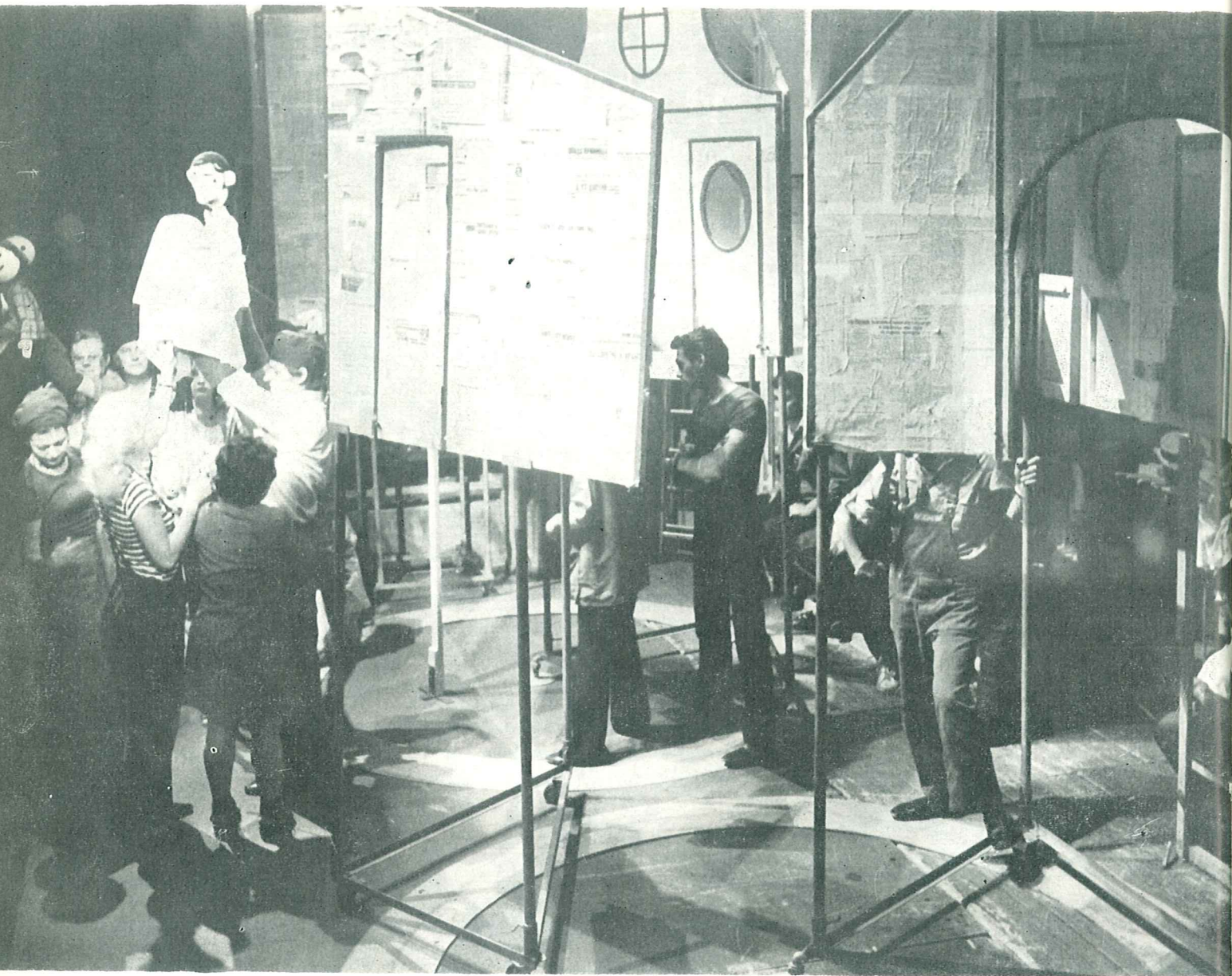
Poštovao bih sve što je do sada urađeno ali bih sve to smatrao samo dobrim početkom. Učio bih od starih i dobrih kako da ih prevaziđem. I u ambicijama i u rezultatima.

Tragao bih za još čistijom formulom lutkarske predstave, da se ukupan zbir svih elemenata od kojih se predstava gradi doživi kao jedinstven rezultat.

Trudio bih se da još bolje upoznam decu. Da svaka reč, svaki gest, svaka boja, oblik i pokret budu precizni i delotvorni. Mnogo bih maštao i neprestano pokušavao da otkrijem nove mogućnosti za poetske dimenzije predstava. Verovao bih da tome nema granice.

Uradio bih najviše što mogu i bilo bi mi žao što ne mogu više. Bio bih malo zadovoljan a malo ljubomoran na one koji će to moći.

Dušan Radović

NA POZORNICI

DETE, LUTKA I SVET

Ovo poglavlje posvećeno je
Međunarodnoj godini deteta.

DR HENRIK JURKOVSKI

Dete osvaja svet, čim postane svesno svoga bića, svoga postojanja. Traga za njim i uređuje ga. Objašnjava. Raduje se poznanstvu s tajnama i istinom života. Navikava se na stvarnost koja ga okružuje, koristeći sredstva koja su mu data kroz tradiciju. Jedno od tih sredstava je pozorište.

Pozorište je način upoznavanja i doživljavanja stvarnosti. Pozorište za decu, takođe. Utoliko više i potpunije, što ono svojim gledaocima pruža doteraniju sliku sveta, u kojoj dobro nadvladava nepravdu, i u kojoj junaci pobeđuju sopstvene slabosti. Taj idealni svet utvrđuje u detetu veru u red stvari, u sklad življenja.

Otkriće te harmonije sveta i lepih ljudskih težnji izaziva u detetu radost i optimizam, uobličava plemenite težnje, umnožava blagonaklonost, otvara svet. Iako je svet taj, izmaštan od pesnika i vaspitača — samo utopija koju odrasli poklanjaju deci. Pozorište svakako nije moguće odvojiti od stvarnosti, a ni stvarnost zameniti pozorištem.

Odlazeći iz sveta basni i scenskih utopija, dete staje bespomoćno naspram scene sveta na kojoj deluju manje osetljivi glumci i manje ljubazni režiseri. Sreća i radost deteta rađa se, doduše, u pozorištu godinama, ali se ostvaruje na sceni života. Ideja o pozorištu za decu ne može biti, dakle, lišena prateće ideje o stvarnosti.

Idealni optimistički lik sveta, dat u pozorištu — traje kratko.

Dete ipak rado čeka na šansu spoznaje sveta, makar samo i na tako delimičan, njemu pristupačan način. Dete koje spozna u pozorištu radost otkrivanja istine samo će dopreti do radosti koja proističe iz usavršavanja našeg života.

DRAGAN LUKIĆ

Davno je to bilo kad sam napisao onu svoju priču „Lutka bez glave“:

„Pred kućom, na ulici, sedi devojčica i drži lutku

bez glave. Dok ljudi prolaze, ona razgovara s lutkom. Jedan čika zastade pa joj reče:

- Kako možeš da razgovaraš s lutkom koja nije živa?
- Ona je živa — brzo odgovori devojčica.
- Kako je živa kad nema glavu?
- Ima glavu! — odvrati devojčica.
- Nema glavu! — reče čika ljutito.
- Ima!
- Nema!
- Ala vi, čiko, ne umete da se igrate — zaključí devojčica razočarano.”

Kad bebi u kolevcu damo zvečku ili neku drugu prikladnu igračkicu, ona je najpre siše, kasnije, rastući, svojom igračkom zamahuje, udara po svemu oko sebe. Uvek sam verovao da dete na taj način ispituje, proverava sredinu koja ga okružuje i da se pritom igra. Kasnije, dete svojim igrama oponaša odrasle, ali i tada, i ranije, igračke ga najneposrednije uvode u igru, u život. Dete svoje igračke oživljava, doživljava, identifikuje sa sobom. Dete rado traži i uzima tuđu igračku — preko nje traga za drugim detetom, njegovim značenjem, njegovim igrama. Jer dete jezik igre najbolje razume i koliko god voli da se igra, toliko voli i da **posmatra** „igru“. I, moglo bi se reći, da je, došavši na ovaj svet, dete došlo u jedno veliko gledalište u kome se, srećom, na mnogo mesta nalaze i lutkarska pozorišta. To čarobno mesto, lutkarsko pozorište, **svaku** igračku pretvara u živu lutku-glumca, u igrača, u saigrača. Dete veruje igračkama. Veruje lutkarskom pozorištu. Na tom čarobnom mestu sto prohoda, stolica trči, slon se druži sa decom, zec ide u školu, loptiča peva, baba roga drhti pred decom, tu se događaju nepredvidive, uzbudjujuće mogućnosti, tu se zanosi, strepi, uživa, uči, raste — sve odjednom! Jer, tu svaka lutka ima glavu.

A — u svakoj glavi lutke. I „lutke“. One divne „lutke“ bez kojih ni jedna umetnost ne bi mogla da živi, pa ni umetnost animatora u lutkarskom pozorištu, one „lutke“ iz kojih procveta srce, u srcu ljubav, u ljubavi radost, u radosti život, u životu igra, u igri lutke. I „lutke“, one divne „lutke“ bez kojih . . . ne bi moglo da se igra.

NADA MATIĆ

Dete zvukom objavljuje svoj dolazak na svet. Kao da pobedonosno kliče: „Stigao sam.“ Uskoro se začuje veseli zvuk lutke-zvečke koja mu odgovora: „Dobro došao! Hajde da se igramo.“ I tako se uspostavlja prvi dijalog između deteta i lutke. Kroz drugarsku igru lutka obaveštava dete o svetu u kome treba da živi. Lutka-zvečka je prvi kamen bačen u more dečjeg saznanja, i svaka nova lutka stvara u tom moru novi krug znanja i talasi se šire sve do kosmosa. Jer lutka je ceo svet u malom. Tu su životinje i biljke, tu je ceo ljudski rod svih rasa i svih uzrasta, tu su najraznovrsniji predmeti i građevine, od kantice, kocke i lopte do mostova i kuća. Tu su vozovi, automobili i avioni. Tu su pištolji, rakete i kosmički brodovi. Tu su pajaci i vojnici. Nešto se kreće, nešto leti, nešto se kotrlja. Nešto miluje i peva, nešto pozleđuje, krešti, puca. Dete se hvata u to kolo i pokušava da uhvati njegov ritam.

Kad dete stigne na svet, prvo se upozna sa zvukom. Kad čuje zvuk zvečke, dete je već steklo prvo iskustvo. Ono oseti da to nije glas njegove majke i već pruža prstiče ka tom novom izvoru saznanja. Zatim dete počinje da istražuje oblike. Sve dodiruje i sve prinosi ustima kao izvoru hrane. A to su i prva razočaranja i prve pobude da zbog prevare upozna to nepoznato. Najzad otkriva i boje, i one mu pružaju novo bogatstvo doživljaja i radosti. Sve ga to mami i zbunjuje. Ali dete je sad već steklo dovoljno iskustva koja su mu potrebna da se orijentira.

Dete već zna da su neke lutke prijatne, neke neprijatne. Neke ljubi i miluje, neke čupa i baca. S nekima se razgovara i dogovara, s nekima se svađa. Ali sve su lutke njegovi drugovi i on kreće u veliko istraživanje sveta. Dečja prva otkrića su veoma haotična. Ona moraju da se srede po vrednosti i važnosti, po lepoti i humanosti. U tome lutkarsko pozorište ima nezamenljivu ulogu.

Pošto je dete svoja prva iskustva steklo u društvu sa lutkama, ono u lutkarskom pozorištu ostaje i dalje među svojim drugovima i poznicima. A lutkarsko pozorište treba mnogo što-šta da sredi i objasni, da da dušu stvarima i smisao pojavama.

Ono je most preko kojeg dete prelazi iz nesvesnog u svesno. I kad dete pređe taj most, ono je već usmerena ličnost. Lutke se tada s njim opraštaju i dovikuju mu: „Moramo se rastati. Ali kad god posumnjaš i posustaneš, seti nas se, mi ćemo ti pomoći.“

MILENKO MISAILOVIĆ

Za današnji svet opterećen suprotnostima i pesimizmom deca su beskrajni izvor optimizma i nade . . .

Deca su večita revolucija života.

Današnji svet se guši u samom sebi i sam sebe sve više ugrožava: guši se u nagomilanim protivrečnostima i otvorenim sukobima, guši se u preobilju suvišnog i siromaštvu neophodnog, u prezasićenosti i gladi, u ravnodušnosti jednih, i grozničavoj borbi za opstanak drugih, guši se u brzini do najudaljenijih prostora i nebeskih tela, kao što se guši u sporosti po međuljudskim prostorima, a i u sporosti ostvarivanja onoga što mu je najbliže . . .

A najusporenije se približavamo sami sebi i zato smo od sebe sve — udaljeniji . . .

I u tom i tako uzavrelom svetu i detinjstvo današnje dece javlja se kao vidljivi i nevidljivi napon kriza, sudara i eksplozija, jer deca zatiču već postojeći svet sa postojećim opterećenjima i nasiljima nad ljudskom prirodom.

Zato ovaj svet predstavlja neizbežnu sudbinu dece, jer upravo deca najmanje imaju snage da se od negativnosti sveta — brane.

I od te sve veće ugroženosti od spoljnog sveta (a u svet valja ubrojati najpre roditelje i vaspitače) i sve veće ugroženosti čak i kad poseduju sve što im je potrebno — današnja deca kao da se brane sazrevanjem i žurbom da što pre odrastu da bi se tako — kao snažniji i zreliji — suprotsavili svetu koji im je nametnut i koji nije njihov.

Kako ovo može biti njihov svet, kad taj svet pokušava i ljubav da zameni — posedovanjem (zbog čega i roditelji čak i svoju decu pokušavaju da pretvore u svoje — lutke), i tako se deca, naročito

bogatih, još od malena uče i da **vole na pogrešan način, a i da poseduju na još pogrešnji način!**

I u tom upoznavanju sa spoljnim svetom a i u sukobljavanju s njim, deca se oslanjaju na svoje najvernije saveznike iz svoga, dečjeg sveta, a među njima su deci najodaniji: njihova mašta i njihove igre uopšte.

I deca su njima najodanija, jer se deca izdajstvu uče od — odraslih, i to najpre od svog oca ili svoje majke.

Pomoću mašte i dečjih igara deca osvajaju čak i ono što sav svet van njih još nije uspeo da osvoji, a to su: **radost življenja i lepota potpunog pripadanja.**

I u tom dečjem pohodu ne samo u svet — jer svet je za decu teskoban i nedovoljan — nego u dečjem pohodu i u ono što je ispod sveta i što je **iznad** sveta, u pohodu u vidljivo i nevidljivo, u blisko i beskrajno daleko, u pohodu u ono što je — moguće, a i u ono što je — nemoguće, u svim tim neumornim i nezaustavljivim ekspedicijama dečje mašte — zajedno sa decom — putuju i njihovi dvojnici ili njihove raznovrsne lutke — a funkciju lutke može imati sve ono čime deca mogu da rukuju . . . I zato lutke mogu biti uzbudljiviji i sadržajniiji svet od ostalog sveta od koga se dete — čak i svojim vezivanjem otuđuje, jer taj svet (i preko filma i

televizije, na primer) veoma često sprovodi svoju agresiju na dečju maštu i na dečje emocije, a i na dečju prirodu uopšte — diktirajući sve to, umesto da maštu, emocije i dečju prirodu više oplemenjuje i svestranije razvija.

Zato najstvarniji i najpravedniji svet ostvaruje deci njihova mašta kojom postojeći svet deca objašnjavaju i menjaju, dograđuju i usavršavaju, jer deca nikad ne pristaju na — postojeće.

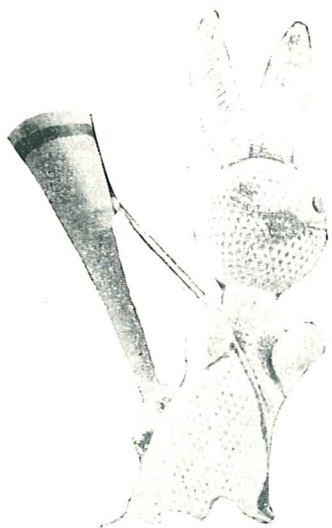
Deca su zaverenici — nepostojećeg . . .

I upravo tu su začeci i rađanja svekolikog dečjeg stvaralaštva, a i dečjih lutaka i dečje igre kao dostignuća i organa dečje prirode uopšte.

Zato su lutke — kao izraz života — i mogle postati dopuna, korektura i usavršavanje života i zato su lutke — u dečjoj mašti — u stanju da budu i živi subjekt kome se dete podređuje, a i živi objekt koji se podređuje — detetu.

I tu životnu uzajamnost kao zakonitost svoje egzistencije, deca svojom spontanošću prirodnije ostvaruju nego odrasli, koji bi uvek hteli ostale ljude oko sebe da pretvore u svoje stalne objekte.

I zato, zahvaljujući mašti, igri i lutkama, deca mnogo potpunije i mudrije shvataju svet čak i kad ga — ne razumeju, nego što odrasli shvataju decu i kad su ubedeni da ih — razumeju . . .

SVEDOČANSTVA

VERA BELOGRLIĆ

Naše televizijsko „Na slovo, na slovo” pisano je i realizovano za televizijske kamere i ekrane, sa svim preimućstvima i slabostima takve tehničke i umetničke „laži”. Posetioci u Malom pozorištu gledaju „Slovo” golim okom. Vide i čuju izbor pesama i priča iz trideset četiri emisije ove televizijske serije. Neki gledaoci videli su u Malom pozorištu Miću, Aćima i naše lutke prvi put, drugi dolaze da ih ponovo vide.

Za autore pozorišna premijera je bila sentimentalno vraćanje u one neponovljive dane kada je sa mnogo ljubavi i strasti, u nepomerljivim rokovima, u trci, „svađama” i radostima nastajalo naše televizijsko „Slovo”.

JOVAN BULAJIĆ

„Lovčeva priča”

Istinita scena u jednom činu

Lica

NAĐA

MELITA

JANKO

GROF OD KOVILJA

MLADA NASTAVNICA

GRUPA DEČAKA I DEVOJČICA

(Dogada se u Lazarevcu u vreme kada još nije postojao novi Dom kulture. Mala, neugledna, bioskopska dvorana. Deca napuštaju salu posle završene predstave „Lovčeva priča” Stevana Pešića. Komentarišu bučno izlazeći, a oko pozornice okuplja se grupa radoznalih dečaka i devojčica. Glumci Nađa, Melita i Janko sede na ivici pozornice, dok im znoj topi šminku na licu. Objašnjavaju deci i nastavnicima kako je predstava veoma naporna.)

JANKO: Grofe, dođi! . . . Ovo ie, deco, čika Steva Pešić! On je napisao komad koji ste gledali.

GROF OD KOVILJA: (Prilazi snebivajući se, a brk mu se zadovoljno smeši.) Pa, da li vam se sviđa? . . .

(Devojčice se nerado otkidaju od Nađe i Melite. Svaka bi da izbliza vidi svoje ljubimce. Da stisne ruku, pipne kostim, ali uglas odgovaraju čika Stevi da im se predstava dopala.)

MLADA NASTAVNICA: Predstava je stvarno lepa, samo kad bi još bilo dekora i rekvizite. Znae, deci je potrebno . . .

(Nastade mala mučna pauza. Dečaci i devojčice pogledaše začuđeno u svoju nastavnicu. Zatim se jedan dečakić krupnih očiju oslobodi.)

DEČAK: Ali, nastavnice, meni se baš ovako sviđa. Oni se igraju kao mi u mom dvorištu!

JANKO: Ne smeta ti što Lovac puca, a u ruci puške nema? . . .

DEČACI: (u glas): Ne! . . .

(Napustili smo Lazarevac ubedeći da ovde treba češće dolaziti iako smo svi — i nastavnici i dečaci i mi ostali pri svome.)

K R A J

Rečnik manje poznatih reči i izraza: GROF OD KOVILJA — Stevan Pešić, rođen je u selu Kovilju, u Bačkoj.

DRAGUTIN DOBRIČANIN

Moj komad „Sve, sve, ali zanat”, doživeo je u Malom pozorištu svoje prvo izvođenje decembra 1968. godine.

Priču „Sve, sve, ali zanat” prvi put sam čuo kao sasvim mali. To je ujedno i prva priča koja mi je ostala u sećanju. Nisam još znao da čitam. Bio sam oduševljen. Slušao sam i sanjao o tom strašnom brodolomu, podivljanim valovima . . .

Video sam tog cara kako hrabro pliva i snažno seče morske talase. Kada sam kasnije, tamo daleko, daleko . . . iza sedam brda i sedamnaest gora . . . u Prokuplju, veštinu čitanja od učitelja Sebastijana naučio bio — doživeo sam i drugi susret sa prvom pričom. Direktan susret. Bez oćevog posredstva. U sobi smo bili sami — priča i ja. Ista priča — ali meni sada drugačija. Čitao sam je oduševljeno. Ali nije mi više taj car izgledao tako hrabar. Čak i to njegovo plivanje! O nekom stilu ni govora! Veli-

čanstvo je jedino znalo da pliva „kučečki”. To je bio jedan smešan car. I, mogu vam reći, mnogo je izgubio u mojim očima. Car izgubio — priča dobila. Prošlo je mnogo, mnogo vremena od tog doba. Ja sam se ponovo sreo sa starom pričom iz svog detinjstva. I kad sam sad zrelo razmislio — pa taj car uopšte nije znao da pliva. A bio je šef celokupne carske flote. Pa taj car je bio i ponavljač — samo to je bila velika državna tajna i retko ko je nije znao . . . Pa taj car ni jedan zanat nije znao — a bio je predsednik svih carskih zanatskih komora. Vršio je smotre postrojenih vojnika, popise stanovništva, prebrajao poreske glave — a tablica množenja mu nije bila sasvim jasna! Ne, ne . . . to su sve drugi za njega radili. A on je bio jedan lezileb. I nazvao sam ga tako — Car Lezileb I. I napisao sam sve što sam znao o njemu, što, mi bez pomoći očevidaca, nije bilo baš lako . . .

SOJA JOVANOVIĆ

Iako sam se trudila, što sam bolje umela, da predstava „Sve, sve, ali zanat” izgleda baš onako kako je Dobričanin zamislio dok je pisao, ili bar onako kako je u svojoj glavi video dok je čitao — svi su izgledi da je ispala baš onako kako je priču zamislio prvi put, dok su mu je pričali — tj. u vreme kad nije znao da čita . . .

BRANISLAV KRAVLJANAC

Posle inovatorske predstave „Pardon, paradni Trčuljak” Aleksandra Popovića (režija Srboljuba Stankovića) poželeo sam da se još neki tekst ovoga autora nađe na našoj sceni. Moji razgovori o tome sa njim potrajali su nekoliko godina. Uvek je po nešto „falilo”. Bio sam već uveren da će se sve završiti samo na lepim željama i dobrim namerama. No jednom smo se nas dvojica sreli ponovo, i to sasvim slučajno, na nekoj od premijera „Ateljea 212”. Popović me je onako „u letu” upitao šta mislim o tome da za nas dramatižuje svoj roman „Sudbina jednog Čarlija”. Odgovorio sam mu pozi-

tivno, i već kroz nekoliko dana našli smo se ponovo, na jednoj njegovoj predstavi u Studentskom kulturnom centru. I sve je bilo dogovoreno, osim roka. Ali, poznat kao „brzopisac”, Popović se već iduće nedelje pojavio u Pozorištu sa gotovom dramatisacijom.

Bilo je to negde krajem 1974. godine.

Kada mi je godinu dana kasnije predloženo da ovo delo režiram, priznajem, obradovao sam se, i istovremeno malo — uplašio. Preda mnom je bio tekst sa dosta primesa romaneskne razudenosti, pa samim tim i prilično komplikovan za prenošenje na scenu, a isto tako dosta komplikovan i u pogledu određivanja žanra, jer je nudio mnogo različitih rešenja.

Što se tiče prvog problema, ostalo je na scenografu Zoranu Sretenoviću, glumcima i meni da ga savladamo spretnim rešavanjem i dinamičnim osvajanjem prostora. A što se tiče žanra, ja sam se, začudo, veoma brzo i jednostavno opredelio za — mjuzikl, iako je to bilo dosta riskantno, jer tekst nosi mnogo elemenata tragičnog. Ali baš taj neobični spoj me je zanimao. Upoznao sam Popovića sa ovom svojom idejom. On se saglasio, i prihvatio da napiše petnaestak songova.

Sada smo mogli da otpočnemo one uobičajene pripreme za rad na predstavi.

U tom radu posebno me je intrigirala upravo ona (za dečije komade ne mnogo uobičajena) tragična nota hepienda bez hepienda, koju tekst nosi, i njeno dejstvo na decu — gledaocima.

Uvek sam bio protiv toga da se na sceni život doteruje „za dečiju upotrebu”, da im se sugerira da je lak i jednostavan — kao u pozorištu. „Sudbina jednog Čarlija” bio je tekst koji odražava shvatanja bliska mojim. U njemu nema lažnog ulepšavanja ni obaveznog srećnog završetka. Mačku Čarliju posle pada sa trapeza u cirkusu preostaju samo štap i tavan, na kome tavori svoje dane gledajući kroz otvor na krovu parče plavog neba. Preostalo mu je „samo da se seća” — svega onog uzbuđljivog i nepovratnog. Idući za logikom događaja A. Popović je na taj način Čarlija doveo u situaciju da svoj život rezimira u izvesnom smislu u prustov-

skom obliku — sećanjem kao jednim od atributa egzistencije. Priznajem, ja sam tragiku ovog i ovakvog kraja potencirao time što sam izvukao Čarlijev štap da uz završni pripovedačev tekst sam krene uz stepenice „sve do onog jednog tavana, i više nema kud...”

Ovakav kraj kod nekih ljudi u Pozorištu stvarao je sumnje još u procesu rada, posebno na kontrolnoj probi, a na Festivalu djeteta, na kome je predstava izvedena 1977. godine, za Okruglim stolom izazvao je živu polemiku. Jedan deo auditorijuma zamerao je, i to veoma oštro, i Popoviću i meni zbog takvog rešenja, jer, po njima, kod dece može izazvati zabune, pa i pogrešne predstave i zaključke.

Istoga dana popodne u festivalskom Biltenu pročitao sam odgovore dece u okviru ankete vođene dan ranije o ovoj predstavi, posebno o njenom kraju. Deca su sve ono što je kod odraslih izazivalo dileme shvatila, međutim, kao nešto normalno i sasvim prirodno. Jedan dečak je čak doslovno rekao: „Shvatio sam da u životu postoji dobro i zlo, i da se zla treba čuvati.”

Godinu dana kasnije, kada smo o ovome razgovarali, sam Popović mi je rekao da je upravo zbog tog kraja roman i napisao.

Mislim da je bio u pravu.

TELEFONSKI RAZGOVOR SA MILENKOM MISAILOVIĆEM — O DRAMATIZACIJI „ASKA I VUK”

— Šta vas je podstaklo da dramatizujete Andrićevu priču „Aska i vuk”?

— Najpre lepota i višestruka značenja same priče, potom deca, a zatim — vukovi... Život bez vukova se ne može ni zamisliti. Ja sam rođen blizu planine Tare i u detinjstvu sam slušao priče o vukovima... A kad sam odrastao, vukove sam sretao — svaki dan... Neko s vukovima mora i da živi u — istom stanu. Zato Andrićeva priča oličava osnovni problem ljudske egzistencije: kako se boriti?

— Poznato je da se Andrić opirao prenošenju svojih tekstova na pozornicu i film. Je li bilo kakvih teškoća u tom smislu?

— Nije... Imao sam prilike, uz rad na jednoj drugoj predstavi prema Andrićevim tekstovima („Kri-lati mostovi” u Teatru poezije) da razgovaram sa Andrićem i o dramatizaciji „Aske i vuka”...

Složio se, ali sa onom poznatom andrićevskom uzdržljivošću i oprežnošću: „Ne treba tu žuriti... Videćemo...”

— Šta vam je u toku rada na dramatizaciji „Aske i vuka” bilo najteže?

— I sami znate šta je u tom poslu najteže... Teško je sačuvati neku vrednost čak i kad smo te vrednosti — svesni, i to je utoliko teže što Andrićevoj priči nema šta ni da se doda, niti da se oduzme. I kako je onda dramaturški preobraziti a da to ne bude uproščeno — pozorišna ilustracija priče? A kako, opet, dramaturško uobličjenje scenski ostvariti tako da priča bude prepoznatljiva — andrićevska?

— I posle svega, šta mislite o našoj predstavi „Aska i vuk”?

— Predstavu, na žalost, još nisam imao prilike da vidim — zbog bolesti... Inače, o predstavi sam čuo dosta pohvala a i zamerki. Sumnjivo bi bilo kad zamerki ne bi bilo...

— Šta je za vas bilo najbolje u našem Pozorištu od kako dolazite u njega, a dolazite od kako je otvoreno?

— Malo pozorište zaista ima dostignuća dostajna pamćenja („Na slovo, na slovo” — na primer), ali ja smatram da je najveća i najznačajnija vrednost Malog pozorišta upravo vaša publika — deca... I ono što je najbolje to su — dečja uzbuđenja... Setite se: ni žena koju volimo nikad nije tako lepa kao naše uzbuđenje kojim je — obavijamo... a kako li predstava.

— Vi se bavite i teorijom teatra: koja bi postavka najpotpunije obuhvatila rad u Malom pozorištu?

— Pa, evo koja... Znae je i sami... Uzbudljivije je ostvariti velike uspehe u Malom pozorištu, nego male uspehe u velikom pozorištu.

— Hvala vam na ovako dobrim odgovorima.

— I vama hvala na još boljim pitanjima: pitanja su uvek mudrija od odgovora... I trajnija...

(Razgovor vodio Radoslav Pavelkić.)

RADOSLAV LAZIĆ

„Dok mladost cveta misli nam traže igri i glumi se dat.“

Jovan Sterija Popović

Bilo je nečeg odista iznenađujućeg i neočekivanog, pa i smelog, u želji da zaigramo Jovana Steriju Popovića, „oca srpskog pozorišta i drame“ i njegovo skromno delo „Simpatija i antipatija“ na lutkarskoj sceni Malog pozorišta. Dakako, Sterijina parodija morala je doživeti temeljna dramaturško-rediteljska prilagodavanja lutkarskom medijumu. Uničilo mi se da bi bilo pogodno izvesti sve ličnosti Sterijine parodije na scenu kao **svet lutaka**. Odlučujući se za **samo-animaciju**, kao osnovni scenski izraz, sva lica naše predstave dobila su **volšebne konce**, i tako zakačeni u slobodnom prostoru za ruke i noge, sa svečanim prologom samog pesnika Jovana Sterije Popovića i njegovim glasovitim govorom o tome da je „vreme da se i u nas pozorište zavede“, započinjali su ovu **supermarionetsku igru**. Prevodeći ovo **veselo Sterijino pozorje** na scenu lutaka, kao reditelj, bio sam pred osnovnim estetskim problemom — kako pretvoriti živo u mehaničko, istražujući, pre svega, odnos obratan klasičnoj lutkarskoj tradiciji, u kojoj predmeti treba da ožive. Problem je bio zaista privlačan: otkriti u živom čoveku pozorišnim sredstvima i scenskom igrom fenomen lutkovnog izraza. I gle, najednom su se otvorile neslućene mogućnosti jednog poetskog teatra kakvo je **lutkarsko pozorište**. Režija i gluma, scenografija i kostim, muzika i koreografija, songovi i svetlost — svi scenski izrazi našli su se pred neslućenim mogućnostima jednog novog prostora izražavanja. Na žalost, u konačnoj predstavi ostali su samo fragmenti jedne potenciljalne imaginacije. No, uprkos mnogim poteškoćama rađanja ove i ovakve predstave konačno **veselo Sterijino pozorje** delovalo je celovito i rado je prihvaćeno od mladalačke publike (dvanaestogodišnjaci).

Činjenica da je ova predstava bila uvrštena u izbor „Sterijinog pozorja“, kao i Festivala malih i eksperimentalnih scena, govori da je naš scenski esej sa **Sterijom na lutkarskoj sceni** beogradskog

Malog pozorišta nije ostao bez odjeka i priznanja kompetentne pozorišne kritike . . .

Čini se, vreme je **da se i u nas zavede** lutkarski teatar za odrasle, pa bi tako naš pozorišni život, još za malo, postao raznorodniji i bogatiji kao što je to u svetu. Potreba LUTKARSKOG TEATRA ZA ODRASLE u nas je odavno stasala. Najvrednija dela naše dramske literature i pozorišne baštine mogla bi oživeti na lutkarskoj sceni . . .

DRAGAN LUKIĆ

Bio sam profesor srpskohrvatskog jezika i književnosti u jednoj posebnoj školi — u Školi za vaspitače, gde su se pripremali budući vaspitači dece u predškolskim ustanovama. U pedagogiji se pozorište lutaka smatra ustanovom kulturno-umetničkog karaktera, koja ima izuzetni vaspitni uticaj, pa se pri učiteljskim školama uvek nalazi pozorište lutaka, koje je imala i naša škola. Moji đaci učili su, kao poseban predmet, da prave lutke, da iznalaze šta sve može da bude lutka, učili su da vode lutke, da izrađuju scenu, da glume, da pevaju, a na časovima srpskohrvatskog jezika da, pre svega, odaberu, a zatim dramatizuju na odgovarajući način pesme i priče za svoje pozorište. Tako sam, ne jednom, slušao svog „Fifija“ kako u nekoj učionici ili u školskom pozorištu na nekoj probi „zalaje“. Jer, mnogo pre nego što sam napisao svoj komad za lutkarsko pozorište „Zvezda Fifi“, napisao sam pesmu „Fifi“, koju su deca zavolela i koja je, činilo mi se, svuda trčkarala uz mene. Dogadalo mi se da me deca poistovećuju s njom, da mi — ako, već umoran od recitovanja, pokušam da im umaknem ili izbegnem „bis“ — jednostavno prebace „Fifi digo rep!“ Ja svom „Fifiju“ nisam mogao da stavim uzicu oko vrata. Stavio sam ga u pesmu. A pesmu u knjigu. Ali, „Fifi“ je i dalje njuškao i tražio . . . Jednog dana stigao mi je poziv iz Lutkarskog pozorišta na Terazijama (sadašnjeg Malog pozorišta) da za njih nešto napišem. „Fifi“ kao pozorišna zvezda? Zamislio sam se i rekao Maji Đurović, tadašnjem upravniku Pozorišta: „Dovešću Fifi na pozornicu!“ Posmatrao sam svoje dake, posmatrao sam vaspitačice i decu po obdaništima koja sam posećivao i

uočio sam koliko dete voli lutku, koliko prisno živi s njom i vrlo dobro sam znao od kolike je važnosti za malu publiku doživljaj u jednom lutkarskom pozorištu. Ali, nisam brinuo za „Zvezdu Fifi” sve do same premijere, kad me odjednom uhvatio grč straha: nisam smeo da razočaram decu.

Odjednom sam shvatio da im svojom predstavom donosim nešto novo na scenu na kojoj su navikli da, najčešće, gledaju divne bajke iz vremena davnih, čarobnih, nekih vremena neuhvatljivih ali „postojećih”. A ja sam im nudio njihovo vreme, njihove vlastite igračke i igre, njihovo kućence, njihove probleme — njih same sam popeo na scenu . . . Kako li će to proći?! Pa moji đaci?! Njih sam se toliko bojao jer su zaista dobro znali kako se treba obraćati deci. Kakvu li će ocenu sad oni meni dati? Sećam se da je na premijeri bilo i đaka iz kikindske škole za vaspitače, koji su hospitovali u to vreme u vrtiću „Terazije” . . .

Na premijeri sam gledao „Fifija” kao da ga prvi put vidim i čujem: glumci su vodili lutke svojim veštijim rukama. I više od toga: kao da se u svakome od njih probudilo po jedno dete pa vodi te ruke s lutkama, dete koje se zaigralo . . . I znao sam: mirne duše mogu da ostavim „Fifija” u Malom pozorištu.

DAVOR MLADINOV

„Junačku legendu” trebalo je u početku da režira jedan eminentni filmski režiser, pa su u prvobitnoj zamisli te predstave vidno mjesto zauzeli filmske projekcije kao i magnetofonski snimak cjelokupnog tonskog, pa prema tome i govornog materijala, i to uz suradnju i s glumcima iz drugih beogradskih pozorišta. Kad sam ja preuzeo režiju, osnovna mi je misao bila stvoriti predstavu isključivo u mediju lutkarskog pozorišta, koje je po svojim izražajnim sredstvima jedno neiscrpno vrelo.

Protivnik sam svega što na sceni sputava ili umanjuje glumačku ličnost, što znači i glumačku kreativnost, koja je i egzistentni i estetski osnov svakog teatra, prema tome, i lutkarskog, bez obzira na neke njegove specifičnosti, kao i važnu ulogu režije i likovnih rešenja.

Postojala je dilema da li je glumački ansambl Malog pozorišta u mogućnosti da profesionalno govori i interpretira naš narodni deseterac od kojeg je sačinjena sva „Junačka legenda”. Poznajući neke predstave MP, ja sam imao poverenje u ovaj ansambl i već nakon prvih čitaćih proba pokazalo se da sam bio u pravu. Osim toga, na to poverenje ovaj ansambl uzvratio je poverenjem u mene kao reditelja, pa je tako započela suradnja puna ozbiljnosti, truda i zalaganja.

Znajući da potječem iz pozorišne sredine u kojoj se osobita pažnja pridaje scenskom govoru, i gdje je riječ glavno izvorište i inspiracija pozorišnog čina, glumci su svim snagama nastojali da što potpuno ovladaju govornom fakturom ovog teksta, angažirajući za ovaj poduhvat i izvrsnog lektora.

Ta temeljitost postignuta u radu „za stolom” pratila nas je i na aranžirkama, a također je spontano prešla i na ostale suradnike predstave. U takvoj atmosferi, da ni sami nismo bili svjesni kako i s koliko vremena, nastala je „Junačka legenda” Malog pozorišta u Beogradu. A rad, koji naša empirijska mjerila pretvara u neke nove kvalitete, sigurno je da označava stvaralaštvo.

RADE PAVELKIĆ

Već petnaestak godina pokušavam da napišem scensko delo za decu, koje bi na najlepši način sublimalo dečju igru. Ne uspevam i ne stižem. Deca me uvek preteknu svojim novim igrama. Za naše Malo pozorište, napisao sam nekoliko scenskih tekstova.

Kada ih danas gledam, vidim da sam nesvesno produžio po jednu dečju igru, zaigranu u nekoj sobici ili senovitom dvorištu naših najmladih dana.

Najlepše je, u stvari, činjenica, da te i takve moje igre, bujaju, dopunjuju se, razigravaju, produžuju, zaslugom dece u gledalištu i većitih čarobljaka igre — glumaca i drugara Janka, Melite, Bobana, Tomove, Miroslava, Vere, Kolje, Mire, Gagija, Branke, Zorana, Slavice, Save, Nađe, Ljilje, Zorane, Eme, Brace . . . koji sa lutkama sve te moje povode za igru razigraše, uskovitlaše! I uvek drukčije. I uvek

novije. I bolje. Za novu decu. Jer, ni Crvenkapa više nije ono što je nekad bila!

ALEKSANDAR POPOVIĆ

Pisati za decu, odnosno za lutke, za mene znači pouzdati se isključivo u igru duha i duhova. Na žalost, makoliko se čovek trudio, on nikad nije u stanju da do kraja zaboravi na svoje iskustvo, teško kao olovo, a to može da bude pogubno u ovako otvorenoj igri. Slično nekom neopisivo lepom letu u snu koji se bedno završava udarcem glavom o garavi odžak.

Pa ipak, vredi pokušati i treba uvek ispočetka biti još jednom naivan. Treba nasedati bezbroj puta. I dobro je da se nikad nećemo opametiti do kraja.

Konačno, nije potrebna neka naročito velika ili zvučna starosna mudrost da bi se znalo da se od iluzija ne živi, i da se bar tri četvrtine stvari koje lete — ne jedu. Ali isto tako, izvinite, život bi bio previše suvoparan da nije tih iluzija.

Odnos stvari u ravnoteži, molim, znamo, s tim da tu i tamo, ovde — onde, pretegne koji put i na onu luckastiju, lepšu, radosniju i šaumastiju stranu. Ja sam za tim.

Za tim sam išao i kada sam za Malo pozorište pisao ili adaptirao svoje tekstove „Pardon, paradni Trčuljak”, „Sudbina jednog Čarlija”, „Lek protiv stare-nja”, koji se trenutno priprema, ili „Čavku Nevaljaku”, koju sam nedavno predao.

STEVAN PEŠIĆ

Moje pisanje za decu počinje od Dušana Radovića, a pošlo je od Malog pozorišta i Srboljuba Stankovića.

Od Dušana Radovića se može što-šta naučiti. Na primer, o umetnosti i životu. I još ovo: da nema „dečje” literature. Literatura je jedna, postoji samo pitanje forme. Anderseni i Šekspir govore o istim stvarima različitim jezikom.

Od Srboljuba Stankovića se može što-šta naučiti o pozorištu. On je glavni „krivac” što sam počeo da pišem „lutkarske” komade. Bio je njihov prvi čitač,

savetodavac i reditelj većine njih... Kakav je reditelj? Preporučio bih ga svakom piscu. Prvo: naoružan je makazama (znam neke sa sekirama!), pa ne iseče mnogo teksta. Drugo: ne ubija ličnosti u komadu (neki ubijaju čak i Šekspirove!). Treće: ako vam se posle i učini da to nije „vaš” komad (mada nije promenjena ni jedna reč!), utešiće vas lepa i zanimljiva predstava. On je, između ostalih mojih tekstova, režirao u ovom Pozorištu i moj komad „Vesela kuća”. Kod njega, na primer, stolica je planina; ličnosti lete, a ne pomaknu se sa mesta. Ako na sceni treba da stoji „zeleno drvo”, on će postaviti crn stub i, gle čuda, to će zaista biti zeleno drvo. Zatim će od točka napraviti nebo, od neba cvet, od cveta čoveka. Ako taj čovek treba da se pretvori u leptira, pretvoriće se pred vašim očima, itd. Lepim čudima nema kraja. Takva je moć lutkarstva.

Šta da kažem o ovom Pozorištu? Imam čast da se moji komadi igraju u njemu. Smatram ga svojom kućom.

A sad o najvažnijima u Pozorištu: o glumcima.

Glumac, to je uvek neko drugi, čovek sa deset, sto, sa hiljadu lica. Gluma, to je preobražaj, večiti, kao i sam život i priroda. Odigrati Hamleta, Đulijetu, Ujka Vanju ili Gospođu ministarku velika je stvar.

Ali isto tako je velika stvar odigrati pticu, zvezdu, dete, zver ili oblak. Meni bar, veće je ako glumac — čovek uspe da me ubedi da je ptica ili drvo na vetru, nego da je ličnost koja će me rasplakati ili nasmejati. Prvi donosi kosmički zakon, drugi zemaljski. Kad neko pred nama vaskrsava Sokrata, to je čudo umetnosti. Kad Janko Vrbnjak, pokretom ruke, od parčeta drveta uvijenog krpom stvori čoveka, onda je to, za mene bar, nešto veće od umetnosti: preobražaj dublji, tajnovitiji i strašniji. Meni je u pozorištu još najzanimljivije sa glumcima pre ili posle predstave. Gledaš ih: lepe žene i normalni ljudi, a kroz pet minuta biće ko zna šta. Ponekad pomisliš: a šta ako sad odjednom, van scene, zaigraju svoje uloge: „pozitivne” i „negativne” junake, sve one životinje, bilje i ostalo što svojim pozivom predstavljaju? I pitaš se: i koja im je prava priroda, ona na sceni ili ova van scene? Tomas Man kaže: „Umetnost je prerusavanje, đavolstvo.” U glumcu tog đavolstva ima najviše.

DUŠAN RODIĆ

Kada mi je pre nekoliko godina ponuđen prvi rediteljski susret sa Malim pozorištem — imao sam već nekih petnaestak lutkarskih predstava iza sebe — u Nišu, Mostaru, Novom Sadu. Rad na lutkarskim predstavama uvek sam nekako smatrao „hobijem” — imao je za mene uvek neke novine, uvek me je privlačio.

No kada mi je ponuđen „Mali junak Petar”, ne samo što nisam bio oduševljen, već sam verovao da je to uzaludan trud, da se tu baš ništa ne može učiniti. Verovatno i zato što sam smatrao da o toj temi, rata i revolucije, treba pisati i bolje i toplije i uverljivije. No kad sam, da ne pominjem više sve razloge zašto, prihvatio režiju, znao sam da se mora nešto iz osnova učiniti drugačije no što je tekstom meni i mojim saradnicima ponuđeno.

Sve dramaturške intervencije, ideja da se realistična priča pretvori u maštanje i san maloga junaka — značili su nešto, ali ni izdaleka dovoljno. I tada se dešava nešto što predstavlja prelomni trenutak u građenju predstave. Sledeći moju ideju o podeli čitavog zbivanja na svet realnosti i svet mašte scenograf Zoran Sretenović — iznalazi rešenje u trideset dve trostrane prizme (prvobitno i više) koje, krećući se, simultano, stvaraju uvek nove slike i prostore i duhovitim likovnim simbolima i detaljima izuzetne leptote dočaravaju svet junakove mašte. Iako svoje izvorište nalazi možda u antičkom periaktu, a svakako u elementima dekora komedije dell' arte — ova ideja svojom doslednošću i funkcijom predstavlja potpuno nov, iznenađujući i originalan potez.

Njena nadgradnja trodimenzionalnim dodacima — tako formiranim slikama (oči na glavi Nemaca, glava na petlu, rep na kravi, kike na curici, jele na šumi, koje se kreću) — dala je celoj likovnoj kompoziciji prava lutkarska obeležja — simbol i asocijaciju, nestvarnost i san.

Skladna rešenja i lutaka Petra i psa Luke — izvanredno su se slagala sa likovnom osnovom iza sebe i zajedno sa njom predstavljala izuzetan doživljaj likovni i scenski. No, najlepše je od svega što su ta izuzetna rešenja u punoj meri služila predstavi

kao celini, doprinela da se otklone ili bar ublaže slabosti tekstovne osnove — i doprinela da deci pružimo celovit i lep scenski doživljaj.

Malo puta sam, kao reditelj, bio zadovoljan likovnim rešenjima predstave kao u „Malom junaku Petru” — i po tome ću posebno pamtiti svoj prvi radni susret sa Malim pozorištem i jednim darovitim scenografom.

MONIKA SNARSKA

Trideseta godišnjica Malog pozorišta... Ne mogu da shvatim kako j brzo prohujalo to vreme... Još mi je pred očima slika iz 1961. godine — jednog sunčanog majskog dana, kad nas je sa buketima cveća na beogradskoj stanici pozdravljao ansambl Beogradskog lutkarskog pozorišta, koje se tada nalazilo u maloj dvorani na Terazijama.

To je bio prvi susret „Gulivera” iz Varšave sa vašim Pozorištem, koje je kasnije preuzelo naziv Malo pozorište. To je bio prvi susret, kojim je otpočelo dugogodišnje prijateljstvo naših ansambala. Sećam se kako smo bili očarani vašim prekrasnim dalmatinskim pesmama, i kako smo jednu od njih naučili da bismo mogli pevati zajedno sa vama, i kako vam se dopalo naše poljsko „Sto godina”. Sećam se, takođe, vaše čarobne, pune majstorstva i draži mario:netske predstave.

Posle smo se uzajamno posećivali, prezentirajući u našim prestonicama naša najbolja umetnička dostignuća. Tom prilikom stekli smo mogućnost da upoznamo vaše ljude koji nose toliko srca i topline za nas Poljake.

Ne znam da li u svetu ima mnogo takvih pozorišta, koje vezuje ovako široka saradnja i prijateljstvo, a koje traje sve do danas.

Trideset godina rada Pozorišta — to je, pre svega, trideset godina života ljudi vezanih za njega. Ljudi, koji su toliko godina posvetili stvaranju i razvoju ovog Pozorišta.

Drago mi je što sam imala prilike da kao reditelj gostujem u Malom pozorištu. Uspevali smo da se, i pored jezičke prepreke i često smešnih nesporeda, odlično razumemo i da u srdačnoj atmosferi

i, verujem, sa uzajamnim simpatijama brzo pripremimo premijeru.

Na dan vašeg praznika želim svim kolegama da im umetnički rad pruži zadovoljstvo, radosti, prijatnu atmosferu i onu večitu mladost, koju bez obzira na protekle godine, nose u svojim srcima. Želim vam mnogo, mnogo hiljada mladih gledalaca!

SRBOLJUB STANKOVIĆ

Dobro se sećam svoje prve režije u Malom pozorištu, 1962. godine — bio je to Čapekov „Pas i mačka“. Radili smo u jednoj maloj sali Doma kulture „Vuk Karadžić“, na pozornici ne većoj od tri sa četiri metra. Jedan dekorater, jedan električar, dva-tri glumca, ja. Predstavu smo pravili od entuzijazma, čudesnog pozorišnog materijala, koji nadočnaju sve čega nema.

Do moje poslednje režije, „Buvlje predstave“, prohujalo je sedamnaest godina i u međuvremenu se mnogo što šta promenilo. Sada su mi na raspolaganju stajali prava pozorišna zgrada, velika materijalna sredstva, kompozitor, orkestar, koreograf, pevači, inspicijenti, asistenti, graderoberi, mnogobrojno scensko osoblje, slikari, vajari, više radionica, stereo-uređaji, bogato osvetljenje.

Izmenio se mnogo i ansambl. Nekih više zauvek nema: nema više dragog namćora Lale Terzina, nema čudesnog velemajestora Joze Draškovića; mnogo ih je već u penziji, mnogi su promenili kuću, dosta ih je ostarelo i osedelo. Došlo je i dosta novih, mladih, lepih.

Sedamnaest godina — sve se promenilo . . .

Sve, sem one tajanstvene ljubavi za lutku, za lutkarstvo, za čarobni svet lutaka. Sve, sem bezgranične vere u život mrtve lutke, u dušu maleckog, drvenog kolege — glumca.

I dok ta ljubav i ta vera traju, slaviće Malo pozorište još mnogo jubileja.

MIĆA TATIĆ

Sa predstavom Malog pozorišta „Na slovo, na slovo“ Duška Radovića, u režiji Vere Belogrlić, pro-

putovao sam mnoge zemlje, igrajući na brojnim turnejama i međunarodnim festivalima. Prilikom svakog igranja predstave u inostranstvu trudio sam se da bar jedan deo teksta interpretiram na jeziku te zemlje.

Međutim, u sećanju mi je posebno Svetski festival dečjih pozorišta u Berlinu, juna 1971. godine, na kome smo, takođe, učestvovali sa našim „Slovom“. Znajući da će u berlinskom gledalištu biti najviše nemačke dece, govorio sam čitav tekst na nemačkom. Naravno, efekat nije izostao. Berlinski mališani primili su naše „Slovo“ kao i naši mališani u Nišu, Beogradu, Kuršumliji, Novom Sadu . . . „Auf den Buchstaben, auf den Buschstaben . . .“

MIROSLAV UJEVIĆ

Iako smo, saradujući, ostvarili više predstava, od kojih su meni posebno drage „Hiljadu reči o tri reči“ i „Veliki pčelar“ — predstave u kojima je, više no u ostalim, naglašen moj CREDO u lutkarstvu — uvek, i iznova, vraćam se na NAŠ prvi susret.

. . . 1963. Ginjol-scena Beogradskog pozorišta lutaka, DK „Vuk Karadžić“.

Prvi put srećem i upoznajem vašu umetnost i vas. Sprema se „Čira II“. Prisustvujem probama; UČIM! Možda sam i romantičan . . . ali, neka mi bude oprošteno: bez romantičarskog zanosa, siguran sam, ne bi bilo ni vas ni mene u LUTKARSTVU.

Nešto docnije, ista godina, isti prostor, isti ljudi. Spremamo, zajednički — vašim snagama i umetnošću i sa neшто malo mojih ideja — moju ispitnu predstavu „Učitelj pevanja“, prema autentičnom tekstu Ginjol-teatra iz XVIII veka.

Vera, Rade, Duda, Lala, Nidža — ostaju posle svojih redovnih obaveza — proba, predstava — i pomažu mi da uobličim to što sam mislio da hoću . . .

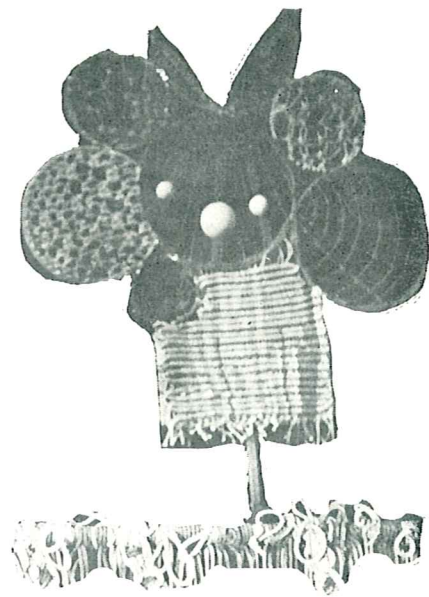
Nikada kasnije nisam naišao na takvu stvaralačku atmosferu (usuđujem se to reći!). Svi ste se bili uključili u kreativnu misao, iako se radilo o jednoj maloj predstavi od tridesetak minuta. To danas više osećam i ZNAM, no tada, kao da ste radili za SVOJ ispit, a ne za jednog ananimnog studenta.

P.S. Ispit sam položio.

ZORAN HRISTIĆ

Umetnici budu i ostanu velika deca, pa je njihovom stvaranju, čini mi se, najbliže „malo” pozorište, čija je čar što nikada neće da poraste iako stalno „drži noge u latoru, glavu u oblacima”, a rukama baja, preti, miluje i radi za klince. Onda doživi sudbinu roditelja. Klinci mu izmaknu, jer rastu, porastu, ostave ga. E, kada bi to bilo tako prosto. Evo ih opet, ali sada sa svojim deranima, sa svojom blagom setom, vraćaju se u čarobnu kutiju Malog pozorišta i svet dečje mašte.

Mnogo sam svojih igračaka-nota poklonio deci, a zadovoljstvo koje osetim, kada kroz polumrak pozorišne sale ugledam njihove nosiče, čuperke i načuljene uši, čini mi se da je nemerljivo.

VIĐENJA I ODJECI

DEDA STARUDIJA

Posle mnogobrojnih cerebralnih iskušenja u koja su nas bacile ovogodišnje teatarske premijere, posle celomudrenih knjiških presija koje smo katkad morali da pretpremo, sinoćna premijera u Beogradskom pozorištu lutaka, delovala je na nas kao okrepljujući napitak i probudila je u nama izvesnu bezazlenu razdraganost, za kakvom — ruku na srce — potajno žudimo prilikom svake naše posete teatru. Gnjol i marionete, u neku ruku, jedini su kadri da vrate pozorište svom nepatvorenom detinjstvu. Tom vilinskom činu prisustvovali smo sinoć, na premijeri „Deda Starudije“ Andrijevića-Prokofjeve, s osećanjem čudne duhovne neomeđenosti kao da se i sami vraćamo u davno doba slobodne detinjske fantazije. Reditelj Srboljub Stanković, uz pomoć duhovito stilizovanih lutaka Gordane Popović, a u inscenaciji Miće Popovića, koja je predstavljala čitavu jednu malu galeriju kolaža, načinio je predstavu koja će nam se bezuslovno urezati u sećanje, kao trenutak retke združnosti dobrog duha, spretnog mizansceniranja i sočnog slikanja karaktera. Veoma nerado prinuđeni smo da iz čete odličnih animatora izdvojimo kreacije Dušanke Radović, Božidara Truca, Olge Milošević i Rada Pavelkića.

Vuk Vučo
(„Politika Ekspres“, Beograd, 18. 11. 1964)

NAŠE IGRE

„Naše igre“ u izvođenju gostujućeg ansambla Beogradskog pozorišta lutaka predstavljaju izvanrednu montažu igara.

U beogradskoj predstavi ansambl se služio marionetama — i baš u jednoj ovako specifičnoj materiji, kao što je igra, najbolje su se mogle videti prednosti te vrste lutaka. Beogradsko pozorište ima odlične majstore animacije, i zahvaljujući tome, uspeo je da postigne stilsku ujednačenost i harmoničnost pokreta.

Pozorište je dalo predstavu od jednog i po časa, u kojoj nema akcije, ni reči, pa ipak je uspeo da ponese publiku. Deca su osetila predstavu. Zaneli su ih muzika, ritam i divne raznobojne lutke, koje su tako spretno plesale. Na otvorenoj sceni deca su glasno tapšala u ritmu igre i reagovala na pokrete. Jednom rečju, gledalište se „zapalilo“ i pred kraj glasno je izražavalo svoje oduševljenje i zahtevalo „bis“.

Sve to dokazuje visoki nivo Pozorišta. „Naše igre“ treba da vide svi koji se profesionalno, amaterski ili na drugi način interesuju za narodne igre, muziku ili nošnje, kao i svi koji se bave lutkama.

Zofia Kviećinska
(„Tribuna ludu“, Varšava, 5. VIII. 1965)

ZVEZDA FIFI

Izlazeci iz sveta šumskih čudesa i bajki na trotoare, među visoke nove solitere, među dizalice, bagere i automobile, ova poetična, spontana i nadasve šarmantna priča Dragana Lukića dobila je u izvođenju Beogradskog pozorišta lutaka dimenziju neodoljive ljupkosti. Iako je poznati dečiji pisac i pesnik Lukić svesno zanemario koeficijent uzbuđenja i iščekivanja, podudaran inače dečjoj mašti, njegova igra za lutke u dva dela postiže pun efekat svojevrsnim modernim humorom, bezazlenošću dece kroti dizalice i oplemenjuje atmosferu betona i benzina. Izuzetnu dopadljivost predstava Lukićeve „Zvezde Fifi“ duguje duhovitim pesmama. Zahvaljujući lakoj i veseloj muzici Srdana Barića, ove pesme će, ne sumnjamo, osvojiti nepodeljenu naklonost malih gledalaca.

Reditelj Živomir Joković je uspešno iskoristio mogućnosti teksta, načinivši zanimljivi dečji mjuzikl — pravu lutkarsku reviju muzičkih numera. Njemu i majstorima rasvete Slavku Rahmanu i Svetomiru Anđelkoviću pripada zasluga za nestvarno lepu scenu Fifinog sna, duhovito stilizovanu viziju zvezdanog prostranstva. Predstava se odlikuje i mnoštvom inventivnih atrakcija (automobili koji jure na točkovima, lutke koje izvode akrobatske vežbe itd.).

Lutke Vukosave Nikolin zamišljene su i izrađene sa mnogo mašte i duhovitosti.

Mnogobrojni glumački ansambl pokazao je veliku tehničku spremnost kako u vođenju lutaka, tako i u glasovnim modulacijama i pevačkim partijama. Sa očevitim entuzijazmom prisno i harmonično, pozajmili su lutkama svoj šarm i temperament Mileta Jukić (Fifi), Vera Tomov (Jasna), Nada Matić (Dama), Miroslav Hlušička (Debeli dečak), Vera Jovanović (Vesna), Janko Vrbnjak (Vozač srebrne dizalice) i dr.

Miodrag Ilić
(„Beogradska nedelja“, Beograd, 17. IV 1966)

SVE, SVE, ALI ZANAT

Ko je malo duže posećivao bivše Beogradsko pozorište lutaka, seća se da su predstave koje je radila Soja Jovanović redovno bile maštovite i duhovite, da su i odrasli mogli da uživaju u šarolikosti i humoru koji je neprestano probijao baš kao što probija iz svake režije Soje Jovanović. Svedeno da li se radi o filmu, pozorištu ili televiziji. U Malom pozorištu — u koje uostalom treba voditi decu da bi videla i jednu divnu salu — Soji Jovanović je došao pod ruku tekst kao da ga je naručivala.

Zajedno sa scenografom Miomirom Denićem i slikarima Milanom Mandić i Slavoljubom Čvorovićem, uz muziku popularnog Miodraga Ilića-Belog, Soja Jovanović je od Dobričaninovog teksta napravila spektakl u kome se na najbolji i vizuelno atraktivan način pretače jedna stara i nenametljivo poučna narodna pripovetka u današnji sleng, u duhovite dramaturške obrte, u komediju koja će nalaziti odjeka i među mladim gledaocima.

Glumci koji su vodili lutke činili su to uz veoma veliku ljubav i za tekst i za svoju umetnost. Posebno je iznenađujuće sa kojom veštinom su izvođene igre na dvoru (koreografija Danice Živanović).

M. Miloradović
(„Politika“, Beograd, 28. XII 1963)

NA SLOVO, NA SLOVO

Poezija Dušana Radovića, za decu i odrasle, kao da nikada neće dovoljno odrasti, posiveti, ukočiti se. Nepresušna svežina Radovićeve poezije ima svoju sceničnost i svoju neusiljenu poučnost. Kako cipele razgovaraju i tuguju, kako se koza pravi važna pred jednim običnim, ali dovoljno inteligentnim lutkom, kako se utrkuju časovnici u ekspanzi svojih zvučnih mogućnosti, kako toreador uspeva da pobedi bika iz konzerve, kako kukuruzi igraju narodna kola iz Šumadije i kako, najzad, mačka i miš sentimentalno raščičavaju svoje istorijske sukobe — može se videti na najbolji način, i najvinijim očima u predstavi Malog pozorišta sa Mićom Tatićem i njegovim klasičnim prijateljem lutanom Aćimom. Ništa u ovoj predstavi nije suvišno, ništa napregnuto. Ona ima svoju bogatu glasovnu melodiju: prepoznajemo glasove Dejana Dubajića, Tanje Lukjanove, Dobrile Matić, Lole Jovanović, Ljubiše Bačića i drugih glumaca kojima je svojevremena televizijska emisija postala pozorište svih naših jezika, uzrasta i sanjarija.

U Malom pozorištu Radovićeve poezija dobila je svoju drugu mladost, a mi svoje drugo detinjstvo.

Miloslav Mirković
(„Politika Ekspres“, Beograd, 24. IV 1969)

Konačno, nekoliko odličnih predstava pred beogradskom pozorišnom publikom.

Pre svega, Duško Radović, Malo pozorište iz Beograda i predstava „Na slovo, na slovo“, koja podjednako oduševljava i male i velike, i mrgodne i lakomislene. Čudesna slojevitost Radovićeovog pesničkog jezika. Razgali vas već od prve replike, zatim se skriva iza neke mudrosti, da bi vas na prvoj „krivini“ sačekao sa novim šeretlukom. Tek pomislite da se zagubio u lepoti cvetne livade, a već ga otkrivajte kako vam odatle namiguje. Zgrči se na trenutak od neke potajne gorčine, a onda je neobuzdano razbije šeretkom parodijom. Sve to teče u jednom lakom ritmu u kome svi učestvuju: pisac, reditelj, glumci koji su pozajmili glasove, animatori, publika. U ovo se hvataju svi: i deca i dorasli, i nedorasli i izrasli. To je najlepša poruga dosadi, gluposti, zlu, nemaštovitosti.

Milutin Mišić
(„Borba“, Beograd, 27. IV 1969)

Jedna od najpopularnijih i najboljih emisija u svih deset godina Beogradske televizije preneti je na scenu u modernu salu Malog pozorišta, i još kako je preneti: među lutkama je glumac Mića Tatić, sa svojim Aćimom, a dekor i nove lutke izradila je Gordana Popović, vodeći računa da će boje, koje televizija nije dozvoljavala, na sceni zvučati veoma glasno. Ceo posao prenošenja izvršila je Vera Belogrlić, reditelj emisija „Na slovo, na slovo“ i „Hiljadu zašto“, pokazavši da joj je pozorište još kako blisko, podsetivši nas da bismo takvog umetnika morali češće sretati i na televiziji i u pozorištu.

Radovićeve poezija za decu, makar što ovde nije dosledno prezentirana najdramatičnijim pričicama (nedostaje ona čuvena „Sreli se na mostu Petronije i član Beogradske filharmonije“), deluje i danas neobično sveže. I delovaće sigurno još dugo, ispunjavajući zahteve svih uzrasta — od male dece koja se iz sale odazivaju svakom pozivu Miće Tatića, do odraslih, roditelja.

Pored Miće Tatića ovoj predstavi mnogo doprinose i glasovi naših poznatih glumaca (od pokojnog Dejana Dubajića do Dobrile Matić i Ljubiše Bačića, koji briljantno „glume“ svojim glasovima). Tako je umetnički kolektiv Malog pozorišta — čiji su članovi savesno i znalčki animirali lutke — mogao da vidi koliko se nijansiranjem glasova može unaprediti, oplemeniti i podići lutkarsko pozorište.

Bila je to, jednom rečju, izvanredna predstava od početka do kraja: i po tekstu koji je igran, i po spoljašnjoj opremi, i po odmerenoj, ležernoj igri Miće Tatića, koga će ubrzo zavoleti nova publika. Dakle, kompletna predstava, za koju sigurno najviše zasluga imaju Vera Belogrlić i Malo pozorište.

M. M.
(„Politika“, Beograd, 7. V 1969)

Najznačajniji događaj u manifestaciji Zmajevih igara svakako je predstava Malog pozorišta iz Beograda „Na slovo, na slovo“ Dušana Radovića. Reditelj Vera Belogrlić autentično je scenski interpretirala poeziju detinjstva velikog pisca čiji stvaralački postupak neviđenom snagom oživljuje svet običnih i reklo bi se zauvek odbačenih i čudnih stvari...

Milan Pražić
(„Politika“, Beograd, 29. VI 1969)

Najlaskavija mišljenja o ovoj predstavi izražena su u diskusiji za Okruglim stolom kritike na „Sterijinom pozorju“. Ova mišljenja preneo je novosadski „Dnevnik“ pod naslovom

KAO ODJEK ZLATNIKA

Superlativi predstavi „Na slovo, na slovo“ i piscu Dušanu Radoviću.

„Sve je pošlo naopačke...“ za predstave do sada izvedene na Sterijinom pozorju ove godine posle prikazivanja dela Du-

šana Radovića „Na slovo, na slovo”. Takav utisak ostavilo je reagovanje publike odmah posle predstave, a to su potvrdili i jučerašnji razgovori Okruglog stola.

Dušan Radović je, čini se, pokupio najlepše reči i misli i od njih satkao „Na slovo, na slovo”. Sve pohvale, svi superlativi nisu bili dovoljni da izraze osećanja koja je ova predstava izazvala.

— To je prvi dan radosti na ovom festivalu — rekao je Čedo Prica — a ta radost izvire iz duhovitosti i čistote teksta. Dušan Radović gradi jedan svet i jednu umetnost, koja samo prividno ima odnos prema dečjem teatru. Radovićeva igra sastoji se u najjednostavnijim odnosima, ali i u najdubljim duhovnim situacijama.

Profesor Stanislav Bajić, govorio je o odnosu dečjeg pozorišta i pozorišta za odrasle:

— U svetu postoji tendencija za ukidanjem razlike između dečjih pozorišta i pozorišta za odrasle. Imamo mnogo primera simbioze pozorišta lutaka i dramskih pozorišta, i zato je ovoj predstavi itekako mesto na Pozorju. Ona je na neki čudesan način sama sebi ukinula granicu između ova dva teatra. Kada smo pitali jednu devojčicu na predstavi koga voli više, Miću ili Aćima — ona je, za čudo, odgovorila Miću. Da su mene pitali, rekao bih Aćima, jer ga zaista više volim. Ja mislim da to objašnjava sve dileme.

Najlepše komplimente predstavi i piscu teksta Dušanu Radoviću uputio je Dražen Vukov-Čolić.

— Duško Radović stvara svet, on je kreator. I to stvara svet koji nije strahovit, svet koji nije parola. Iza njegovih rečenica prepoznajemo kreativno biće. Ja smem da kažem da je on jedan od naših retkih živih klasika. Posle ovoga, sve što smo do sada videli na Pozorju zvuči kao kada na pod bacite staru aluminijumsku paru, a ova predstava daje zvuk zlatnika.

V. Miroslavljević

(„Dnevnik”, Novi Sad, 30. V 1970)

PARDON, PARADNI TRČULJAK

Posle velikog uspeha sa kolažom iz dela Dušana Radovića „Na slovo, na slovo”, Malo pozorište prikazalo je, na kraju sezone, jednu takođe originalnu predstavu, koliko ambicioznu, toliko i uspešnu. Bilo je to nesvakidašnji eksperimentalni poduhvat, najmanje uobičajen u pozorištima za decu. Eksperiment počinje već sa uzimanjem teksta Aleksandra Popovića, koji će i na ovom terenu ostati veran svome pozorištu. Ali je najviše uspeha u eksperimentisanju imao reditelj Srboljub Stanković. Njegova režija imala je hrabrosti da i sam medijum lutkarskog teatra radikalno razori, da nam osim živog glumca, koji aktivno učestvuje u predstavi „raskrinka” lutke i povremeno uvodi u njihovo mesto žive glumce.

Stavljanjem Popovićeve „igre sa sela” u određeni, šumadijski ambijent, reditelj Srboljub Stanković pružio je šansu scenografu Mići Popoviću i slikaru lutaka Slavoljubu Čvoroviću

da maksimalno iskaže pitoresknost srpskog sela. I tako je likovni deo „Pardona” došao kao jedan od najautentičnijih pozorišnih slika koje smo videli u prošloj sezoni.

Glumci Dušanka Radović i Bogoljub Petrović imali su lepo osećanje za jezik i ritam Popovićeve komediografije. Mirjana Marić postizala je povremeno pune efekte izgrađujući „živu lutku”, malu beogradsku učenicu koja se našla u zemlji čuda, u čudesnoj Šumadiji, kako su je zamislili reditelj Stanković i slikari Popović i Čvorović.

M. Miloradović

(„Politika”, Beograd, 8. VII 1969)

PALČICA

Tvorci ove predstave prisno druguju sa dečjom invencijom, koja od krpica, daščica, kanapa, čudesno lako gradi i oživljava likove iz njihovih jednostavnih, ali maštom i poezijom bogatih priča.

Dobre bake i male sestrice, prostodušno pate i njihovo nespretno potomstvo, priglupе žabe i zle mišice iz jedne jednostavne dečje priče posredstvom intrige, koju je zamešio jedan nezaobran macan-prznica, začinio je izuzetnom inventivnošću i spretnošću svog animatora, izrasle su u živa bića, ravnopravne drugare u igri. Ova predstava je najbolja potvrda invencije i majstorstva celog ansambla koji čine: Janko Vrbnjak, Mirjana Marić, Olga Milošević, Vera Tomov, Vera Jovanović, Dobrila Rilak, Milorad Gagić, Melita Bihali, Branka Petrović, Nada Matić, Božidar Truc, Ljubomir Koljić, Dušanka Radović, Stanislav Terzin, Vera Petković i Rade Pavelkić.

M. Mišić

(„Borba”, Beograd, 4. I 1970)

GRADIĆ NEČKO

Gosti iz Poljske, reditelj Jan Potišil i scenograf Zigmunt Smandžik, napravili su od naivne i poučne priče o gradiću Nečku poljskog pisca Zbignjeva Popravskog pravu teatarsku tpezu. Na njoj je bilo novina na pretek, bilo je lutaka, bilo živih glumaca, a nije, bilo je maski, a nije! Ali je bilo pravog doživljaja, u kome je carevalo pozorište, dok je sama priča tek bila povod, skoro da je moglo bez priče i literature, sve je bilo jasno, šareno, carski.

Lutke su, naprotiv, šaljive i — nisu lutke: glumci nose ispred sebe maske u ljudskoj veličini, pomeraju im usne i tako menjaju izraz lica i humor se uspostavlja samim izlaskom „lutaka” na tu preozbiljnu scenu.

Na radost dece, najnepopravljivijih ljubitelja nemog filma, ove „lutke” se ne krevelje nego izvode kreveljenje, ne ljute se i ne plaču, nego pokazuju dugi nos klasičnom lutkarskom pozorištu.

Predstava počinje u nešto usporenom ritmu, jer ima mnogo tehničkih radnji koje glumac mora da obavi da bi teatar iluzija bio razbijen do kraja. Docnije, sve ubrzanije,

glumci pevaju i igraju, nema ni obaveznih „putovanja” po gradu Nečku, kao na početku predstave, sve dobija jedan vrtoglavi, bleštavi kraj, jer će se — prema piscu — gradić Nečko pretvoriti u gradić Očko.

Za nekoga ko redovno prati Malo pozorište, spektakl, gostiju iz Poljske sa našim glumcima predstavlja svakako dalji uspon ovog kolektiva. Moramo priznati da glumce, koji su obično stajali iza pravana ili iznad lutaka, sa koncima, nismo zamišljali kao spretne animatore-pevače, kao sasvim pristojne estradne umetnike, koji čak umeju da se podsmevaju svojim estradnim zadacima.

Mirjana Marić i Rade Pavelkić su u uloge koje nisu dozvoljavale karikiranje uneli dovoljno izvodačke svežine, da ni jednog trenutka nisu bili u starim didaktičnim vodama. Efektne uloge, sa strašću kao da su ih godinama očekivali, ostvarili su Melita Bihali, Nada Matić, Janko Vrbnjak, Miroslav Hlišučka, Božidar Truc i Ljubomir Koljić. Njihovo zalaganje je urodilo lepim aplauzima, njihovo zadovoljstvo posle predstave značilo je da im treba što češće davati slične zadatke. Posebnu vrednost predstavi dali su odlomci „crnog tetra”, kad se na crnoj pozadini sastavljaju delovi sna, pa se od raznih delova očas napravi lav, itd.

M. Miloradović
(„Politika”, Beograd, 12. VI 1970)

Nastup na Festivalu djeteta u Šibeniku nema eliminatorni karakter, a ni predstave se ne klasificiraju po vrijednosti. Međutim, kada bi postojalo takvo rangiranje, nedvojbeno je da bi Malo pozorište iz Beograda, s predstavom „Gradić Nečko” poljskog pisca Zbignjeva Popravskog zauzelo vrlo visoko mjesto.

R. Č.
(„Slobodna Dalmacija”, Split, 3. VII 1973)

Malo pozorište iz Beograda došlo je sa predstavom „Gradić Nečko” koja je ovde ocenjena kao prava festivalska predstava, kao mali obrazac za sve ono što bi na šibenskoj smotri trebalo prikazivati. Bilo je to izuzetno prijatno veče, u kome je šibenskim mališanima bilo omogućeno da i sami učestvuju u igri, da budu najneposredniji vezani za ono što se pred njima događalo. Neki trenuci predstave bili su posebno efektni, a naglašena didaktička poruka teksta bila je neprekidno ublažavana efikasnom glumačkom nadgradnjom.

B. Jovanović
(„Borba”, Beograd, 3. VII 1973)

FANTAZIJE

Gost iz Bratislave, reditelj Bohdan Slavik predstavio nam se pantomimom „Fantazije” kao višestruka umetnička ličnost. On je ne samo režirao „Fantazije”, već je i napisao scena-

rio, uradio scenografiju, nacrtao skice lutaka i načinio izbor muzike. I svaku od ovih dimenzija predstave Slavik je nadahnuto sinhronizovao u kompaktnu celinu. Kroz lik klovna koji sanja, Slavik reda svoje (i tvoje) snove, luta kroz svet fantazije i mašte, irealnog i realnog, od konkretnih beogradskih ulica do nadrealističkog, lepog, žutog sunca na biciklu. Zaista, divan i fantastičan san: sunce na biciklu! Istovremeno, to su pomalo melanholični, pomalo smešni, pomalo tužni snovi, koji će sa podjednakom radošću i radoznalošću pratiti i deca i odrasli. Možda je Slavik pokadšto isuviše dužio i „rastezao” svoje fantazije, ali ih je svakako režirao sa izuzetnom doslednošću i nepogrešivom tehničkom perfekcijom.

Veoma dobre saradnike za svoju „fantaziju u crnom” Slavik je imao u glumcima — animatorima lutaka Marijani Marić, Olgji Milošević, Mileni Načić, Veri Petković, Dušanki Radović, Veri Tomov i Božidaru Trucu. Klovna je igrao Boban Petrović, smireno i toplo, sa punom unutarnjom koncentracijom. Epizodu fotografa tumačio je efektno, mada pomalo rutinski Dragan Lukić-Omoljac.

Ako ne spada u najbolje (mada ima nekoliko antologijskih scena), „Fantazije” su svakako jedna od značajnih predstava Malog pozorišta.

Žarko Jovanović
(„Večernje novosti”, Beograd, 16. 11. 1971)

Gost iz Čehoslovačke, Bohdan Slavik, postavio je na scenu Malog pozorišta svoju „igrariju” pod naslovom „Fantazije”, pantomimu u kojoj su se stekle mnoge prednosti poezije, muzike, pozorišta i igre, u najplemenitijem smislu reči. Sa jednim glumcem koji neće progovoriti tokom cele predstave i sa mnogo efekata zvučnih, svetlosnih i humornih, ovaj pozorišni žanr, bez veće tradicije u našoj sredini, imao je i oduševljenje izvođača i zahvalnu publiku.

Mirko Miloradović
(„Politika”, Beograd, 18. 11. 1971)

Pantomimu u dva čina, rekao bih maratonsku, sa mnogo sviranja, nešto manje igranja, a više poigravanja klovna Bobana Petrovića, ali bez pucanja, što je folklorna prošlost Malog pozorišta, i bez psovanja, što je atrakcija za mame i tate, postavio je i režirao ugledni gost i još ugledniji majstor lutkarskog pozorišnog vilajeta Bohdan Slavik iz Bratislave. U njegovoj fantaziji na beogradske lokalne teme i vešte lutkarske i pantomimske iskre bilo je i demonstracije poetičnog zanata, možda previše za jedno veče i za jedan par dečjih očiju.

Tako je elementarna priča o klovnu koji putuje Beogradom u noćne sate prelazila u klasični duet usamljenog čoveka i dobroćudnog lutana, da bi kasnije personifikacija muzičkih instrumenata preuzela i likovnu i zvučnu hijerarhiju predstave. Umesto iznenadne nadrealnosti, bilo je više estetičnosti samog zanata „crnog pozorišta i lutkarskog samoup-

ravljanja". Ali, ovo je svakako i visoko zanatska fantazija i bogata, razgranata produkcija u kojoj je zanimljivo, minijturno lutkarsko carstvo delo ništa manje opredeljenih fantasta i rukotvoraca Drage Vuković, Milene Ničeve i Slavka Čvorovića.

Čežnja lutaka za klovnom delovala je uzbudljivo kao recimo čežnja kneza Miškina za Bogom! Dabome da je jedinstvo igre bilo veći zadatak Bobanu Petroviću, dugajliji koji još nije savladao i olakšao svoje telo, nego glumcima tehničarima u crnoj odeći koji su zastupali tehničke fantazije na visokom i do sada najvišem nivou. A kao što Slavik nije uzalud došao u Malo pozorište, tako ni vaši mališani neće uzaman dolaziti na čarobni prag Malog pozorišta.

Milosav Mirković
(„Politika Ekspres“, Beograd, 22. 11. 1971)

Novi i čarobni svet fantazije bio je prikazan pred punim dečjim auditorijem u Siti Varijeteu.

Oni su posmatrali predstavu nazvanu prosto „Fantazije” — u žanru „crnog teatra” — Malog pozorišta iz Beograda. Samo jedna ličnost — klov — je vidljiv; ostali članovi grupe obučeni u crno, prema crnoj pozadini manipulišu lutkama i pojavljuju se sa otelovljenim rukama, svirajući na obojenim instrumentima.

Prisutna su i dva divna momenta kada klov vozi kolima kocke koje se okreću kao čarobni točkovi, ili kada ruke iz orkestra sviraju na kartama za igranje, dok čekaju klovna da ih fotografiše. „Crni teatar” je tehnika malo poznata u ovoj zemlji, ali primer koji je dala predstava „Fantazije” može pomoći i ohrabriti na stvaranje sličnog teatra.

Bio je to čudesan, lep i duhovit i za veliku većinu dece potpuno nov doživljaj.

(„Evening Post“, Lids, jun 1971)

LOPTICA SKOČICA

Uz omiljeni predmet ide i omiljena dramska storija za mališane: lopta je napravila štetu u kući i odlučila se na bekstvo! Reditelj Marija Kalundžić je najbolje rešenje upravo našla u traganju za odbeglom lopticom. Čak su i najbolji animatori: Vera Petković, Branislava Petrović i Olga Milošević preko „zoološke socijalnosti”. Strašila Plašila, Psića Lajavića i Ptice Cvrkućice ostvarili suštinsku dramatiku marionetskog zavičaja.

Seriju nadahnuto i vešto oblikovanih lutaka, od Strašila koje postaje „svesno svog bednog položaja” do Dekice i Bakice, koji lutaju svetom tražeći svoje neobično čeljade — Lopticu Skočicu, skicirali su i obukli: Draga Vuković, Milena Ničeva i Slavoljub Cvorović.

Milosav Mirković
(„Politika Ekspres“, Beograd, 3. I 1972)

RAZIGRANO SRCE

Ta predstava uvodi i dete i odraslog u svet narodnog stvaralaštva. Lutke igraju na sceni igre raznih naroda Jugoslavije: kolo makedonsko, hrvatsko, polku itd. Muzika i igre smenjuju se s projekcijama slika narodnih slikara, prezentiranih takođe uz muzičku pratnju. To su slike posebne vrste. Njih su stvorili obdareni ljudi, ali ne profesionalci. Neke od tih originalnih slika veoma slobodno i snagom navivnosti prikazuju prirodu i ljude Jugoslavije. Druge se bave fantastičnim i prekrasnim sžeima: izrasle su ogromne čaše-cvetovi na drugim-predugim stablima; beli jelen šeta po beloj šumi i u visinu se podigao nestvarni petao, jarkih boja, ogroman i pomalo stravičan ...

Na taj način predstava Beogradana postala je koncentrisani izraz same duše, same prirode različitih vidova narodnog stvaralaštva i mogla bi se nazvati svojevrsnom ekskurzijom, sa napomenom da je ta ekskurzija laka, prijatna, prefinjena i ne liči na muzej, što je za pozorišnu predstavu posebno važno.

U mnogim pozorištima glumac koji vodi marionete, obično je sakriven od očiju gledalaca. U beogradskom pozorištu pred nama su stalno, ne samo majstorski izradene lutke, no i oni koji ih oživljavaju. Glumci vode lutke na naše oči, i kontrolnik — naročita naprava koja povezuje sve niti marinete i uz čiju se pomoć njome upravlja, pokazao se kao poseban učesnik predstave, kao neobičan instrument na kome spretno i virtuožno sviraju beogradski lutkari. Jedan glumac vodio je šest lutaka, i one su u njegovim dvema rukama izvanredno ispunile svoj zadatak. Drugi je vodio devojku (lutku) koja je stvarno treperila u igri, ona se pregibala i ispravljala, i zanosno plesala stojeći u mestu. Zatim su dva glumca vodila jednog bubnjara, no taj bubnar je stvarno bio kršni mladić.

Jednom rečju, lutkari iz Beograda su pokazali da su izuzetno ovladali svojom složenom umetnošću. Predstavili su se kao dobro organizovana trupa objedinjena zajedničkim stvaralačkim ciljevima i zajedničkim stremljenjima.

E. Kalmakovski
(„Lenjingradska pravda“, Lenjingrad, 24. V 1972)

BABA ROGA

U Malom pozorištu premijera „Baba Roga” Ljubivoja Ršumovića doživela je uspeh i kod dece i kod odraslih. Ne samo zbog fine i humorne Ršumovićeve poezije i izvanredne muzike Zorana Rambahseka, već, pre svega, zato što je reditelj Soja Jovanović uspela da ostvari maštovit i pun teatarski čin. I onda kad ismejava televiziju, pretvorivši je, s razlogom, u baba-rogu naših dana, i onda kada personifikuju priče o strašnim životinjama i ljudima, kojima kljukaju

našu decu, Soja Jovanović je pokazala izuzetno maštovitu i pitku rediteljsku paletu. Glumački ansambl je uspešno ostvario rediteljeve zamisli.

Žarko Komanin
(„Večernje novosti“, Beograd, 1. XII 1973)

Mjuzikl je — pokazuje iskustvo — najkizaviji scenski rod. Treba imati mere, takta, veštine i dara da bi se izbegle mnoge opasnosti. Pisac „Baba Roge“ (koja je izvedena u Malom pozorištu) Ljubivoje Ršumović, reditelj Soja Jovanović i tvorac muzike Zoran Rambosek — imali su ove osobine.

Ršumović radikalno ruši vekovne strašne dečje idole, koje su im nametnuli odrasli. Baba Roga, strahopoštovana ličnost dečjih predvečerja, više ne postoji. I ne samo ona: Mrak, Vuk, Groza i Strava i ostali akrepi, svedeni su, čarobnom rukom pesnika, na nivo „glupih Avgusta“. Još jednoj aveti, možda najstrašnijoj od svih, Ljubivoje Ršumović se beskrajno ruga — televiziji. Medijum, kome uostalom, duguje popularnost i slavu, u njegovim očima je moderna baba roga. Koliko u tome ima istine, najbolje je pokazao buran aplauz malih, a i velikih gledalaca.

Smelošću iskusnog reditelja, Soja Jovanović zavrtela je razigrano kolo veštica, akrepa i sablasti. Tempom koji se ni za trenutak nije smirivao, ona je konstantno držala pažnju dece, i inače prilično uzdržane „odrasle“ publike.

R. S
(„Politika“, Beograd, 6. XII. 1973)

Ako je mjuzikl položio ispit u pozorištima za odrasle, ako je revija koja se ruga svojoj prethodnici ušla na velika vrata velikih pozorišta, onda je bio „dvanaesti čas“ da se i Malo pozorište obrati mališanima jednim poetski duhovitim muzičkim činom.

Zahvaljujući muzici Zorana Ramboseka, koja je pomogla teatralizaciji pesničkih komadića Ljubivoja Ršumovića, na sceni Malog pozorišta pojavio se lutkarsko-glumački mjuzikl „Baba Roga“. Reditelj ovog kalamburnog demistifikovanja prastarih strašila i bauka za decu od dve do šest godina (nekad je raspon godišta bio veći, bar za dva puta, kada je, recimo, Soja Jovanović bila devojčica), dražesno je razbucao sve dramaturške kalupe bajki i legendi, sotija i mirakula za dečicu.

Lepršavost izvrnute bajke, koja ostaje u znakovima već pročitane bajke, reditelj je povremeno „podmetao“ i dublja značenja, dostojna akrobatskih metafora Plešine „Tarelkinove smrti“. Pozorište, pozorište! Za decu, za odrasle i osetljive, svakako!

M. Mirković
(„Politika Ekspres“, Beograd, 18. XII. 1973)

KO ZNA BOLJE, ŠIROKO MU POLJE

Igra za decu i za odrasle „Ko zna bolje, široko mu polje“ Stevana Pešića čiju smo premijeru videli u Malom pozorištu, građena je na duhu narodnih izreka, legendi, i drevnih rituala. Miris sela i njegovih bajki, miris polja i opanaka — u biću su ovog Pešićevog teksta, kao i u režiji Srboljuba Stankovića. Bolje reći: reditelj je današnjem gradskom detetu i čoveku ponovo otkrivao i predstavljao ceo jedan zaboravljeni svet i prostor, koji su se pratili sa pažnjom i radoznalošću. Veoma uspele lutke, maske, kostime i dekor uradila je Milena Ničeva sa finim osećanjem za stilizovanu realnost. Ovoga puta na sceni su ravnopravno igrali glumci i lutke, sjedinjujući se u dosta zabavan ritualni igrokaz. Rečju, ko zna bolje, — neka ipak dođe na predstavu!

Žarko Komanin
(„Večernje novosti“, Beograd, 14. V. 1973)

KUCKAVA BAJKA

Pred odraslima glumci Malog pozorišta igrali su može biti za nijansu uzdržanije nego pred publikom na koju su navikli. To, međutim, nije uticalo na osnovnu liniju predstave, koju obeležava pre svega baš sposobnost glumaca da otkrivaju šarm čuđenja u stvarima oko sebe i u sebi samima. Duhoviti Dobričaninov tekst im je u tome bio dobar saradnik. Predstavu je režirao Miroslav Ujević, a što je ona jedan od lepih rezultata Malog pozorišta zasluga je i scenografa Zorana Sretenovića, kompozitora Mihajla Živanovića, Milene Ničeve (lutka — objekti i kostimi) i, naravno, glumaca Bogoljuba Petrovića, Mirjane Marić, Janka Vrbnjaka, Dušanke Anđelković, Milorada Gagića, Melete Bihali, Olge Milošević, Ljubomira Koljića, Stanislava Terzina, Miroslava Hlušičke i Branislave Petrović.

F. P.
(„Borba“, Beograd, 26. XI 1974)

TRKA ZBOG VUKA

Mjuzikl prodire sve više na scenu kao svojevrsan žanr pripovedanja događaja. Najmlađoj beogradskoj publici namenjen je ovaj, prilagođen njihovom uzrastu i razumevanju. Tekst Penča Mančeva, čija fabula je, trka jednog vuka da udovolji rođendanskom prohtevu lukave teta-lice, zaogrnutu je mjuziklom i oblikom stilizovane basne sa odlikama pozorišta odraslih. Fabula tanušnog teksta ipak je, zahvaljujući ansamblu Malog pozorišta i deci bliskom prevodu Branislava Kravljanca koji je predstavu i režirao, ispričana u jednom dahu, lepršavo i maštovito, u kaleidoskopu boja i muzike.

Muzika Zorana Hristića i duhoviti songovi Ljubivoja Ršumovića, mađioničara pesničke reči namenjene deci, učinili su da predstava dobije posebnu draž. Scenografija Zorana Sretenovića i slikarski radovi Sretena Mlinarevića, raskošnim

bojama i oblicima, u razigranoj svetlosti, zaista podsećaju na čarobni svet bajki. Kostimi i lutke srna, zečeva, medveda, svračeta, pahuljica i snežnih grudvi Milene Ničeve izvršno se uklapaju u ovu ludu trku mašte da zabavi i zanese mališane koji ovde uče prvu azbuku pozorišta.

Dva nestaška, Mimu i Simu, devojčicu i dečaka koji deci pripovedaju priču, izmišljenju u dokolici dok čekaju pravog poštara i na kraju je vešto raspliću u srećan završetak, tumačile su dve mlade glumice ovog pozorišta, Nada Rodić i Ljiljana Peroš. Peroševa je otkrovenje talentovane glumice iz dramske grupe Radio-Beograda. Njena neposrednost, osobenost govora na sceni, pokret kao u čigre, učinile su je od prve bliskom deci.

Simpatije najmlađe publike izazvali su i Duško Vujnović koji je tumačio vuka-poštara, Milena Načić, kao lukava lisica i Božidar Truc, čijim pojavljivanjem na kraju predstave priča dobija srećan obrt.

Animatori lutaka Olga Milošević (srna, medved i snežna grudva) Predrag Todorović (meće) i Srdan Zamolo (svračće) glasovnim tumačenjem likova životinja doprineli su ujednačenosti predstave.

Uigrana glumačka ekipa, vešto smenjivanje igre lutaka sa pojavljivanjem živih glumaca na sceni i promena dekora učinili su da ova zanimljiva predstava protekne brzo i lepršavo, da pažnja gledalaca ostane budna više od jednog časa...

M. Tomić

(„Politika“, Beograd, 3. II 1975)

Istaknuti bugarski dečji dramski pisac Penčo Mančev poznat je i od ranije jugoslovenskoj publici. Njegova „Zečja škola“ sa uspehom je izvedena u nekoliko naših pozorišta, a doživela je i značajna priznanja na festivalima u Šibeniku, Zagrebu i Beogradu. Novi tekst Mančeva „Trka zbog vuka“, koji je nedavno izvelo Malo pozorište, predstavlja modernu basnu sa zanimljivo postavljenim odnosima i likovima i živo komponovanom radnjom, tačnije igrom, što je sve zajedno, već samo po sebi, bio dovoljan povod za pokušaj da se izgradi odgovarajući scenski spektakl.

Branislav Kravljanac višestruko je iskoristio mogućnosti koje je delo Mančeva pružalo. Kao adaptator, ovu scensku materiju transponovao je u mjuzikl i znatno je približio našem podneblju i navikama naše dečje publike, a takođe i svojim u mnogo čemu osobenim shvatanjima dečjeg, posebno lutkarskog teatra. Temu igre izvukao je u prvi plan i dao joj jedan parabolično-hiperboličan prizvuk („Igra je zdravija i od mleka, igra je svežija i od vode...“), a kao reditelj podredio joj sve elemente predstave — tekst, muziku, ples, glumce, lutke, boje, oblike, prostor. U svoje poimanje igre kao vrhunskog korektiva i jedinice mere za mnogo što-šta, bar kad su deca u pitanju (i ne samo deca!), reditelj je utkao sve ove elemente, gradeći skladnu celinu, čvrsto povezanu određenom scenskom funkcijom, svakog od tih elemenata pojedinačno. U tom opštem sklopu posebno su sme-

lo na pozornicu izvedeni naporedo glumci i lutke, čiji je scenski spoj delovao ubedljivo upravo zato što je izvirao iz maksimalne funkcionalnosti, iz suštine zbivanja.

Na taj način reditelj se, s jedne strane, čvrsto opirao scenskom formalizmu, a s druge, teatarskim konvencijama. Insistirajući na „otvorenosti“ (sve se u ovoj predstavi, pa i „prerušavanje“ glumaca i sve ono „iza kulisa“ zbiva pred očima radoznale dečje publike) režija se uspešno suprotstavlja mistifikacijama i iluzionizmu, toliko odomaćenim u našim dečjim pozorištima. Za uzvrat, za ovo „osiromašenje“ režija je bogato nadgradila predstavu obiljem duhovito smišljenih detalja, pretvarajući scenski prostor, koji se svaki čas menjao, u pravo poprište igre, u izvorište poezije, koja je plenila gledalište i osvajala mališane — tu svakako najzahvalniju pozorišnu publiku.

Uspehu ove lepršave, nadahnute i nadasve zanimljive predstave veoma su doprineli i songovi Ljubivoja Ršumovića, napisani sa puno jezičkih obrta i deci bliskih metafora. Čvrsto povezani sa radnjom, ovi songovi pretvarali su se u neku vrstu pevanog dijaloga, što je čitavom tekstu davalo ne samo jednu posebnu boju, nego i naročiti scenski kvalitet.

Muzika Zorana Hristića — bogata zvukom, lišena svake ilustrativnosti, bila je veoma dobar posrednik između Ršumovićeve poezije i dečjeg auditorijuma.

Igre, koje je postavila i uvežbala Olga Milošević, prevazilazile su okvire numera za sebe, toliko karakteristične za žanr mjuzikla, i predstavljale veoma značajnu komponentu, ne samo u održavanju kontinuiteta zbivanja, već i u transpoziciji scenskog prostora.

Scenografija Zorana Sretenovića veoma je dobro sledila osnovni koncept režije — da se prostor oživi, da se liši opisnosti, da sam postane igra. Obilje skladnih boja na paravanima, od kojih se dekor sastoji, doprinelo je, zajedno sa duhovito koncipiranim lutkama, kostimima i maskama Milene Ničeve, visokoj likovnoj kulturi predstave.

Glumački ansambl delovao je veoma uigrano i homogeno, i pokazao da je kao ekipa sposoban da iznese ovakvu predstavu — punu ritma i zahuktalog tempa, plesnih, pevačkih i animatorskih elemenata, ritmike, pa čak i akrobatike, i da se u opštu igru uključi sa detinjom verom i lakoćom.

Jedan od najzanimljivijih likova ostvarila je Vera Petković tumačeći Svraku sa obiljem nijansi — i kao brbljivicu i paničarku, i kao brižnu majku, i kao odlučnu i energičnu „osobu“ — kako kad ustreba. Njoj, kao živoj ličnosti, skladan pandan činilo je Svráčće (lutka) u interpretaciji Srdana Zamola.

Dva glavna aktera predstave Simu i Mimu, dečaka i devojčicu koji „izmišljaju“ čitavu ovu igru, i sigurno je vode tokom cele predstave, tumačili su Nada Rodić i Ljiljana Peroš dopunjujući se uspešno. Dok je Rodićeva svojom energičnom glumačkom angažovanošću doprinosila čvrstini osnovnog toka radnje, Peroševa je u ovaj simpatični dečji duet unosila mnogo bezazlenosti i šarma.

U svemu, jedna prava i veoma seriozna dečja predstava, koja se u svom osnovnom konceptu približava umnogome onom što bi se možda moglo nazvati sintetičkim teatrom.

Istovremeno, jedan zanimljiv prilog opštoj težnji Malog pozorišta ka istraživanju novih puteva lutkarstva.

Vladimir V. Predić
(„Književne novine“, Beograd, 1. IV 1975)

PARTIZANSKA RAZBIBRIGA

Tekst Radoslava Pavelkića (nagrađen prvom nagradom na konkursu Malog pozorišta) mada obeležen prigodnom namenom (u čast 30. godišnjice pobede) uspeva da se izvuče iz zamki koje prigodnost podrazumeva, uspeva, dakle, da ostane prigodan na nenametljiv, neplakatski način.

Predstava, u formi „pozorišta u pozorištu“, evocira sećanje na „partizansku razbibrigu“, improvizovano lutkarsko pozorište, čiji su glumci razgaljivali i bodrili svoje saborce u predahu između pohoda. Evokacija toga vremena i skečeva, koje su partizani-lutkari izvodili, prepliće se u predstavi sa vremenom sadašnjim. Mlada novinarka, dete ovog vremena koja intervjuiše jednog od tih starih lutkara-partizana, posle njegove poslednje predstave, i pred kojom se događa scensko sećanje na prošle dane, uzima i sama učešća u ratnoj predstavi koju stari lutkari još jednom, za nju, izvode, ulazi, dakle, u duh evocirane prošlosti, što je i bio smisao ovoga komada.

Reditelj Srboljub Stanković scenski je čisto artikulisao Pavelkićevu dramaturgiju, tako da smo prisustvovali dinamičnoj, temperamentnoj predstavi, začinjenoj humorom i blagom didaktikom, u kojoj su se glumačka igra i igra lutaka skladno i s ritmom dopunjavale.

Svi elementi predstave (igrali su Vera Petković, Janko Vrbnjak, Ljiljana Peroš, Stanislav Terzin: lutke, kostimi, scenografija Milena Ničeva) ujednačeno su i korektno bili u službi ideje.

M. Š.
(„Politika“, Beograd, 15. VI 1975)

SIMPATIJA I ANTIPATIJA

Postavljanjem na scenu „Simpatije i antipatije“, komedije Jovana Sterije Popovića, Malo pozorište je učinilo značajan repertoarski potez koji, nadamo se, predstavlja deo smišljene i dugoročnije repertoarske orijentacije. Jer, Malo pozorište je u prilici, zahvaljujući posebnosti svog scenskog izraza, da mnoga dela dramske baštine, pa i prozne literature, na originalan način predstavi i približi svojoj mladoj publici, i više od toga, kao što je to ovom prilikom bio slučaj, da učini da prisustvujemo zaista zanimljivom i autentičnom pozorišnom ostvarenju.

Naivna i vesela ljubavna priča Sterijina o tome kakva sve zamešateljstva izmišlja Anica da bi prešla prepreke koje je dele od njenog voljenog Mite, poslužila je reditelju Radoslavu Laziću i njegovim saradnicima da stvore duhovitu

predstavu u kojoj su Sterijine romantičarske mane postale vrline, a beskrajna naivnost postala korak ka uslovnostima sveta bajki i razigrane mašte.

Počev od radikalne dramaturške intervencije koju je Radoslav Lazić sproveo, preko jednostavne, krajnje funkcionalne a bogate likovnim kvalitetima scenografije Zorana Sretenovića, koja daje glumcu maksimalne mizanscenske mogućnosti u slobodnom prostoru, i, s lakoćom, omogućuje trenutnu promenu ambijenta i štimunga, do igre glumaca koja je bila uspešno i dosledno stilizovana tako da su glumci predstavljali velike, žive marionete, sa pravim marionetnitima — sve to doprinelo je da smo prisustvovali nesvakidašnjem pozorišnom ostvarenju koje se odlikovalo osmišljenošću i ujednačenošću rediteljskog postupka, čistotom izraza i maštovitošću scenske igre.

U ujednačenom, razigranom ansamblu, Nada Rodić nadahnuto i temperamentalno igrala je Anicu, puni šarma i komičnih gegova bili su Janko Vrbnjak (Crnokravić) i Dušan Vujnović (Dr Makarijus) a odmah za njima Boban Petrović, Vera Petković, Meleta Bihali, Predrag Todorović, Ljiljana Peroš i Radoslav Pavelkić kao Sterija.

Kostimi Milene Ničeve i muzika Zorana Hristića bez sumnje su doprineli celovitosti stila i duha predstave.

Tako je Sterija prešao u svet bajke ne izgubivši ništa, naprotiv sa naglašenim vrednostima svog veselog pozorja, maštom, optimizmom i veseljem igre.

Miladin Ševarlić
(„Politika Ekspres“, Beograd, 21. oktobar 1975)

SUDBINA JEDNOG ČARLIJA

...„Sudbina jednog Čarlija“ spada u bolje tekstove namejene najmlađim pozorišnim gledaocima... Beogradski mališani dobili su „Sudbinom jednog Čarlija“ predstavu koju će voleti. Dobro je što se ovom uspelom predstavom otvara sutra u Zrenjaninu Deseta smotra lutkarskih pozorišta Srbije...

Dejan Penčić-Poljanski
(„Kulturni dnevnik“, Radio Beograd, II program, 15. XI 1976)

U Malom pozorištu sinoć je, za stariju publiku, održana premijera „Sudbine jednog Čarlija“. I, ako se može suditi po oduševljenju posetilaca, ovo delo Aleksandra Popovića, koje je režirao Branislav Kravljanić, biće jedna od najgledanijih pozorišnih predstava za najmlađe.

(„Večernje novosti“, Beograd, 15. XI 1976)

U Malom pozorištu videli smo „smešno-tužni mjuzikl za jednog mačka i dve-tri želje“, građen po romanu „Sudbina jednog Čarlija“ Aleksandra Popovića. Dramatizaciju ovog bli-

stavog romana za decu uradio je sam autor. Reditelj Branislav Kravljanac pokazao je izuzetnu meru i svedenost u oživljavanju Popovićeve priče. U tome su mu pomogli kompozitor Zoran Hristić i ceo ansambl Malog pozorišta, u kome su se isticali Janko Vrbnjak, Nađa Rodić i Dušanka Anđelković. Jednom rečju, lepa i topla predstava, i za decu i za odrasle.

Ž. K.
(„Večernje novosti“, Beograd, 19. XI 1976)

Roman „Sudbina jednog Čarlija“, uvršten u školsku lektiru, daci mogu ubuduće gledati i kao predstavu zaslugom samog pisca, koji je tekst priredio za scenu. Mjuzikl o mačku Čarliju, uspešno je režirao Branislav Kravljanac, a muziku skladao Zoran Hristić. Ta topla i jednostavna priča podjednako je namenjena i djeci i odraslima.

Ljerka Kreljus
(„Vjesnik“, Zagreb, 27. XI 1976)

... Novost u ovoj predstavi namenjenoj djeci je činjenica da se ne okončava sve sjajno, na opće zadovoljstvo. Sretnog kraja nema. Parabola o ljudskom životu sa svim njegovim usponima i padovima i sa svim zadovoljstvima i nezadovoljstvima, sa svim ljubavima i njegovim i njihovim neslavnim krajevima prezentirana je tako da su korištene razne lutkarske tehnike (marionete, ginjoli, javajke) te živi glumci, a sve na maštovitoj sceni Zorana Sretenovića... Reditelj Kravljanac stvorio je (uz pomoć spomenutih i još nespomenutih) zanimljivu predstavu, koja se gleda od početka do kraja...

Momčilo Popadić
(„Slobodna Dalmacija“, Split, 5. VII 1977)

KIŠOBRAN ZA DVOJE

Predstava „Kišobran za dvoje“ rađena prema poeziji Gordane Brajović odisala je čarobnim poetskim svetom mašte, bila živa i zanimljiva revija sa pevnom i dinamičnom muzikom Đela Jusića i nadahnuta naivnom poezijom detinjstva pod veštom rukom umetnika — reditelja Vere Belogrić. I ova predstava je oduševila decu i dobila dosta nagrada: Janko Vrbnjak za ostvarenje uloge Čiča Romana, Ljiljana Peroš za glumačko ostvarenje devojke Reke, Gordana Popović za izradu lutaka, Đelo Jusić za muziku. U ovoj predstavi smo čuli negovan scenski govor, najlepši na XI Susedu i čudno da je lektor dr Branivoj Đorđević mimoiden.”

Ivanka Rackov
(„Pozorište“, Novi Sad, br. 5, 9. XI 1977)

BAJKA O RIBARU I RIBICI

Bajku o ribaru i zlatnoj ribici svi znamo. Još su naši dedovi, kao usmenu literaturu, slušali od svojih starijih. Reditelj Miroslav Ujević našao se, međutim, pred složenim problemom — kako ovu drevnu bajku dramatičnije da bude prijemčiva savremenom detetu, čiji su početni koraci u poimanju sveta i sveopšti duhovni razvoj velikim delom odvijaju pred televizijskim i filmskim ekranom. Činjenica je da bajka ni kod ovog modernog malog gledaoca nije izgubila popularnost, ali zahteva savremenija sredstva saopštavanja. Ujevićev postupak, uz neke zamerke, je prihvatljiv. Uvod u priču daje nam grupa živih pajaca, odnosno, arlekina, koji već svojom neobičnom pojavom i scenskim kretnjama nedoljivo privlače pažnju detinjih očiju. Ovaj uvod, bogat songovima, zapravo predstavlja poziv na maštanje najmladima, ali istovremeno izaziva i svojevrsnu nostalgiju za najbezbriznijim dobom kod starijih: „Tu sam bio kao dete, uspomene nekom lete“, glasi tekst jednog songa.

A zatim na sceni ostaju samo lutke. I kao na filmu ili kao u bajci ređaju se slike čarobno lepe, ali slike koje istovremeno ostavljaju dovoljno prostora nesputanoj dečijoj fantaziji da ih domisle, dovrše. Puškinov tekst, u prevodu Nedeljka Nešića, mada kratak, nije dopisan ni izmenjen. Predstava je ipak dobila odgovarajuću vremensku dužinu zahvaljujući veštom korišćenju scenografije i muzike u pauzama između scenskih akcija.

Ako smo već rekli da je opšti utisak o ovoj predstavi zadovoljavajući, onda ćemo izneti još neke faktore koji tome doprinose. Jednostavna, ali živopisna scenografija Zorana Sretenovića, koji za promenu ambijenta često koristi samo svetlo, na ubedljiv način dočarava svet čudesnog. U opšti vizuelni izgled predstave, sa izvesnim kontrastom samoj scenografiji, uklapaju se lutke Vuković Drage. Najzad, treba odati priznanje glumačkom ansamblu čija je sugestivnost u mnogome doprinela povoljnom prijemu ove predstave od strane dečije publike.

Bogdan Maksimović
(Radio Beograd, I program, 16. I 1972)

LJULJAŠKA

... Ovaj ansambl pokazao je dosta smisla za skupnu igru, ulažući mnogo napora da stvori animatorsku homogenost, da postigne odgovarajuću izražajnost i opšti, ako se tako može reći, smisaoni štimung...

Gledano u celini, čitava ova predstava... označava zanimljiv potez u repertoarsko-scenskim tragalačkim nastojanjima Malog pozorišta, i u mnogo čemu interesantnu novinu.

Vladimir V. Predić
(„Oko“, Zagreb, 2—16. XI 1978)

GINJOLOVI DOŽIVLJAJI

Dobar je potez Malog pozorišta obnova, odnosno sa novom ekipom glumaca i u novoj opremi ponovna priprema „Ginjo lovih doživljaja“ Vilkovskog i Mojšćinskog, ranije igrane pod naslovom „Ginjol u nevolji“. Tekst prihvatljive sentimentalnosti, dobra tehnička oprema, uprkos tome što sliku Pariza gde se radnja zbiva zamenjuje slika Beograda, odlična animacija lutaka, pevljiva muzika. Bez sumnje, „Ginjolovi doživljaji“ uspešno će komunicirati sa najmlađim gledaocima. Za takav rezultat zaslužni su svi saradnici i reditelj Živoimir Joković, i scenograf Vladislav Lalicki, i kreator lutaka Vukovasa Nikolin, i kompozitor Miodrag Ilić-Beli, i cela glumačko — animatorska ekipa na čelu sa Radetom Pavelkićem (Žan) i Melitom Bihali (Ginjol).

Dejan Penčić Poljanski
(„Kulturni dnevnik“, Radio Beograd, II program, 29. V 1979)

Donosimo i izvode iz ankete sprovedene maja 1979. godine među decom-gledaocima povodom pojedinih predstava.

SUDBINA JEDNOG ČARLIJA

Predstava je počela. Sve je bilo kao iz mašte. Glavne ličnosti su: mačak Čarli, Violeta, Mesar, Žuta mačka i Kape-tan. Uz muziciranje svirača glumci su lepo glumili. Pozornica je bila osvetljena reflektorima raznih boja. Iza jedne zavese provirivale su lutke raznih oblika. Svi smo oduševljeno gledali predstavu. Nismo ni primetili kada je došao kraj. Tužni smo pošli kući.

Zoran Jovanović
(OŠ „Dule Karaklajić“, IV₂, Lazarevac)

Ta predstava je puna mašte jer mačak ne može da govori, da se smeje, da glumi. Meni se to mnogo sviđa i ostaće mi u dugom sećanju.

Vesna Dinić
(OŠ „Dule Karaklajić“, IV₂, Lazarevac)

Ušavši u salu zamišljala sam tu predstavu mnogo drugačije. Mislila sam da je taj mačak crn i nestašan. Zamišljala sam da će tu da budu lutke a ne glumci. Ali učestvovali su i lutke i glumci. Bilo je divno. Dugo će mi ostati u sećanju ta predstava.

Svetlana Lukić
(OŠ „Dule Karaklajić“, IV₂, Lazarevac)

Početak je bio veoma uzbudljiv. Na pozornici se sve ša-renilo. Razna odela, lutke svih boja dočarali su početak. U toj predstavi prikazano je mnogo doživljaja mačka Čarlija. Susret Čarlija sa Violetom na brodu izazvao je u meni

prijatna osećanja, koja su me odvela daleko, daleko na pučinu mora. Setio sam se brodova kojima sam i ja plovio. Gledajući samog, tužnog mačka Čarlija tuga me je obuzela. Pitao sam se zašto se ljudi tako ponašaju prema Čarliju. Nakon završene predstave, ganut tugom o sudbini mačka Čarlija napustio sam pozorišnu dvoranu.

Vladimir Vukomanović
(OŠ „Dule Karaklajić“, IV₂, Lazarevac)

Mislio sam da će ta predstava biti onakva kao u knjizi. Ali bila je mnogo lepša. Osećao sam se veoma dobro. Tu se govorilo o mačku Čarliju koji je nakon svih doživljaja vratio Violeti koju je nesrećno izgubio u Napulju. Čitav njegov život kao me je zainteresovao, pa sam želeo da se predstava nikad ne završi. Ponekad mi je bilo žao Čarlija, i želeo sam mu pomoći, ali sam to mogao samo srcem. Za vreme svih njegovih događaja bio sam i ja tužan, ali i ispunjen srećom kada je mačak ipak pronašao svoju majku, koja ga je iskreno volela.

Milan Čolović
(OŠ „Dule Karaklajić“, IV₂, Lazarevac)

ASKA I VUK

Posebno smo se obradovali suboti 21. IV jer nam je saopšteno da idemo u Lazarevac, da ćemo u velikoj sali Doma kulture „Spasenija Čana Babović“ gledati predstavu Andrićeve pripovetke „Aska i vuk“... Zadivljen i iznenađen Askinom igrom vuk samo posmatra njenu baletsku majstoriju, a Aska shvativši, da joj je jedino u igri spas, igra, igra, igra...

I tako gledajući te dve unutrašnje borbe, mi doživljavamo jednu snažnu dramu, čija je poruka nedvosmisleno u tome da se velikim zalaganjem i ljubavlju prema nečemu, u ovom slučaju igri i životu, može pobediti neprijatelj, čak i tako jak kao zli vuk.

Hvala glumcima Malog pozorišta za jedan divan i prefinjen doživljaj koji su nam poklonili.

Elena Cilkov
(OŠ „Moša Pijade“, VIII₁, Rudovci)

BUVLJA PREDSTAVA

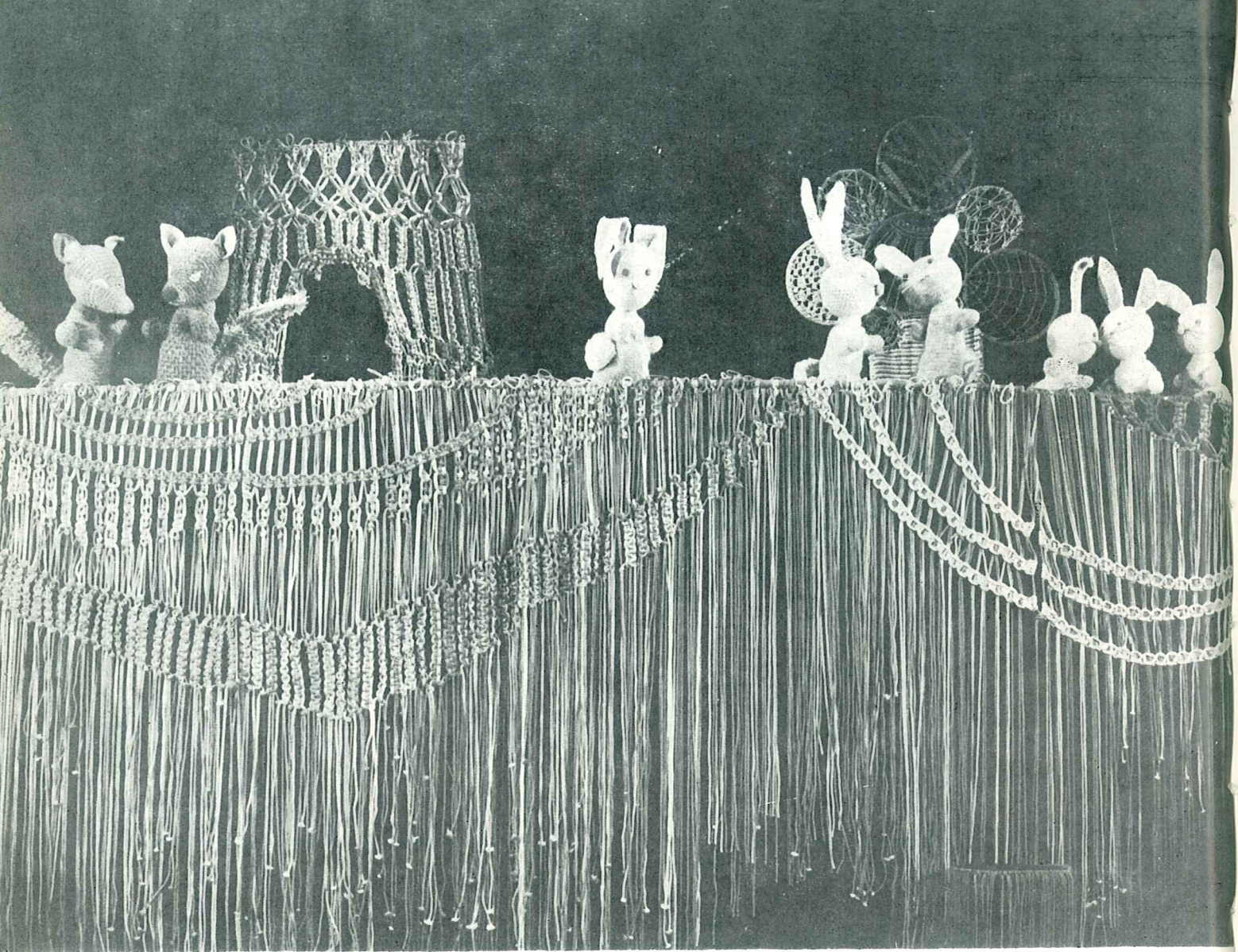
Meni se predstava veoma dopala. Kostimi su bili lepi i glumci su odlično igrali svoje uloge. Oni su pokazali i umešnost u upravljanju lutkama. Najviše mi se dopalo kada je nastupila „buvlja škola“.

Ružica Optrkić
(OŠ „Drinka Pavlović“, II₁, Beograd)

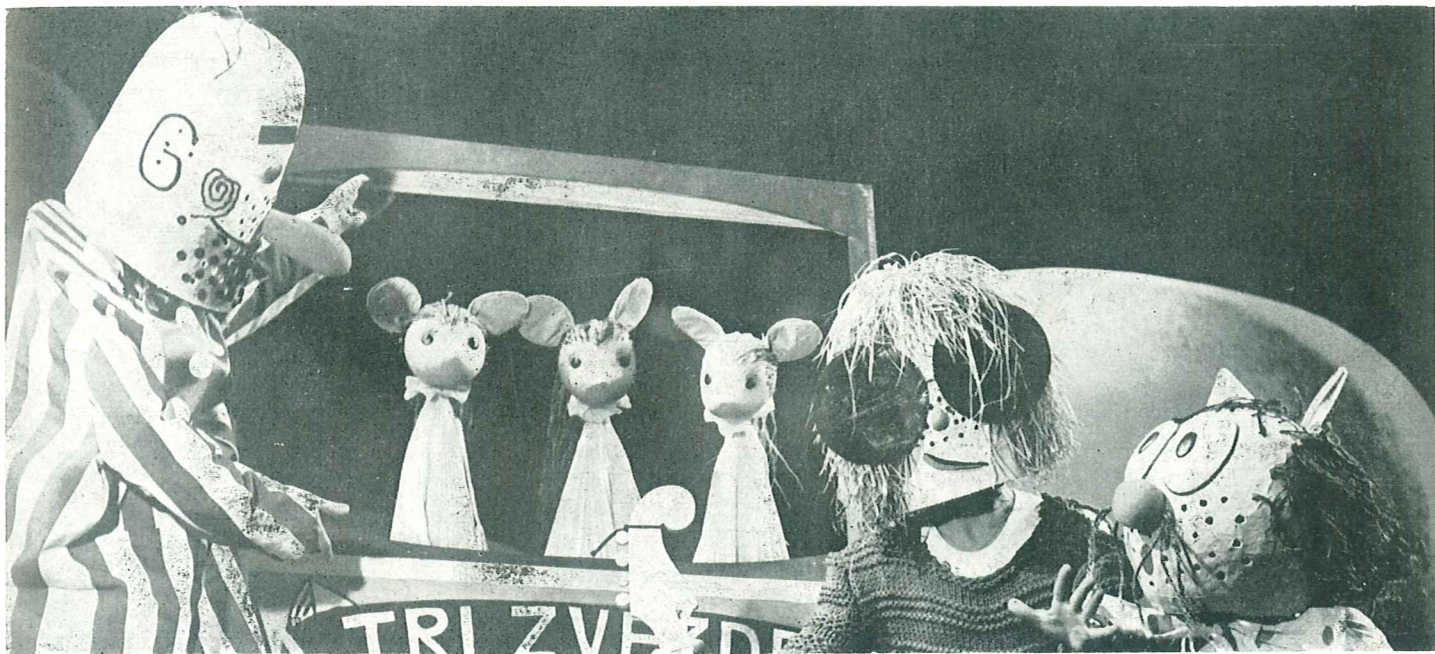
Meni se najviše dopalo ono na početku kada su se udarali i padali. Glumci su se oblačili u svakakva odela da budu smešni. Glumci su lepo i pevali i igrali. Sve je bilo lepo a naročito ono kad su glumci animirali lutke koje sviraju. Svirale su lutke na bubnju, trubi, gitari i klaviru.

Milorad Ristić
(OŠ „Drinka Pavlović“, II₁, Beograd)

ZEKA NADUVENKO

DRŽ'TE LOPOVA
 Janko Vrbnjak
 Dragan Lukić-Omoljac
 Radoslav Pavelkić

KO ZNA BOLJE, SIROKO MU POLJE
 Dobrila Rilak
 Nada Matić
 Ljubomir Koljić

BUVLJA PREDSTAVA

TRKA ZBOG VUKA, Vera Petković

BABA ROGA
Mirjana Marić
Bogoljub Petrović

TRKA ZBOG VUKA
Nada Rodić
Božidar Truc
Ljiljana Peroš

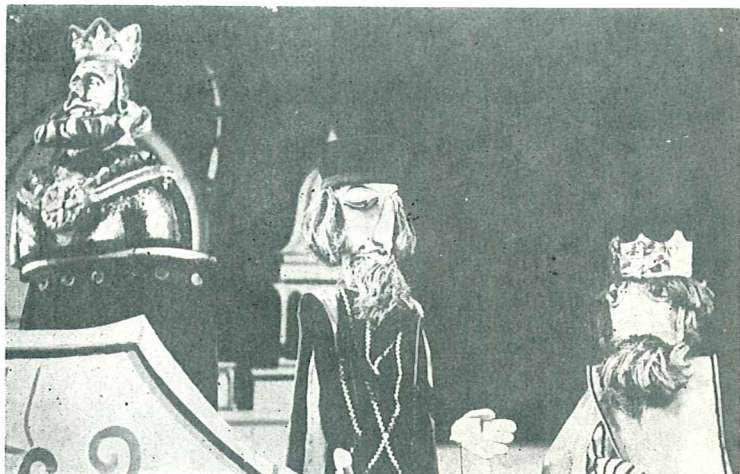
PARTIZANSKA
RAZBIBRIGA

STUDENT I LUTKE

SVE, SVE, ALI ZANAT

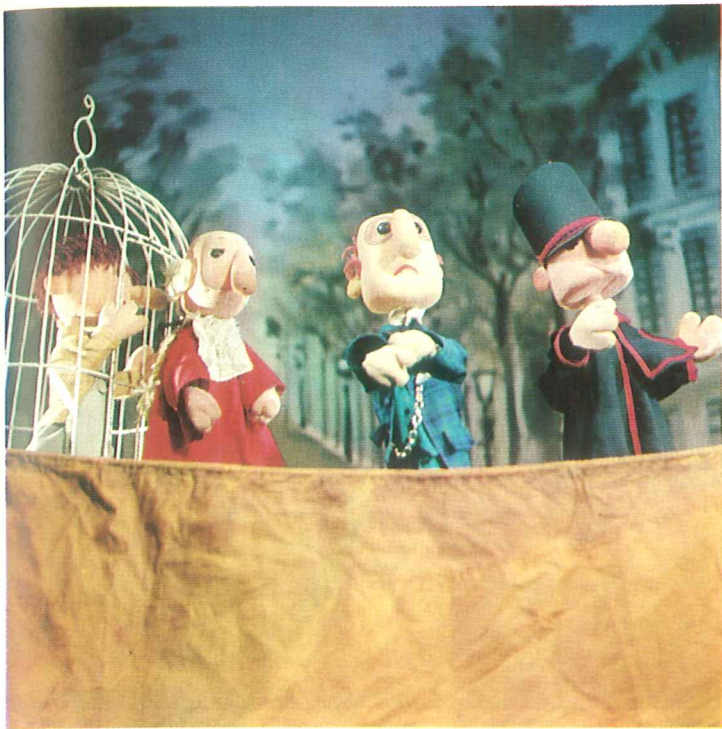
VELIKI PČELAR

RAZIGRANO SRCE

Janko Vrbnjak
PARTIZANSKA
RAZBIBRIGA

GINJOLOVI DOŽIVLJAJI

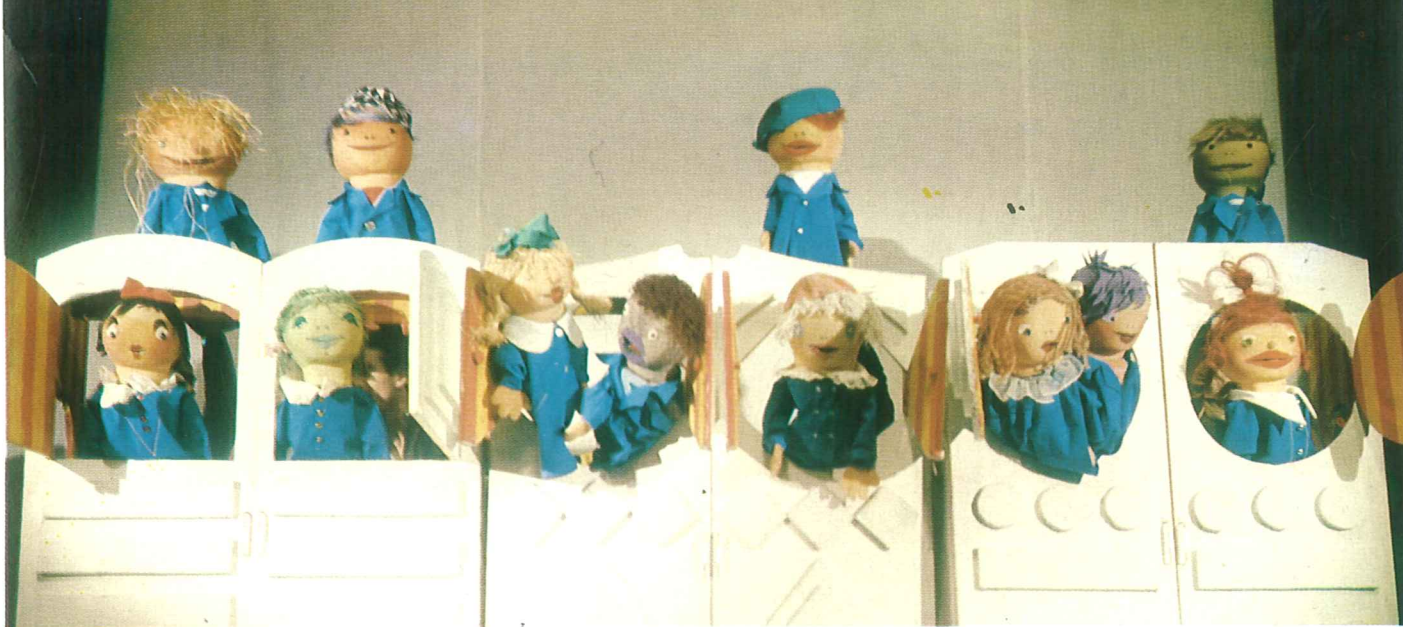

SUDBINA JEDNOG ČARLIJA, Janko Vrbnjak

NA SLOVO, NA SLOVO

VESELI VOZ

PALČICA

▲ RAZBOJNICI IZ KARDAMONA

▲ LJULJAŠKA

◀ LOPTICA SKOČICA

◀ LOPTICA SKOČICA

LOVCEVA PRIČA
Nada Rodić
Melita Bihali
Janko Vrbnjak

◀
Zoranka Janković
Milorad Gagić
SUDBINA JEDNOG ČARLIJA

RAZBOJNICI IZ KARDAMONA

CRVENKAPA I ZBUNJENI VUK
Zorana Janković
Mališa Bihali
Zoran Miljković

TRKA ZBOG VUKA
Dusan Vujnović
Milena Načić

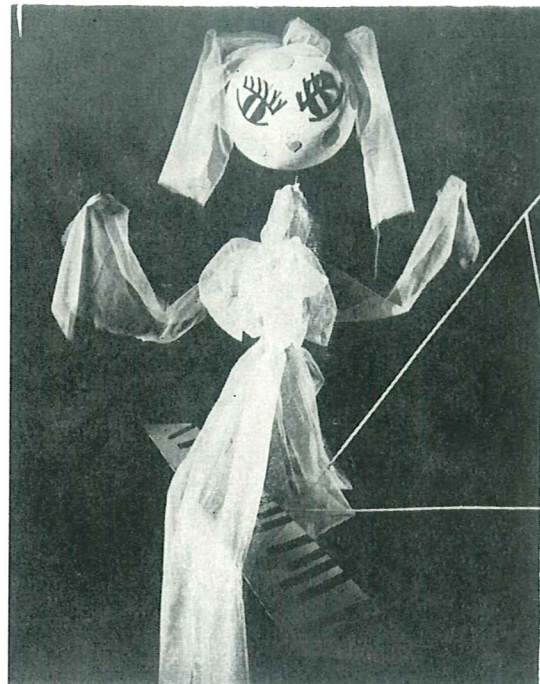

GRADIĆ NEČKO
Mirjana Marić

KISOBRAN ZA DVOJE, Janko Vrbnjak
Sava Anđelković
Miroslav Gagić
Ljiljana Peroš
Miroslav Hlušička
Vera Tomov

FANTAZIJE

VESELA KUĆA
Mirjana Marić

RAZBOJNICI IZ KARDAMONA

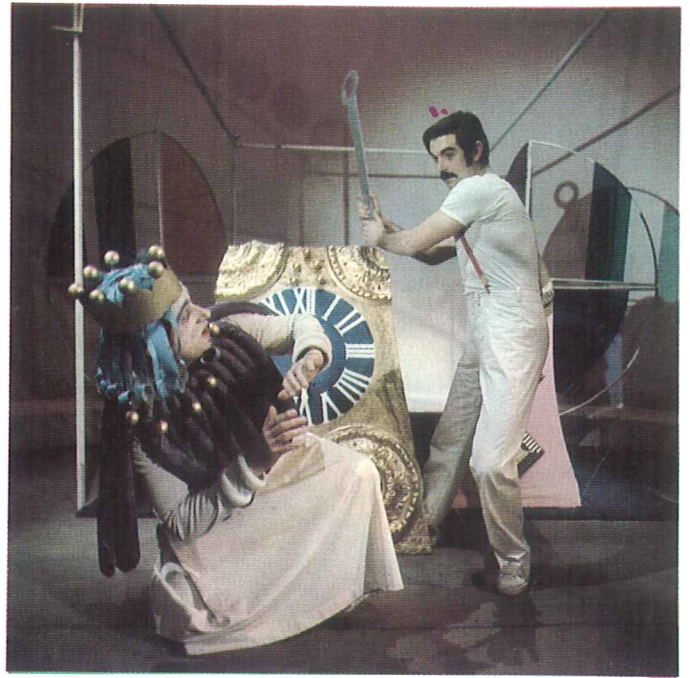

GRADIC NEČKO

Sava Anđalković
Vera Tomov
KIŠOBAN ZA DVOJE

KUCKAVA BAJKA
Bogoljub Petrović
Janko Vrbnjak

Branka Petrović
Predrag Todorović
Melita Bihali
Mirjana Marić
Ljubomir Koljić
Vera Tomov
VESELI VOZ

BOR VISOK DO NEBA
Predrag Todorović
Lijiljana Peroš

Zoran Miljković
Sava Anđelković
Melita Bihali
Branislava Petrović
CRVENKAPA I ZBUNJENI VUK

ASKA I VUK
Radoslava Marinković
Marijana Petrović
Jelica Vučinić
Slavica Dorđević
Radmila Plečas

SIMPATIJA I ANTIPATIJA

Janko Vrbnjak

Nada Rodić

Vera Petković

Mića Tatić
NOVOGODIŠNJE SLOVO

MALI JUNAK PETAR
Mirjana Marić

BUVLJA PREDSTAVA
Nada Rodić
Jelena Petrović
Milutin Jevđenijević
Sava Anđelković

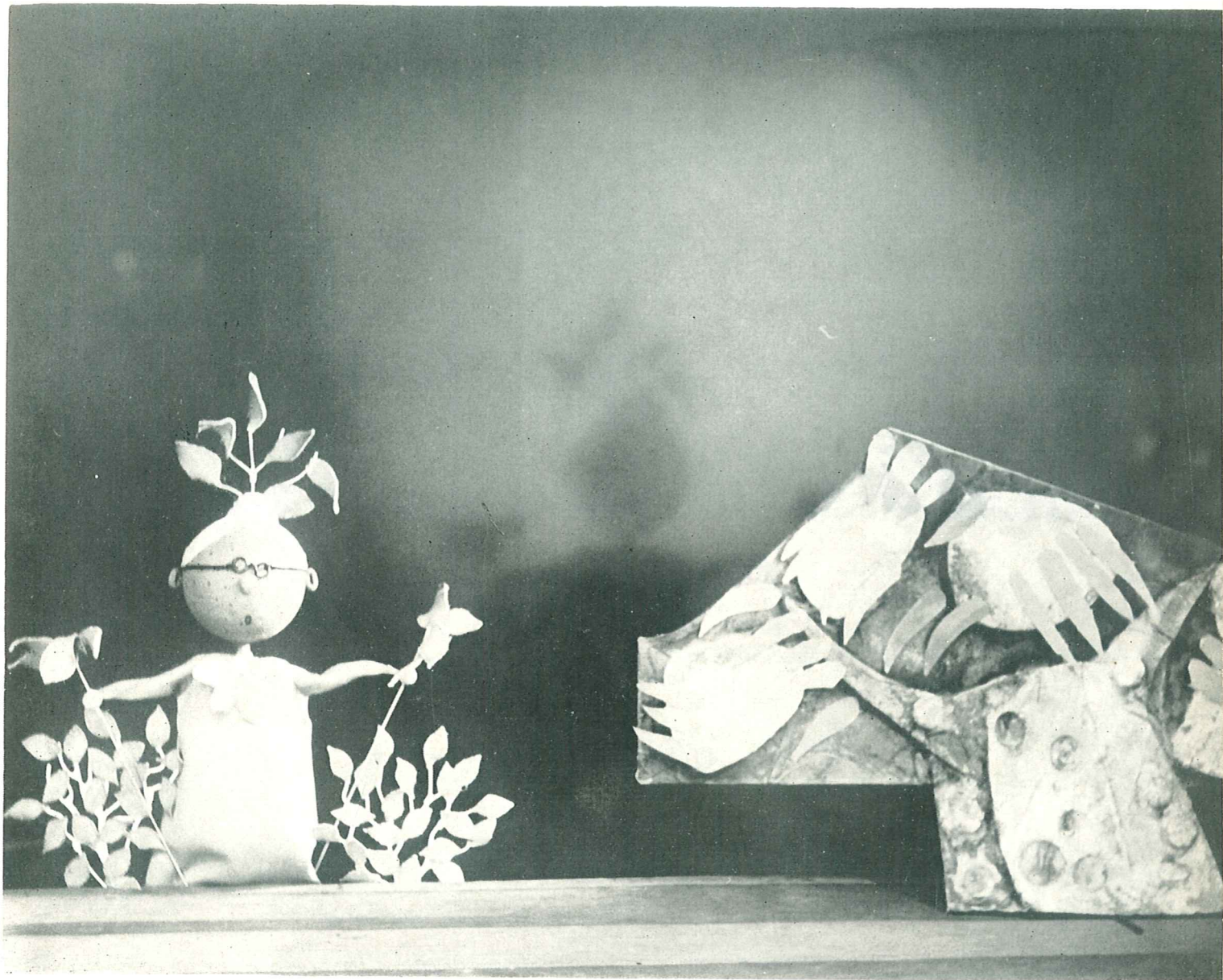

◀ VESELI VOZ
Ljiljana Peroš

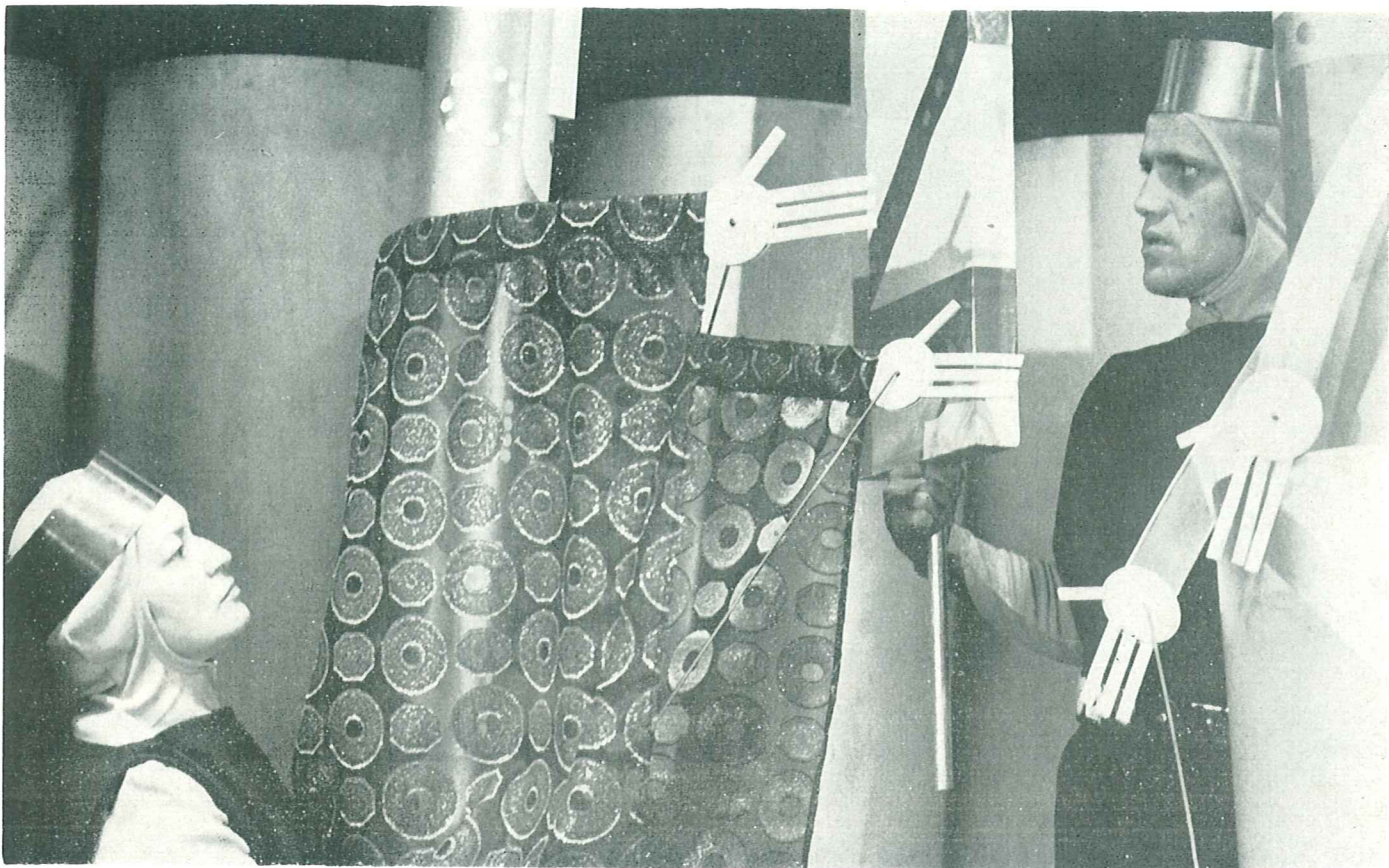
◀ SIMPATIJA I ANTIPATIJA
Predrag Todorović
Bogoljub Petrović
Nada Rodić
Vera Petković
Melita Bihali
Janko Vrbnjak
Radoslav Pavelkić
Dušan Vujnović

PALČICA

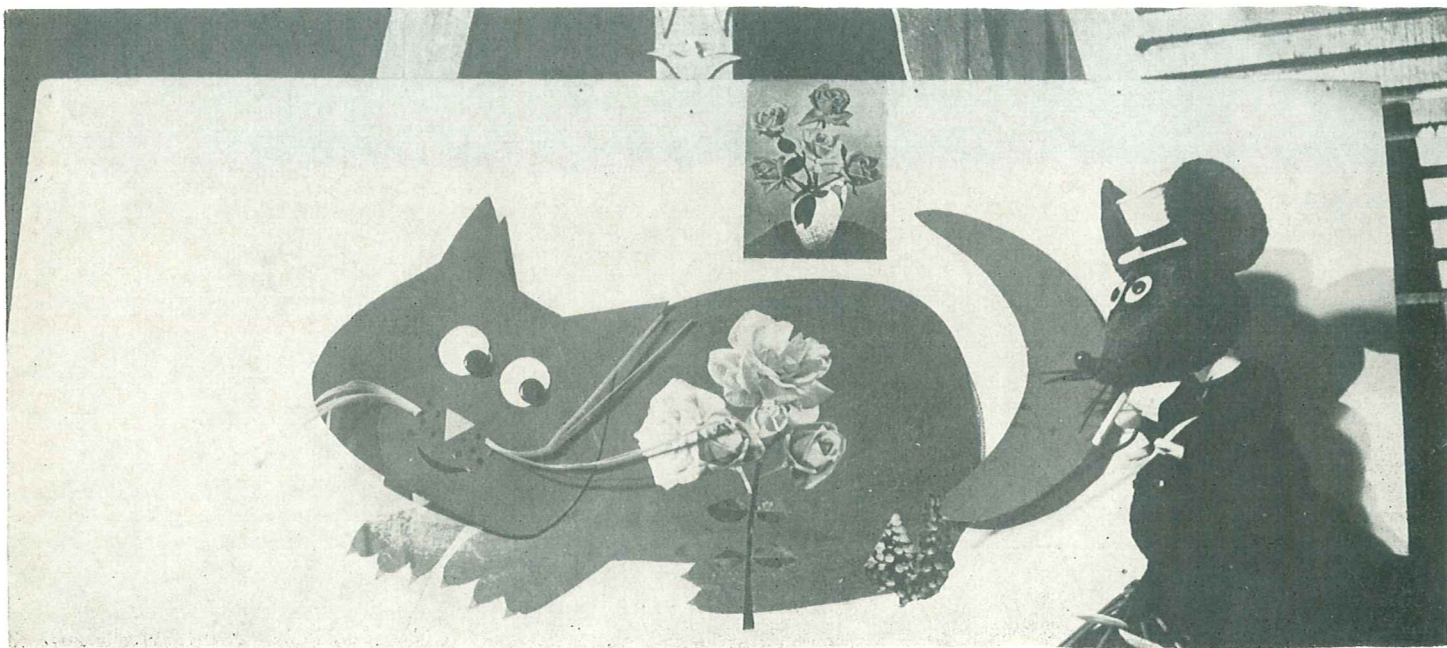

KUCKAVA BAJKA
Milorad Gagić

JUNAČKA LEGENDA
Dušanka Anđelković
Dragan Lukić-Omoljac

◀
PINOKIO
Radoslav Pavelkić

◀
NA SLOVO, NA SLOVO

BAJKA O RIBARU I RIBICI, Vera Tomov

SUDBINA JEDNOG ČARLIJA
Emilija Brkić
Melita Bihali

BOR VISOK DO NEBA, Sava Anđelković

KIŠOBRAN ZA DVOJE, Janko Vrbanek

ASKA I VUK
Zoran Miljković
Jelena Petrović
Bogoljub Petrović

PREDSTAVE I POSETIOCI

23. X 1949 — 30. VI. 1979.

SEZONA	PREDSTAVE	POSETIOCI
1949/50	151	31.710
1950/51	113	25.293
1951/52	120	22.649
1952/53	79	11.987
1953/54	15	4.285
1954/55	110	11.229
1055/56	159	22.569
1056/57	214	31.286
1957/58	177	20.468
1958/59	200	22.280
1959/60	257	32.571
1960/61	217	27.596
1961/62	208	25.622
1962/63	527	57.833
1963/64	524	62.911
1964/65	508	69.712
1965/66	429	60.908
1966/67	438	43.684
1967/68	400	50.599
1968/69	355	44.779
1969/70	313	75.429
1970/71	247	63.225
1971/72	364	83.995
1972/73	349	85.912
1973/74	265	52.606
1974/75	315	71.535
1975/76	334	78.725
1976/77	319	64.931
1977/78	505	123.793
1978/79	469	132.434
Ukupno:	8.681	1.512.556

GOSTOVANJA

U ZEMLJI

Aleksandrovac, Arilje, Banatski Brestovac, Banja Luka, Baroševac, Bojnik, Bor, Brčko, Bugojno, Velika Plana, Vitez, Vranje, Vrčin, Vučitrn, Glogonj, Gnjlilane, Grosuplje, Dren, Dolovo, Dudovica, Đakovica, Žabari, Zagreb, Zaječar, Zvečan, Zemun, Zenica, Zrenjanin, Ivanovo, Ivanjica, Jabuka, Jajce, Junkovci, Kakanj, Kamnik, Kačarevo, Knjaževac, Kosovska Mitrovica, Kraljevo, Kreka, Kruševac, Kučevo, Lazarevac, Ledine, Lipljan, Loznica, Lučani, Ljubljana, Ljubovija, Maglaj, Mladenovac, Mostar, Niš, Nova Gorica, Novi Sad, Novi Travnik, Omoljica, Osečina, Osijek, Padinska Skela, Pančevo, Paraćin, Petrovac na Mlavi, Peć, Piroć, Poreč, Preševo, Priština, Prokuplje, Rabac, Rabrovo, Rača Kragujevačka, Sarajevo, Svetozarevo, Svilajnac, Smederevo, Sokobanja, Sremski Karlovci, Sremčica, Starčevo, Stepojevac, Stubline, Subotica, Surčin, Tuzla, Uzička Požega, Umčari, Čuprija, Šabac, Šibenik

U INOSTRANSTVU

VARŠAVA

1962 — „Priča s mora”

1965 — „Naše igre”, „Ćira II”

1970 — „Na slovo, na slovo”

1978 — „Kišobran za dvoje”, „Razigrano srce”

LOB

1970 — „Na slovo, na slovo”

KATOVICE

1970 — „Na slovo, na slovo”

BRATISLAVA

1970 — „Na slovo, na slovo”

BUKUREŠT

1971 — „Gradić Nečko”

LENJINGRAD

1972 — „Razigrano srce”

SOFIJA

1974 — „Baba Roga”

FESTIVALI

a) DOMAĆI

SUSRETI PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE

1962, Zrenjanin — „Kića u carstvu buba” i „Guliver u zemlji lutaka”

1964, Niš — „Ćira II" i „Naše igre"
1966, Novi Sad — „Doživljaji mačka Toše" i „Deda Starudija"
1969, Subotica — „Na slovo, na slovo"
1971, Beograd — „Pardon, paradni Trčuljak"
1973, Novi Beograd — „Junačka legenda"
1974, Zemun — „Ko zna bolje, široko mu polje"
1975, Niš — „Partizanska razbibriga"
1976, Zrenjanin — „Sudbina jednog Čarlija"
1977, Subotica — „Kišobran za dvoje"
1978, Novi Sad — „Bor visok do neba"

FESTIVAL DJETETA — ŠIBENIK

1965 — „Naše igre"
1966 — „Zvezda Fifi"
1967 — „Doživljaji mačka Toše"
1970 — „Na slovo, na slovo"
1971 — „Fantazije"
1972 — „Vesela kuća"
1973 — „Gradić Nečko"
1974 — „Junačka legenda"
1975 — „Ko zna bolje, široko mu polje"
1976 — „Partizanska razbibriga"
1977 — „Sudbina jednog Čarlija"
1979 — „Aska i vuk"

ZMAJEVE DEČJE IGRE — NOVI SAD

1969 — „Na slovo, na slovo"

„NUŠIĆIJADA" — IVANJICA

1963 — „Naše igre"

JUGOSLOVENSKE POZORIŠNE IGRE „STERIJINO POZORJE" — NOVI SAD

1970 — „Na slovo, na slovo"

FESTIVAL MALIH I EKSPERIMENTALNIH SCENA — SARAJEVO

1971 — „Ponovo na slovo, na slovo"

SMOTRA „NAJBOLJE PREDSTAVE SEZONE" — BEOGRAD

1974 — „Ko zna bolje, široko mu polje", „Baba Roga"
1975 — „Partizanska razbibriga", „Trka zbog vuka"

SLOBODARSKÉ SVEČANOSTI — MLADENOVAC

1976 — „Partizanska razbibriga"

SUSRET POZORIŠTA LUTAKA BOSNE I HERCEGOVINE — BUGOJNO

1977 — „Partizanska razbibriga" (van konkurencije)
1978 — „Kišobran za dvoje" (van konkurencije)

II FESTIVAL POZORIŠTA ZA DECU — SUBOTICA

1977 — „Mali junak Petar"

b) STRANI

INTERNACIONALNI FESTIVAL AKADEMIJE UMETNOSTI — BERLIN, SR NEMAČKA
1971 — „Na slovo, na slovo”

FESTIVAL POZORIŠTA LUTAKA — KONSTANCA, RUMUNIJA
1971 — „Gradić Nečko”

INTERNACIONALNI FESTIVAL POZORIŠTA LUTAKA — LIDS, ENGLSKA
1971 — „Fantazije”

SVETSKI FESTIVAL POZORIŠTA LUTAKA — ŠARLVIL-MEZIJE, FRANCUSKA
1972 — „Razigrano srce”

FESTIVAL BUGARSKE LUTKARSKE DRAMATURGIJE — VARNA, BUGARSKA
1975 — „Trka zbog vuka”

MEDUNARODNI FESTIVAL — BJELSKO BJALA, POLJSKA
1978 — „Kišobran za dvoje”

NAGRADE

1969.

IV SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — SUBOTICA

Predstava „Na slovo, na slovo”
Za najbolju predstavu u celini
Za tekst — Dušan Radović
Za scenografiju i lutke — Gordana Popović
Za muziku — Miodrag Ilić-Beli
Za glumačko ostvarenje — Mića Tatić

1970.

XV STERIJINO POZORJE — NOVI SAD

Predstava „Na slovo, na slovo”
Specijalna nagrada „Pozorja” za tekst — Dušan Radović
Specijalna nagrada „Pozorja” za režiju — Vera Belogrić
Nagrada lista „Indeks” za najbolju predstavu u celini

1971.

V SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — BEOGRAD

Predstava „Pardon, paradni Trčuljak”
Za režiju — Srboljub Stanković
Za glumačka ostvarenja — Dušanka Anđelković, Dragan Lukić-Omoljac
Za kreaciju lutaka — Slavoljub Čvorović

1972.

VI SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — NOVI SAD

Predstava „Razigrano srce”

Za najbolju predstavu u celini
Dve nagrade za animaciju (ansambl u celini)

1973.

VII SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — NOVI BEOGRAD

Predstava „Junačka legenda“
Za najbolju predstavu u celini
Za režiju — Davor Mladinov
Za likovnu kreaciju — Berislav Deželić
Za muziku — Zoran Hristić

1974.

VIII SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — ZEMUN

Predstava „Ko zna bolje, široko mu polje“
Za kreaciju lutaka — Milena Ničeva
Za glumačka ostvarenja — Janko Vrbnjak, Dragan Lukić-Omoljac

1975.

IX SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — NIŠ

Predstava „Partizanska razbibriga“
Za kreaciju lutaka — Milena Ničeva
Za glumačko ostvarenje — Janko Vrbnjak

FESTIVAL BUGARSKE LUTKARSKE DRAMATURGIJE — VARNA

Predstava „Trka zbog vuka“
Za glumačko ostvarenje — Nađa Rodić

1976.

X SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — ZRENJANIN

Predstava „Sudbina jednog Čarlija“
Za glumačka ostvarenja — Dušanka Anđelković, Janko Vrbnjak

1977.

XI SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — SUBOTICA

Predstava „Kišobran za dvoje“
Za režiju — Vera Belogrlić
Za kreaciju lutaka — Gordana Popović
Za muziku — Đelo Jusić
Za glumačka ostvarenja — Janko Vrbnjak i Ljiljana Peroš

1978.

XII SUSRET PROFESIONALNIH POZORIŠTA LUTAKA SRBIJE — NOVI SAD

Predstava „Bor visok do neba“
Za najboljeg mladog glumca — Predrag Todorović
Za glumačko ostvarenje — Predrag Todorović

NAGRADA „MLADO POKOLENJE”

Vera Belogrlić — za režiju predstave „Kišobran za dvoje”

PREMIJE SIZ-a KULTURE BEOGRADA

4 premije osvojile su sledeće predstave:

1969 — „Na slovo, na slovo”

1972 — „Razigrano srce”

1976 — „Partizanska razbibriga”

1977 — „Kišobran za dvoje”

ORGANI SAMOUPRAVLJANJA

ZBOR RADNIKA

Predsednik — Janko Vrbnjak

PROGRAMSKI SAVET

Predsednik — Milorad Gagić

Sava Anđelković — Marija Blažević — Svetislav Bradajić, delegat Saveza sindikata Srbije — Draga Vuković — dr Slobodan Žugić, delegat SIZ-a kulture Beograda — Adem Kurtanović — Dragan Marković — Đoka Milovanov — Zoran Miljković — Vesna Petrović, delegat Gradske konferencije SSRN Beograda — Miodrag Simonović, delegat SO Palilula — Marica Tešić, delegat Zajednice osnovnih škola Beograda —

Marija Tomanović, delegat Skupštine grada Beograda — Olivera Tomov

SAVET

Predsednik — Milorad Gagić

Sava Anđelković — Marija Blažević — Draga Vuković — Dušan Ivančević — Adem Kurtanović — Dragan Marković — Đoka Milovanov — Zoran Miljković — Olivera Tomov — Gordana Hadžiahmetović

ZBOR RADNE JEDINICE UMETNICI

Predsednik — Janko Vrbnjak

ZBOR RADNE JEDINICE TEHNIČKA SLUŽBA

Predsednik — Adem Kurtanović

ZBOR RADNE JEDINICE OPŠTA SLUŽBA

Predsednik — Roksanda Stojadinović

UMETNIČKO VEĆE

Predsednik — Radoslav Pavelkić

Melita Bihali — Janko Vrbnjak — Draga Vuković — Branislav Kravljanc — Dušan Rodić — Olivera Tomov

STRUČNO VEĆE

Predsednik — Dušan Rodić

Marija Blažević — Branislav Janković — Branislav Kravljanac — Zoran
Miljković — Milutin Popović — Slavko Rahman — Roksanda Stojadinović

KOLEKTIV POZORIŠTA

UPRAVNIK I UMETNIČKI RUKOVODILAC

Dušan Rodić

DRAMATURG

Branislav Kravljanac

LIKOVNI UMETNICI

Draga Vuković — Milena Ničeva — Zoran Sretenović

GLUMAČKI ANSAML

Sava Anđelković — Melita Bihali — Emilija Brkić — Janko Vrbnjak — Jelica
Vučinić — Milorad Gagić — Slavica Đorđević — Zoranka Janković — Milutin
Jevđenijević — Ljubomir Koljić — Dragan Lukić — Radoslava Marinković — Mirjana
Marić — Zoran Miljković — Milena Načić — Radoslav Pavelkić — Ljiljana Peroš
— Vera Petković — Bogoljub Petrović — Branislava Petrović — Jelena Petrović —
Marijana Petrović — Radmila Plečaš — Nadežda — Nada Rodić — Predrag Todorović
— Olivera Tomov — Božidar Truc — Miroslav Hlušička

INSPICIJENTI

Todor Nikolić — Petar Pušić

TEHNIČKI RUKOVODILAC

Branislav Janković

ELEKTRO-TONSKA SLUŽBA

Nikola Trofimov, rukovodilac — Svetomir Anđelković, električar — Dušan Drljača,
tonmajstor — Slavko Rahman, električar — Srebrenko Stojčić, električar

DEKORATERI

Milorad Đorđević, majstor pozornice — Radoljub Jović — Adem Kurtanović — Đoka
Milovanov — Ilija Sarapa — Živko Stojković — Nenad Stošić

GARDEROBERI

Radmila Kostadinović — Dragica Kurtanović

KONSTRUKTORI LUTAKA

Dragan Marković — Milan Filipović

MODELAR

Dejan Jovanović

STOLAR

Živomir Paunović

RUKOVODILIC OPŠTE SLUŽBE

Milutin Popović

SEKRETARIJAT

Marija Blažević, v.d. šef propagande — Ivana Jovanović, sekretar umetničkog ansambla — Slobodan Kljajić, organizator predstava — Olga Petrović, daktilograf — Roksanda Stojadinović, referent za radne odnose

RAČUNOVODSTVO

Dragoslava Živković, šef — Bosiljka Đorđević, knjigovođa — Dušan Ivančević, likvidator — Veselinka Krneta, knjigovođa — Gordana Hadžiahmetović, magacioner

SLUŽBA PREVOZA

Džemal Hadžiahmetović, vozač-kurir

PORTIRI

Zoran Koljić — Svetozar Stefanović — Dušan Studović — Milan Tintor

SPREMAČICE

Marija Đurica — Dobriča Radosavljević — Stanica Slavković — Julka Filipović

U LIKOVNOM ATELJEU
Dragan Marković
Milena Ničeva
Milan Filipović

DUSAN RODIĆ, upravnik
i umetnički rukovodilac

BRANISLAV KRAVLJANAC, dramaturg

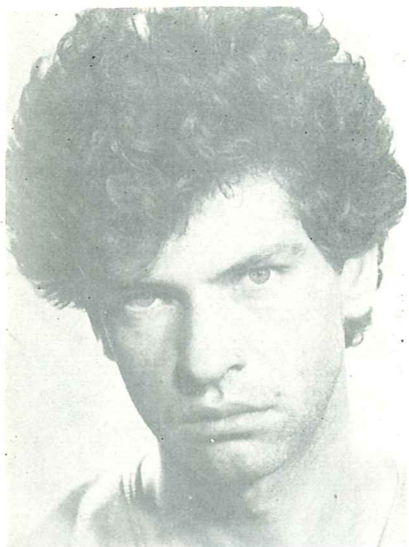
DRAGA VUKOVIĆ, kreator lutaka

MILENA NIČEVA, kreator lutaka

ZORAN SRETENOVIĆ, scenograf

SAVA ANĐELKOVIĆ

MELITA BIHALI

EMILIJA BRKIĆ

JANKO VRBNJAK

JELICA VUĆINIĆ

MILORAD GAGIĆ

GLUMAČKI
ANSAMBL

SLAVICA DORĐEVIĆ

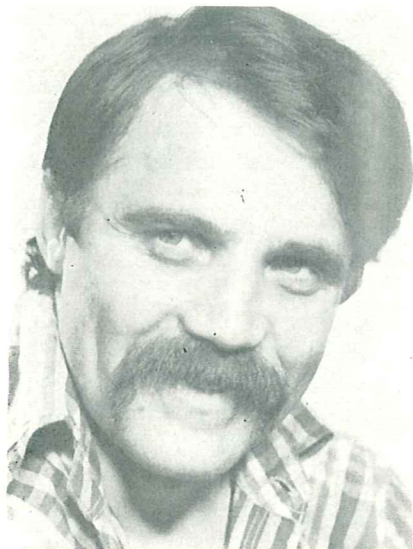
ZORANKA JANKOVIĆ

MILUTIN JEVDENIJEVIĆ

LJUBOMIR KOLJIĆ

DRAGAN LUKIĆ-OMOLJAC

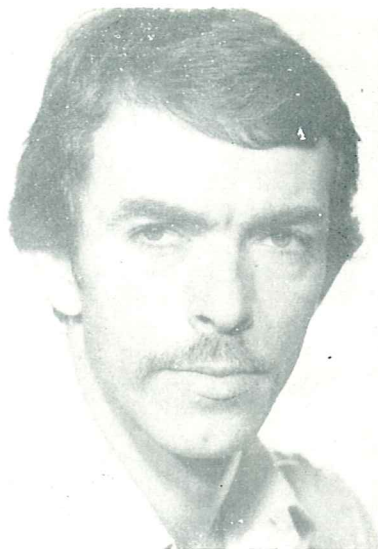

RADOSLAVA MARINKOVIĆ

GLUMAČKI
ANSAMBL

MIRJANA MARIĆ

ZORAN MILJKOVIĆ

MILENA NAČIĆ

RADOSLAV PAVELKIĆ

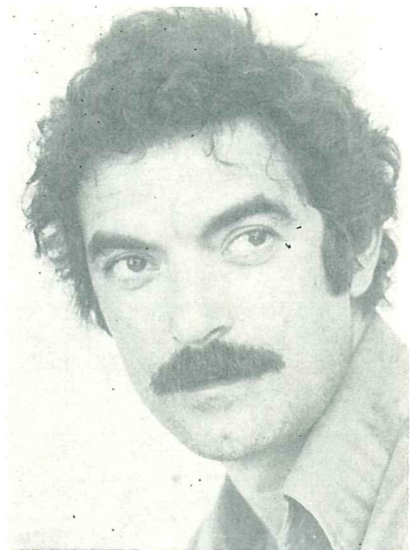
LJILJANA PEROŠ

VERA PETKOVIĆ

GLUMAČKI
ANSAMBL

GLUMAČKI
ANSAMBL

BOGOLJUB PETROVIĆ

BRANISLAVA PETROVIĆ

JELENA PETROVIĆ

MARIJANA PETROVIĆ

NADEŽDA-NADA RODIĆ

PREDRAG TODOROVIĆ

GLUMAČKI
ANSAMBL

OLIVERA TOMOV

BOZIDAR TRUC

MIROSLAV HLUSIČKA

TODOR NIKOLIĆ, inspicijent

PETAR PUSIĆ, inspicijent

Radoljub Jovič
Adem Kurtanović
Milorad Đorđević
NAMEŠTANJE POZORNICE

UMETNIČKI SARADNICI POZORIŠTA

PISCI

Braslav Borožan — Gordana Brajović — Zlata Vidaček — Dragutin Dobričanin — Ljubiša Đokić — Staša Jelić — Darinka Kladnik — Dragan Lukić — Dušica Manojlović — Mirko Miloradović — Milenko Misailović — Davor Mladinov — Miloš Nikolić — Stevan Pešić — Aleksandar Popović — Zoran Popović — Frane Puntar — Dušan Radović — Ljubivoje Ršumović — Branko Čopić

REDITELJI

Vera Belogrić — Jovan Bulajić — Aleksandar Glovacki — Predrag Dinulović — Soja Jovanović — Živomir Joković — Dragan Jović — Marija Kulundžić — Radoslav Lazić — Ognjenka Milićević — Davor Mladinov — Vitalis Mazuras — Edi Majaron — Margareta Nikulesku — Jože Pengov — Olga Poznatov — Jan Potišil — Rajko Radojković — Srboľjub Stanković — Bohdan Slavik — Monika Snarska — Miroslav Ujević

DRAMSKI I MUZIČKI UMETNICI

Kora Ajher — Ljubiša Bačić — Miroslav Bijelić — Milutin Butković — Mlađa Veselinović — Ljubivoje Vidosavljević — Biserica Veletanlić — Jurica Dijaković — Olivera Đurđević — Srđan Zamolo — Aleksandra Ivanović — Anđelka Ivanović — Lola Jovanović — Mira Jakšić — Mima Janković — Nada Knežević — Kornelije Kovač — Dragan Laković — Predrag Laković — Tatjana Lukjanova — Milica Manojlović — Dobrila Matić — Brana Mirčetić — Branka Mitić — Pavle Minčić — Leo Martin — Dragan Nikolić — Božidar Pavićević-Longa — Milan Panić — Milunka Popović — Vlastimir Stojiljković-Đuza — Ružica Stepanović — Stjepan Džimi Stanić — Mića Tatić — Mića Tomić — Jelena Trumić — Dobrila Čabrić

SCENOGRAFI

Staša Beložanski — Ali Bunš — Mioara Buesku — Radomir Damjanović — Lidija Vopalenska — Miomir Denić — Berislav Deželić — Dušanka Jovanović — Sergije Jovanović — Jovan Križek — Bogdan Kršić — Vladislav Lalicki — Vukosava Nikolin — Vladislav Petrović — Gordana Popović — Mića Popović — Vladimir Rebezov — Vlado Rijavec — Bohdan Slavik — Zigmund Smandžik — Dušan Stanić — Nikola Teodorović — Đura Termačić — Vaclav Havlik — Slavoljub Čvorović

KREATORI LUTAKA — KOSTIMOGRAFI

Ali Bunš — Erih Deker — Milica Dinić — Vesna Đezović — Zona Kalember — Mješeslav Karlicki — Franjo Kitak — Ela Konović — Mira Kralj — Jovan Križek — Milana Mandić — Vitalis Mazuras — Vukosava Nikolin — Ajša Pengov — Gordana Popović — Vaclav Havlik

UMETNICI I DRUGI RADNICI KOJI SU BILI ČLANOVI MALOG POZORIŠTA

UPRAVNICI

Božidar Valtrović — Radislav-Majo Đurović — Milutin Ćirić

POMOĆNICI UPRAVNIKA

Branko Vuković — Svetozar Obrenović

DRAMATURG

Boško Trifunović

REDITELJ

Marija Kulundžić

KREATORI LUTAKA

Milica Aleksandrov — Vukosava Nikolin — Slavoljub Čvorović

KOREOGRAF

Jelena Beložanski

GLUMCI

Ljubica Anđelković — Dušanka Anđelković — Danica Bojanić — Dušan Vujnović — Aleksandar Glovacki — Zorka Doknić — Radomir Đukić — Tatjana Ivković — Tihomir Ilić — Smilja Jovanović — Olivera Jovanović — Nada Krstić — Stevan Krčmarov — Bogdan Lazić — Elza Milošević — Nada Matić — Olga Milošević — Zoran Nenadović — Dragoljub Nikolić — Jovanka Nikolić — Momir Petrović — Zoran Pecić — Olga Poznatov — Ksenija Popović — Dobriła Rilak — Petar Stanković — Bosiljka Tarakanova — Stanislav Terzin — Dragan Tošić — Ljiljana Šremf

TEHNIČKI ŠEF

Ljubomir Pavlović

TONMAJSTOR

Živorad Živković

ELEKTRIČARI

Aleksandar Dišljenković — Đorđe Đukić — Živan Milivojević — Đorđe Šišaković —
Vojislav Štambuk

KROJAČ

Staka Savić

DEKORATERI

Dragoljub Vasiljević — Boško Daničić — Radoslav Jović — Momir Slavković — Milan
Talović — Dragoslav Tašić — Dragoljub Tiosavljević

SEKRETARI

Gliša Gluvić — Draginja Zec — Dragoslav Iričanin — Milorad Mihajlović —
Aleksandar Tolinački — Dimitrije Čipčić

ADMINISTRATIVNI I FINANSJISKI RADNICI

Vera Bajić — Radoslav Backović — Živka Bošković — Ljubica Vukotić — Darinka
Đorđević — Silvija Đurović — Mileva Kovrlija — Ramiz Kadrić — Gordana Milošević —
Radmila Nikić — Vera Nikolin — Petar Raičević — Jelica Raletić — Angelina Rudno
— Tomislav Ružić — Aleksandra Slabinski — Radmila Tanasijević

MODELAR

Josip Drašković

STOLARI

Previslav Đorđević — Stevan Šulja

VOZAČI

Milorad Đukić — Momčilo Jovanović — Ivan Čolić

POMOĆNO OSOBLJE

Anka Ankić — Mihajlo Brajović — Branko Gligorić — Radmila Dučić — Dušica
Đorđević — Božo Krička — Ljubica Mihajlović — Milutin Nikolić — Milorad
Nestorović — Kostadin Petrović

REPERTOAR POZORIŠTA

(1949/50 — 1978/79)

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
1. PEPELJUGA 23. X 1949.	V. Nazor	P. Dinulović	S. Jovanović	F. Kitak — M. Perišić	
2. ISTRAŽIVAČI 18. VI 1950.	Č. Vuković	R. Radojković	J. Križek	V. Lazarević	
3. CVET ŽIVOTA — ŽABICA DEVOJKA 16. X 1950.	V. Rabadan	M. Kulundžić		F. Kitak	
4. IVICA I MARICA 17. II 1951.	M. Kulundžić	M. Kulundžić		F. Kitak M. Humperding	
5. DOŽIVLJAJI PAJE PATKA 16. VI 1951.	M. Kulundžić	M. Stefanović	J. Križek	F. Kitak	
6. LOPTICA SKOČICA 24. VI 1951.	J. Malik	M. Kulundžić	S. Beložanski	F. Kitak	
7. ŠILJIN SAN 30. III 1952.	M. Kulundžić	M. Kulundžić		F. Kitak	
8. UOBRAŽENI BAS 31. V 1952.	V. Cilibulk	M. Kulundžić		F. Kitak	
9. PEĆA I VUK 31. V 1952.	S. Prokofjev	M. Kulundžić		F. Kitak	D. Parlić
10. KROFNICA 25. IX 1952.	A. Tašner	M. Kulundžić	M. Denić	F. Kitak	
11. SNEŽNA KRALJICA 29. I 1953.	E. Švarc	M. Kulundžić	M. Denić	F. Kitak	E. Grig

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
12. SLAVNI JOLE — ČAROBNI LONČIĆ 10. V 1953.	M. Bohač	M. Kulundžić	M. Denić	F. Kitak	
13. ZAMČIĆ ČARDAČIĆ 3. III 1955.	S. Maršak	A. Glovacki	M. Denić	V. Đezović	Z. Vauda
14. CAR ĆIRA 24. VI 1955.	M. Sretenović	M. Kulundžić		F. Kitak	
15. KOLOMBINA 29. XII 1955.	P. Serafim	M. Kulundžić		E. Deker	
16. CRVENKAPA 17. VI 1955.	S. Jelić	M. Kulundžić	D. Stanić	F. Kitak	S. Barić
17. MAČAK U ČIZMAMA 17. VI 1956.	N. Kuret	M. Kulundžić	D. Stanić	F. Kitak	S. Barić
18. BAJKA IZ ČAROBNE KESICE 29. XI 1956.	J. Malik	M. Kulundžić	M. Denić	F. Kitak	S. Barić
19. PEPELJUGA 25. V 1957.	Z. Skožepa	M. Kulundžić	S. Beložanski	F. Kitak	S. Barić
20. ZLATNI PETLIĆ 13. II 1958.	M. Kulundžić	M. Kulundžić	V. Rebezov	A. Pengov	S. Barić
21. SEKA I ZEKA 6. IV 1958.	L. Novi — V. Taufer	M. Kulundžić		A. Pengov	S. Barić
22. ČAROBNI LONČIĆ 21. VI 1958.	M. Bohač	M. Kulundžić	M. Denić	F. Kitak	S. Barić
23. ZVEZDICA SPAVALICA 20. XII 1958.	F. Milčinski	O. Miličević	M. Denić	A. Pengov	S. Barić

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
24. LOPTICA SKOČICA 22. XII. 1958.	J. Malik	M. Kulundžić	B. Kršić	A. Pengov	D. Radić
25. VUK I SEDAM JARIČA 26. XII 1959.	L. Medvedni- kova — G. Landau — M. Čirić	M. Kulundžić	J. Križek	F. Kitak	V. Simić
26. DRVENI VOJNIK 28. IV 1960.	Z. Bezdjek	M. Kulundžić		J. Drašković	D. Radić
27. KIČA U CARSTVU BUBA 8. X 1960.	J Skupa — F. Venig	M. Kulundžić	V. Nikolin	V. Nikolin	
28. ČAROBNA KRALJICA 9. XII 1960.	G. Matvejev	O. Poznatov	D. Jovanović	V. Nikolin	Z. Vauda
29. PATKICA BLATKICA 5. III 1961.	O. Gernetova	M. Kulundžić		V. Đezović	D. Pavlović
30. JUNACI MOJE ULICE 10. V 1961.	A. Hirš	O. Poznatov	M. Denić	F. Kitak	V. Simić
31. CRVENKAPA 10. VI 1961.	S. Jelić	M. Kulundžić	V. Nikolin	V. Nikolin	
32. PINOKIO 26. XII 1961.	K. Kolodi — R. Bufano	M. Kulundžić	M. Denić	V. Nikolin	S. Barić J. Beložanski
33. PRIČA S MORA 26. IV 1962.	D. Manojlović	M. Kulundžić	V. Nikolin	V. Nikolin	S. Barić J. Beložanski
34. GULIVER U ZEMLJI LUTAKA 15. IX 1962.	J. Per — L. Spačil	Ž. Joković		V. Nikolin	S. Barić

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
35. ČAROBNJAK MAFRAKAN 17. IX 1962.	M. Hronjikova — M. Novak	Ž. Joković	Ž. Joković V. Petrović	V. Nikolin	D. Mitrović
36. PAS I MAČKA 4. X 1962.	J. Čapek	S. Stanković	V. Nikolin	V. Nikolin	
37. STUDENT I LUTKE 27. X 1962.	J. Volski	M. Kulundžić	V. Nikolin	V. Nikolin	J. Beložanski
38. BAJKA O SLOVIMA 14. XII 1962.	O. D. Batek	Ž. Joković	V. Nikolin	V. Nikolin	D. Mitrović
39. ZEKA NADUVENKO 11. IV 1963.	S. Mihalkov	S. Stanković	V. Nikolin	V. Nikolin	J. Beložanski
40. KUKI I MUKI 16. IV 1963.	K. Driml	J. Pengov	V. Rijavec	M. Kralj	S. Barić
41. NOVA ZEMLJA 8. X 1963.	J. Volski	S. Jovanović	M. Denić	V. Nikolin	
42. TOŠKA I LAV 25. XII 1963.	V. Golfeld	M. Kulundžić	M. Denić	V. Nikolin	R. Blam
43. DEDA STARUDIJA 17. II 1964.	D. Andrijević — C. Prokofjev	S. Stanković	M. Popović	G. Popović	A. Fetkovski
44. DVA DRUGA 31. IV 1964.	Z. Vidaček	M. Kulundžić	S. Čvorović	V. Nikolin	D. Gortinski J. Beložanski
45. ČIRA II 3. X 1964.	J. Per	S. Stanković		G. Popović	M. Ilić-Beli
46. NAŠE IGRE 21. X 1964.	J. Beložanski	J. Beložanski	S. Beložanski	V. Nikolin	D. Gortinski J. Beložanski
47. ŠILO I VUK 21. XII 1964.	J. Lipa	M. Kulundžić	R. Damjanović	O. Milošević — S. Terzin	M. Ilić-Beli

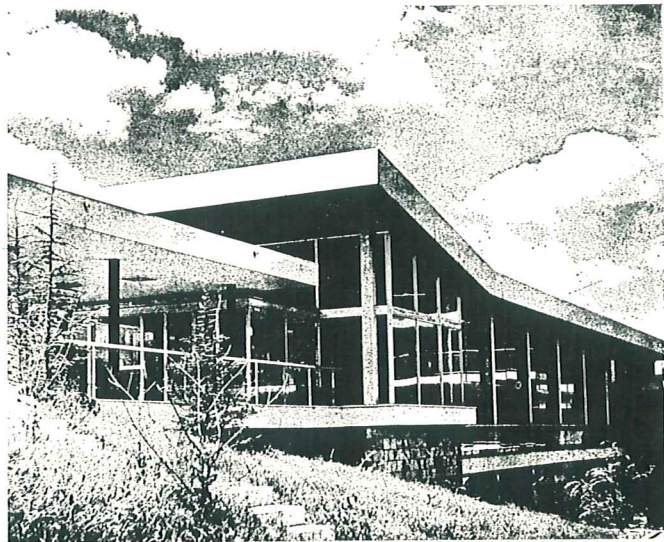
DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
48. DOŽIVLJAJI MAČKA TOŠE 27. V 1965.	B. Čopić	S. Jovanović	M. Denić	Z. Kalember — M. Denić	M. Ilić-Beli
49. URA ZA SUNCE I KIŠU 1. VII 1965.	H. V. Delft	S. Stanković	M. Popović	M. Mandić	Z. Hristić
50. ZVEZDA FIFI 12. IV 1966.	D. Lukić	Ž. Joković	V. Nikolin	V. Nikolin	S. Barić
51. HRABRI DETEKTIV 26. V 1966.	J. Volski	M. Kulundžić	M. Denić	V. Nikolin	
52. POŠTANSKO SANDUČE 12. XII 1966.	Z. Popović	S. Stanković	M. Popović	G. Popović	Z. Hristić
53. GRADIĆ VESELJAK 28. III 1967.	D. Manojlović	S. Jovanović	M. Denić	G. Popović — D. Jovanović	M. Ilić-Beli D. Živanović ✓
54. UKROČENA BATINA 3. IV 1967.	B. Borozan	M. Kulundžić	M. Denić	D. Vuković	S. Barić D. Živanović ✓
55. GINJOL U NEVOLJI 19. VI 1967.	L. Vilkovski — J. Mojščinski	Ž. Joković	V. Lalicki	V. Nikolin	J. Gnekov i M. Ilić-Beli
56. UKRADEN MESEC 10. X 1968.	L. Aškenazi	M. Kulundžić	V. Havlik	V. Havlik	S. Barić
57. U OAZI TARAPANI 23. XI 1968.	Lj. Đokić	M. Kulundžić	A. Bunš	A. Bunš — M. Karlicki	S. Barić D. Živanović ✓
58. SVE, SVE, ALI ZANAT 25. XII 1968.	D. Dobričanin	S. Jovanović	M. Denić	M. Mandić — S. Čvorović	M. Ilić-Beli D. Živanović ✓
59. CRNCI I ESKIMI 17. II 1969.	D. Lukić	M. Ujević		S. Čvorović	S. Barić

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
60. NA SLOVO, NA SLOVO 22. IV 1969.	D. Radović	V. Belogrlić	G. Popović	G. Popović	M. Ilić-Beli
61. RADOZNALO SLONČE 20. IV 1969.	R. Kipling — G. Vladičina	M. Kulundžić	Đ. Termačić	S. Čvorović	S. Barić
62. PARDON, PARADNI TEČULJAK 5. VII 1969.	A. Popović	S. Stanković	Đ. Termačić		
63. LUTKE I MI 23. X 1969.	Grupa autora	S. Stanković	Đ. Termačić		
64. HILJADU REČI O TRI REČI 13. XII 1969.	D. Lukić	M. Ujević	G. Popović	G. Popović	M. Ilić-Beli
65. PALČICA 29. XII 1969.	H. K. Andersen — A. Bruštejn	M. Kulundžić	Đ. Termačić	G. Popović	S. Barić
66. NOVA ZEMLJA 21. II 1970.	J. Volski	S. Jovanović	M. Denić	V. Nikolin — S. Čvorović	
67. PONOVO NA SLOVO, NA SLOVO 9. V 1970.	D. Radović	V. Belogrlić	N. Teodorović G. Popović	G. Popović	M. Ilić-Beli
68. GRADIĆ NEČKO 9. VI 1970.	Z. Popravski	J. Potišil	Z. Smandžik	Z. Smandžik	B. Pasternak D. Živanović
69. GRIMESALA 19. XI 1970.	M. Kovnacka	M. Snarska	L. Vopalenska	L. Vopalevska	J. Dobžanjski M. Snarska
70. FANTAZIJE 14. II 1971.	B. Slavik	B. Slavik	B. Slavik	B. Slavik	B. Slavik
71. DRŽ'TE LOPOVA 8. VI 1971.	Š. Šmihla	B. Slavik	B. Slavik	B. Slavik	M. Ilić-Beli M. Momčilović

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	LUTAKA KREATOR	MUZIKA KOREOGRAF
72. LOPTICA SKOČICA 28. XII 1971.	J. Malik	M. Kulundžić	M. Ničeva	M. Ničeva	R. Blam
73. VESELA KUĆA 29. I 1972.	S. Pešić	S. Stanković	Đ. Termačić	G. Popović	Z. Hristić
74. PINOKIO 27. IV 1972.	K. Kolodi — S. Pešić	M. Nikulesku	M. Buesku	E. Konović	Z. Hristić
75. RAZIGRANO SRCE 13. V 1972.	J. Beložinski	S. Stanković	M. Popović	V. Nikolin	D. Gortinski i B. Grbić J. Beložanski i B. Grbić
76. RODA I STRAŠILO 27. XI 1972.	L. Lepajska	V. Mazuras	V. Mazuras	V. Mazuras	Z. Hristić
77. DOBRO DOŠLI 23. XII 1972.	B. Kravljanac	B. Kravljanac	Z. Sretenović M. Ničeva	M. Ničeva	
78. JUNAČKA LEGENDA 28. V 1973.	M. Miloradović — D. Miladinov	D. Miladinov	B. Deželić	B. Deželić	Z. Hristić M. Momčilović
79. BABA ROGA 27. XI 1973.	Lj. Ršumović	S. Jovanović	Z. Sretenović D. Vuković	D. Vuković	Z. Rambosek D. Živanović ✓
80. ČUDNA BAJKA 22. XII 1973.	R. Pavelkić	B. Petrović	Z. Sretenović		
81. KO ZNA BOLJE, ŠIROKO MU POLJE 11. V 1974.	S. Pešić	S. Stanković	M. Ničeva M. Ničeva	M. Ničeva	Z. Hristić B. Grbić
82. KUCKAVA BAJKA 22. XI 1974.	D. Dobričanin	M. Ujević	Z. Sretenović M. Ničeva	M. Ničeva	M. Živanović K. Kecojević
83. TRKA ZBOG VUKA 23. XII 1974.	P. Mančev	B. Kravljanac	Z. Sretenović M. Ničeva	M. Ničeva	Z. Hristić O. Milošević

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
84. PARTIZANSKA RAZBIBRIGA 12. V 1975.	R. Pavelkić	S. Stanković	M. Ničeva M. Ničeva	M. Ničeva	
85. SIMPATIJA I ANTIPATIJA 21. IX 1975.	J. St. Popović — R. Lazić	R. Lazić	Z. Sretenović M. Ničeva	M. Ničeva	Z. Hristić K. Kecojević
86. VESELI VOZ 23. XII 1975.	R. Pavelkić	B. Petrović	Z. Sretenović D. Vuković	D. Vuković	Z. Rambosek
87. MALI JUNAK PETAR 6. IV 1976.	D. Kladnik	D. Rodić	Z. Sretenović M. Ničeva	Z. Sretenović	J. Adamov
88. ZEKA NADUVENKO 14. V 1976.	S. Mihalkov	M. Kulundžić	D. Vuković	D. Vuković	R. Blam
89. SUDBINA JEDNOG ČARLIJA 14. XI 1976.	A. Popović	B. Kravljanc	Z. Sretenović M. Ničeva	M. Ničeva	Z. Hristić D. Živanović ✓
90. BOR VISOK DO NEBA 22. XII 1976.	S. Pešić	S. Stanković	G. Popović G. Popović	G. Popović	V. Kostić
91. KIŠOBRAN ZA DVOJE 11. IV 1977.	G. Brajović	V. Belogrlić	G. Popović G. Popović	G. Popović	D. Jusić B. Grbić
92. CRVENKAPA I ZBUNJENI VUK 7. V 1977.	R. Pavelkić	B. Petrović	M. Ničeva	D. Vuković	Z. Rambosek B. Petrović
93. LOVČEVA PRIČA 13. X 1977.	S. Pešić	J. Bulajić			
94. GODIŠNJA DOBA 5. XI 1977.	B. Kačavenda	V. Petković			

DELO DATUM PREMIJERE	AUTOR	REDITELJ	SCENOGRAF KOSTIMOGRAF	KREATOR LUTAKA	MUZIKA KOREOGRAF
95. ALA J' LEP OVAJ SVET 23. XII 1977.	(po Jovanu Jovanoviću Zmaju)	Kolektivna režija			
96. MINIJATURE 27. XII 1977.	J. Vrbnjak	J. Vrbnjak			
97. BAJKA O RIBARU I RIBICI 13. I 1978.	A. S. Puškin	M. Ujević	Z. Sretenović M. Ničeva	D. Vuković	B. Anastasijević A. Marinić
98. LJULJAŠKA 21. IX 1978.	F. Puntar	E. Majaron	M. Ničeva M. Ničeva		E. Majaron
99. NOVOGODIŠNJE SLOVO 23. XII 1978.	D. Radović	V. Belogrlić	G. Popović		M. Ilić-Beli
100. ASKA I VUK 15. I 1979.	I. Andrić — M. Misailović	D. Jović	Z. Sretenović		Z. Hristić A. Marinić
101. BUVLJA PREDSTAVA 26. II 1979.	M. Nikolić S. Stanković	S. Stanković	D. Vuković		V. Kostić J. Petrović
102. RAZBOJNICI IZ KARDAMONA 9. IV 1979.	T. Egner	M. Snarska	Ali Bunš		T. Egner
103. GINJOLOVI DOŽIVLJAJI 28. V 1979.	J. Vilkovski — L. Mojščinski	Ž. Joković	V. Lalicki	V. Nikolin	J. Genkov i M. Ilić-Beli

THIRTY YEARS OF THE LITTLE THEATRE'S WORK

The lifetime of a theatre, of thirty years means much and a little at the same time.

Thirty years of the existence of a puppet theatre, could be considered as pioneering years of searching, successes and crisis, considering our modest tradition.

There have been several opportunities in the past for this kind of work to be critically reviewed, some experiences drawn out and perspectives outlined.

For us, at this jubilee moment, perhaps the most interesting is — what are the next steps? Can we say that today something is changing or at least shows any intentions in that direction? In my opinion the change is possible. Today a lot of puppet theatres are getting or expecting to get new buildings, new working spaces, slowly but gradually technical and financial conditions of work are improving. More and more good writers are put into work or show interest in writing for children and puppet scene.

The significance of puppetry is constantly increasing or at least, both children and adults expect more of it.

Our puppetry is penetrating into the world and at the same time the world is coming to it and is getting more and more interested in its work.

Puppetry artists are liberating themselves from the momentary feelings of failure and futility, and the sense of importance and responsibility of this hard and noble vocation is intensified.

Painful problem of rejuvenation has today its perspective in foreseen regular lectures at the Faculty of Drama Arts in Belgrade, first for puppet-actors and later for directors.

The public is not overlooking, and we hope that soon public criticism will not silently overlook our tendencies in achieving recognisable results.

Finally, we are successfully creating and developing hypothesis and conditions for the full self-managing life and relations in our theatres, as a main condition for establishing such relations in other ways of social relations as well.

All this are the new experiences and knowledge for the Little Theatre the same as it is for the other puppet theatres.

Still, there is one matter in which we cannot expect help from the society and others, and what we have to find in ourselves — is the developing of high consciousness about the importance of our artistic and social function, constant dissatisfaction with achieved results, leading a constant battle for conquering the new values and new ways of expression in puppetry as well as the achieving of the highest levels in puppetry creation.

All this can be achieved neither easily nor quickly, it demands hard and constant work, but this is the only way left for the puppet-artist to transform its puppetry profession into noble and life long vocation.

Years are ahead of us in which our oldest and most prominent puppetry artists, to whom in this jubilee year we have to grant the deserved recognition, can unselfishly convey their knowledge and experience to younger generations and by this to complete their hard but beautiful puppetry life.

Dušan Rodić

The Little Theatre was founded by a decision of the government of the People's Republic of Serbia on 27th May 1948 under the name of PUPPETS THEATRE of the P.R. of SERBIA and was officially opened on 23rd October 1949 with the première of the play „Cinderella" by Vladimir Nazor in large room of the hotel „Palace". (To-day's name — LITTLE THEATRE was officialy accepted on 28th December 1967).

This theatre is one of the oldest puppet theatres in Yugoslavia and its establishment falls back into the period when there was hardly any tradition of puppet's artistry in Yugoslavia, so the Theatre, creating its own way of development at the same time was creating some tradition in Yugoslav puppetry in general.

Although, for many years, the work was performed under very difficult conditions there was always awareness that its own affirmation could be gained only by own vigour, so that at the very beginning the maximum consideration was given to a progressive creation of very precise conceptual trends and own physiognomy and style which would distinguish this Theatre from other theatres of this kind.

To achieve this, main attention was concentrated on following problems: building, artists „ensemble", repertoire, cooperators, puppet's „technique" and genres, audience.

BUILDING

In the first stage of its existence the Theatre had very inadequate housing — one of the large rooms of the hotel „Palace". Since it lost this hospitality after a few years, the work had to be temporarily intermit.

It was continued in 1955 in inadequate premises on Terazije and from 1962 small room of „Vuk Karadžić" Home of culture was used continuously.

This whole problem of space and housing was solved finally only 20 years after foundation by moving into new building on Tašmajdan and its opening on 6th June 1968.

ARTISTS ENSEMBLE

Beginning was more than difficult. Whole collective consisted of about fifteen people, and the ensemble counted hardly ten people.

At the time of founding the Theatre, in Yugoslavia (apart from the Drama studio of National Theatre in Belgrade which was schooling personnel mainly for its own necessity) there was not one theatre school or academy.

Therefore the Theatre was forced to organize seminars, courses of lectures, and other forms of its own accord, to provide ensemble, which at the very beginning consisted of enthusiasts but without necessary experience and knowledge. In spite of all the difficulties, that first period gave few people, who definitely decided on for this kind of art, bound themselves for this Theatre and at the same time became significant names in Yugoslav puppetry.

In 1961, ensemble was considerably enlarged by integration with the Guignol-scene of the Theatre „Boško Buha“ what was of main importance for further progress of the Theatre and by engaging certain number of people with diploma of Faculty of Drama Arts, the artistic physiognomy of the ensemble was completed. Recently, it has considerably rejuvenated its actor's ensemble by engaging seven young actors, so, the Little Theatre today, with its ensemble, is quite prepared for a more complex work and painless change of generation which is successively forthcoming.

The Theatre (which counts 74 members today) has 35 artists, and out of that 28 actors.

REPERTOIRE

It is understood that the desirable success and developing of own individuality could be expected only by tending particular, specific, in the first place — national repertoire.

It was realized that the Theatre is not in the position (as drama theatres for adults) to choose the repertoire, but to create in from the very beginning, so, besides observing all progressive ideas in the world-wide puppet scenic literature, special attention has been given to gather the prominent and well known national authors and to thorough cooperation with them.

Some ten national authors are continually writing for the Theatre. The Theatre is often the initiator of the project and usually cooperates with authors from the synopsis to the definitive variant of the text — from the preliminary agreement to the première itself, what is accepted as one of the most effective way for creation of the contemporary scenic compositions here and abroad.

Regarding all this, last ten years represent very important period, and in the last five years, for example, out of 23 premières — 18, were plays of national authors.

Owing to all this tendencies of the Little Theatre, Belgrade has become one of the most influential centres of the contemporary Yugoslav puppet scenic literature, and this Theatre is leading regarding the number of performed national plays.

Tending of national classics is not neglected either, so the significant part in the repertoire represent Jovan Sterija Povic, Jovan Jovanovic Zmaj, Ivo Andric and others.

COOPERATORS

Regarding external artistic cooperators, engaged for the realization of premières, the Theatre is oriented both the

national and foreign names with established reputation as to young and talented people. Such policy proved as very successful and enabled realization of artistic conceptions without any effective oscillations.

Considering external artistic cooperators the Little Theatre has become an open theatre in full sense of the word.

PUPPETS „TECHNIQUE“ AND GENRES

In the first stage of its existence the Theatre was tending only marionette „technique“. After the integration with Guignol-scene of the „Boško Buha“ theatre, guignol (hand puppets) and javanesees were accepted, and later it starts developing the theatre of the mask, so called black theatre and (partly) the theatre of shadows, as well.

Such wide scale of operating with different „techniques“ enabled the Theatre to develop different genres at the same time — to perform with equal results fairy-tales and contemporary theme, historical theme and musicals, dramatic texts, comedies and to get closer to what could be defined as synthesized theatre, which at the same time unites together puppets, requisites, acting of a live actor, masks, sound, colour, light and play of space. All this gives opportunity for the rich research work in the field of puppetry.

This is even more important since puppetry is getting recognition in its completely specific theatrical way which, as it is known, operates under the rules quite different from those which prevail in drama theatre.

Searching for the new ways of expression and what is more important — contents, and against all conventional, established, against the academic influences of any kind, in other words, one creative inquisitiveness and a general tendency towards modern expression, considerably contributed to constant progress of the Theatre which were even their prerequisite condition.

AUDIENCE

Since its foundation the Theatre was intended for children, and with its repertoire comprises children between the age of three and fourteen.

Besides basic stage, there is a travelling — Pocket scene, which is tending smaller scenic forms and its main task is to give performances in the schools, nurseries, small centres of culture, and in most of the Belgrade neighbouring settlements as well as in the culturally undeveloped territory of Serbia.

The opening of the Evening Stage is in the project, intended both for the youth and adults, which would complete the Theatre activities.

Evening stage is planned to be wide in range and flexible and its repertoire will comprise the subjects from the daily current themes to the most pure classics, such as Shakespeare's „Storm“ or Goethe's „Urfaust“, in order to gather different profiles of audience.

ТРИДЦАТЬ ЛЕТ МАЛОГО ТЕАТРА

During its thirty years of work the Theatre has staged 103 premières — 56 were by national and 47 by foreign authors. In 1978, for example, there were 400 performances attended by more than 100.000 spectators. One quarter of the total year's production is performing outside the building. As an example, the Theatre performed 505 performances during the season of 1977/78 (out of which 136 on the side) with total of 123.793 spectators.

Since its foundation up to the season 1978/79 the Theatre has performed 8.681 performances with 1.512.556 spectators.

The Theatre has developed considerable cooperation between republics. In Bosnia and Herzegovina with all three puppet theatres (Sarajevo, Mostar and Banja Luka). In Croatia with Zagreb puppet theatre and with Children's theatre „Ognjen Prica” from Osijek. In Slovenia with Puppet theatre from Ljubljana. Cooperation with all these theatres is based on comprehensive exchange of visits, experiences, literature, artists, information etc.

Based on the same principle close cooperation has been developed with two foreign theatres („Gulliver” Puppet theatre from Warsaw and National puppet theatre of fairy-tales from Leningrad), and also, there is a project for continuing the cooperation with Central puppet theatre from Sofia.

For the past thirty years the Theatre has given performances in 92 towns and settlements in Yugoslavia and in 7 big European theatre centres (Warsaw, Katowice, Łódź, Bratislava, Bucharest, Leningrad, Sofia), and it has taken part 38 times in 10 national and 6 foreign festivals and won 34 rewards.

Besides, it has also won 4 premiums given by the Belgrade Selfmanagement Community of Interest for Culture.

Apart from these official recognitions, the Theatre has gained notable acknowledgment by the critic.

Branislav Kravljanc

Тридцать лет существования театра и мало и много.

Тридцать лет существования кукольного театра, при отсутствии традиции в нашей стране — можно считать годами пионерской работы, годами поисков, успехов, кризисов. Уже бывали случаи критически проанализировать пройденный путь, извлечь выводы и опыт, наметить перспективы. Для нас, в эти юбилейные дни, пожалуй наиболее важным является именно — куда дальше? Можем ли сказать, что и сейчас что-то изменяется или хотя бы есть надежды, что изменится?

Думается, что можно.

В настоящую минуту целый ряд кукольных театров или получает уже или ожидает здания, новые рабочие помещения; постепенно но неуклонно улучшаются технические и материальные условия работы. Все большее число хороших писателей пишет или интересуется работой для кукольной сцены.

Пrestиж кукольного искусства возрастает: от него многого ожидают и дети и взрослые.

Наше кукольное искусство все ближе к миру, а он к нему, при возрастающем интересе. Работники в области кукольного искусства преодолевают чувство неудовлетворенности, ощущение неполноценности. Растет в них сознание и ответственности этого нелегкого и благородного призвания.

Наболевший вопрос омолаживания кадров будет разрешен учреждением Кафедры при Факультете драматического искусства в Белграде для актеров кукольного театра и, в последствии, для режиссеров-постановщиков.

Общественность не остается равнодушной, а надеемся, что и критика не будет обходить молчанием как прилагаемые нами усилия, так и результаты.

И, наконец, мы с успехом создаем и развиваем предпосылки и условия для полноценной самоуправленческой жизни и взаимоотношений в наших коллективах, что является необходимым и для создания таких отношений и в других общественных планах. Вот опыт и исходные положения нашего Малого театра, а, несомненно, и большинства других кукольных театров. Но, то чего мы не должны ожидать от общества и от других, а должны сами этого достигать — это развитие глубокого сознания о значении нашей художественной и общественной функции, развитие постоянного чувства неудовлетворенности тем, что осуществлено, неуклонная борьба за повышение художественного уровня, за новые формы кукольного искусства, за выршины творчества.

Это все осуществить нельзя ни быстро ни без труда. Но, лишь так артист кукольного искусства может превратить свою профессию в благородное жизненное призвание.

(Citation taken from the speech delivered at the jubilee year celebrations of the Little Theatre)

Перед нами годы, в которые наши старейшие и наиболее выдающиеся мастера кукольного искусства (а мы им в эти юбилейные годы должны воздать по заслугам) самопожертвовано должны передавать свои знания и опыт молодым, подытоживая таким образом всю свою нелегкую но прекрасную жизнь ради кукол, весь свой путь.

Душан Родич

Малый театр основан по постановлению правительства НР Сербии 27 мая 1948 года под именем КУКОЛЬНЫЙ ТЕАТР НР СЕРБИИ, а официальное открытие состоялось 23 октября 1949 года премьерой спектакля „Золушка“ („Пепелюга“) Владимира Назора в зале отеля „Палас“. (Название МАЛЫЙ ТЕАТР, которое он носит сейчас, официально ему присвоено 28 декабря 1967 года.)

Этот театр — один из старейших кукольных коллективов Югославии, а основан он в такое время, когда у нас почти не было традиций кукольного искусства, так что, преодолевая трудности на пути собственного развития, Театр прокладывал дорогу югославскому кукольному искусству в целом.

Долгие годы театр работал в весьма тяжелых условиях. Но, все это время, люди, связавшие свою судьбу с ним, сознавали, что полный успех осуществим лишь собственными силами. Поэтому, с самого начала, исключительное внимание посвящалось постепенному созданию наиболее точных концепций и своего собственного стиля и профиля, по которым бы этот театр отличался от других, подобных театров.

С этой целью и было сосредоточено главное внимание на следующие проблемы: здания, художественного ансамбля, репертуара, сотрудников, кукольных „техник“ и жанров, публики.

ЗДАНИЕ

Работа театра началась в совершенно неподходящем помещении: в одном из залов отеля „Палас“. После нескольких лет, лишась и этого прибежища, театру пришлось на известное время прекратить работу.

В 1955 году работа продолжается в неудобном зале на Теразии, а с 1962 года под спектакли используется и малый зал Дома культуры „Вук Караджич“. Эта проблема помещений навсегда была решена лишь двадцать лет после основания — когда театр получил новое здание на Ташмайдане, открытие которого состоялось 6 июня 1968 года.

ХОУДОЖЕСТВЕННЫЙ АНСАМБЛЬ

Начала было более чем трудным. Весь коллектив насчитывал человек пятнадцать. А, что касается художественного, т.е. артистического ансамбля, в нем было с десяток людей.

В момент основания театра в Югославии (кроме Драматической студии Народного театра в Белграде, который готовил кадры в первую очередь для себя) не было

ни одного театрального техникума или академии. Поэтому, ансамбль, который был составлен из энтузиастов, правда неопытных, должен был учась — создавать, и создавая — учиться. Но, несмотря на все эти трудности, этот начальный период выдвинул ряд людей, которые навсегда связали свою судьбу с этим искусством, с этим театром; став при этом именем в рамках югославского кукольного искусства.

Ансамбль значительно расширился в 1961 году после соединения с прежней Гиньол-сценой театра „Бошко Буха“, что конечно имело большое значение для дальнейшего развития театра. Затем, включением в ансамбль нескольких артистов с дипломом факультета драматического искусства его физиономия вполне оформилась. Недавно в состав принято несколько молодых артистов, так что и после этого омолаживания, можем сказать, что Малый театр, в смысле художественного ансамбля готов и к самым серьезным заданиям, стоящим перед ним, а также и к смене поколений без особых потрясений.

Театр (в котором в настоящую минуту 74 человека) насчитывает 35 артистов, из чего 28 актеров.

РЕПЕРТУАР

Было ясно, что осуществить результаты и создать собственную индивидуальность можно лишь в том случае, если репертуар будет специфическим, в первую очередь — отечественный.

Все сознавали, что театр не может (как драматические театры для взрослых) выбирать репертуар, а должен его создавать. Поэтому, кроме внимательной оценки всего, что в области кукольного искусства и литературы происходило в мире, прилагались усилия к привлечению большого круга выдающихся югославских писателей для прочного сотрудничества.

Около десятка отечественных авторов регулярно работает на театр, который является инициатором проектов и с писателями обычно сотрудничает с синопсиса до окончательного варианта текста: с предварительного сговора до самой премьеры. И у нас и вообще во всем мире, это считается наиболее эффективным способом создания современных произведений для сцены.

Последние 10 лет — очень важный период в этом смысле. Так, на пример, за последние 5 лет из 23 премьер, 18 являлись произведениями наших писателей.

Благодаря такой целеустремленности Белград, вне всякого сомнения, стал одним из наиболее сильных современных югославской кукольной литературы для сцены, а этот театр — ведущим по премьерам отечественных произведений.

Немалое внимание уделялось, конечно, и югославской класике, так на репертуаре важное место занимают Йован Стерия Попович, Йован Йованович Змай, Иво Андрич и пр.

СОТРУДНИКИ

С первых же дней театра, была установка на привлечение к сотрудничеству в качестве внешних художественных

сотрудников, и артистов (как отечественных так и зарубежных) с именем, так и молодых, талантливых людей. Такая политика показала себя весьма удачной и создала предпосылки для создания художественных концепций без особых срывов.

В смысле привлечения художественных сотрудников Малый театр действительно стал открытым театром.

КУКОЛЬНЫЕ „ТЕХНИКИ“ И ЖАНРЫ

В первое время в театре применялась исключительно техника марионеток. В последствии, после соединения с Гиньол-сценой „Бошко Буха“ были включены и гиньолы (ручные куклы) и явяйки, а затем и театр масок, так называемый „черный театр“ и (частично) театр теней.

Такой широкой спектр использования различных „техник“ давала возможность театру испробовать силы в самых различных жанрах: сказках, пьесах на современные темы, исторических спектаклях, мюзикхоллах, драматических и комедийных тенстах и пр.; таким образом он приближался к тн. назв. синтетическому театру, объединяющему живых актеров, кукол, разную бутафорию, маски, звук, цвет, свет, объемную игры и т.п. Все это, с другой стороны, давало и богатый материал для исследовательской работы в области кукольного искусства, которое все больше становится совершенно специфическим видом театрального искусства, вне законов, которые действуют в драматических театрах.

Поиски новых выразительных средств, а, что особенно важно, и нового содержания, это в тоже самое время и выступление против конвенционального, устоявшегося и носного, против академизма. это творческое „любопытство“, любознательность, стремление к современным способам театрального выражения, за последовательный рост и развитие театра.

ПУБЛИКА

С самого основания театр был предназначен детям. Таким образом репертуар строится на четырех уровнях: дошкольного, младшего, среднего и старшего школьного возраста. Другими словами — для детей с 3 до 14 лет.

Помимо базовой, существует и путешествующая Миниатюрная („карманная“) сцена. В ее репертуаре миниатюры, а основное ее задание: выступления в школах, детских, небольших домах (дворцах) культуры, дворцах пионеров, пригородных населенных пунктах под Белградом, в слабо-развитых областях Сербии.

Предполагается открытие и Вечерней сцены для молодежи и взрослых. Таким образом, деятельность театра представится во всем своем охвате. Работа этой Вечерней сцены задумана во всей широте: репертуар будет включать и злободневные темы и чистую классику, вроде Шекспировской „Бури“ или „Урфауста“ Гете — все в целях привлечения самых широких слоев публики.

• • •
За тридцатилетний период — 103 премьеры: 56 отечественные, 47 зарубежных авторов.

В течение 1978 года, на пример, проведено свыше 400 спектаклей, а число зрителей превышало 100.000; одна четверть всех спектаклей за год проводится вне здания театра. Примера ради скажем, что в сезон 1977/78 гг. театр имел 505 спектаклей (из чего 136 на гастролях) при 123.793 зрителях.

С основания до конца сезона 1978/79 гг. было проведено 8.681 спектакль при 1,512.556 зрителях.

Театр развивает весьма важное межреспубликанское сотрудничество: со всеми тремя театрами кукол в Биг (Сараево, Мостар и Баня-Лука), в Хорватии с Загребским кукольным театром и Детским театром („Дечье казалиште“) „Огнен Прица“ из Осиена, а в Словении с Кукольным театром („Лутковно гледалишче“) из Любляны. Это сотрудничество заключается в широком обмене ансамблями, опытом, артистами, информацией и пр.

На тех же принципах развивается и весьма тесное сотрудничество с двумя зарубежными театрами (с Театром кукол „Гуливер“ из Варшаны и с Государственным кукольным театром сказки из Ленинграда), а предполагается и дальнейшее сотрудничество с Центральным театром кукол из Софии.

За 30 лет существования театр гастролировал в 92 городах Югославии и в 7 крупных европейских центрах (в Варшаве, Лодзи, Катовицах, Братиславе, Бухаресте, Ленинграде, Софии), 38 раз принимал участие в 10 отечественных и 6 зарубежных фестивалях, завоевал 34 приза.

Кроме того, театру присуждены 4 премии Самоуправленческого содружества культуры города Белграда.

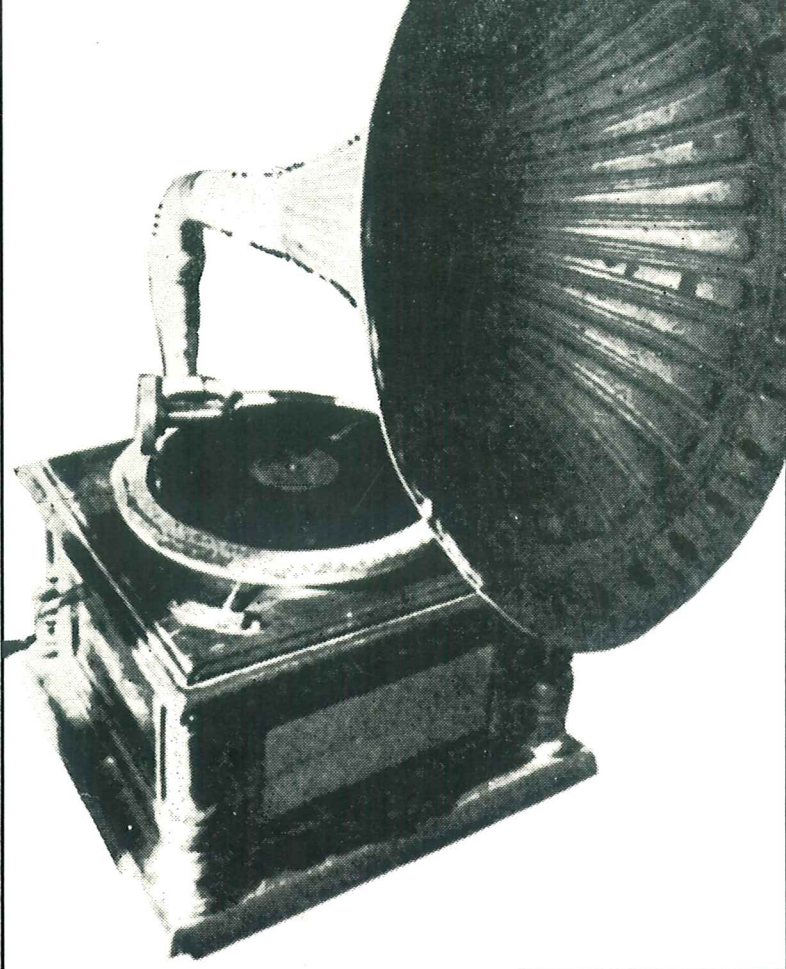
Малый театр, помимо этих официальных наград, завоевал симпатии и высокие оценки критики.

Бранислав Крвлянац

(Отрывок из доклада зделаного в связи начла юбилейного года Малого театра)

Jednu ploču može da sluša u isto vreme jedan dečak i jedna devojčica ZAJEDNO.
Jednu ploču može da sluša u isto vreme stotinu dečaka i stotinu devojčica ODJEDNOM.

I sve to na JEDNOM GRAMOFONU.

Ali to se može samo ako imate
lepu, dobru i pametnu ploču.

Ako ne znate koje su to ploče,
evo njihovih naslova:

MUZIKA ZA DECU:

Velike ploče

CVRČKOV ALBUM
NAJLEPŠA PESMA NA SVETU
A-HA-HA
KOLIBRI

DECO, PEVAJTE SA NAMA
KIŠOBRAN ZA DVOJE
KOCKA, KOCKA, KOCKICA

BAJKE I PRIČE

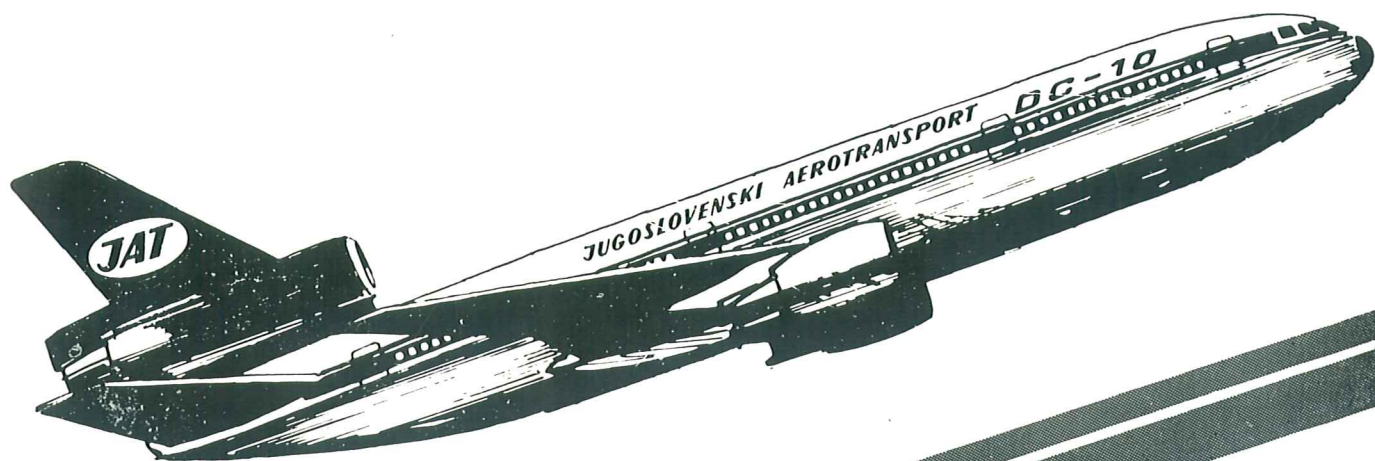
MEDENI ŽIVOT

GULIVEROVA PUTOVANJA
OLOVKA PIŠE, PIŠE SRCEM
MAČAK TOŠA
ANDERSENOVE BAJKE
ČARDAK NI NA ZEMLJI, NI NA NEBU
PRIČE IZ HILJADU I JEDNE NOĆI

Male ploče

DOLAZI DEDA MRAZ
CVEČE ZA MOJU MAMU
VIVAK
DA LI ZNADEŠ ČEDO MOJE
U BUDIMU GRADU
KAD POSTANEM SLAB I STAR
ČIKA JOVA ZMAJ

DRAGA DECO
DOBRO DOŠLI U NOVI AVION

JAT - A DC-10

MALO POZORIŠTE

1949—1979

REDAKCIONI ODBOR

Jelica Vučinić, Ivana Jovanović, Slobodan Kljajić,
Branislav Kravljanić, Nada Matić, Radoslav
Pavelkić, Slavoljub Čvorović

UREDNIK

Branislav Kravljanić

LIKOVNO-GRAFIČKA OPREMA

Slavoljub Čvorović

FOTOGRAFIJE

Vidoje Mojsilović
Dragan Timotijević

SEKRETAR REDAKCIONOG ODBORA

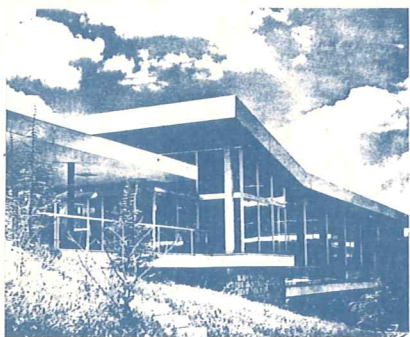
Ivana Jovanović

IZDAVAČ

Malo pozorište, Beograd, Aberdareva 1
Za izdavača — Dušan Rodić

ŠTAMPA

Grafička radna organizacija „Kultura” —
OOUR „Slobodan Jović”
Beograd, Stojana Protića 52

'49
'79